

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6/2007.
svibanj-lipanj

GODINA
ŽUPNE KATEHEZE

IZDAJE:
Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biakinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/-208-650, 208-653; faks:
208-640;
e-mail: vjesnikzd@net.hr

ODGOVARA:
Mons. Ivan Prendā,
nadbiskup zadarski

UREDNIŠTVO:
Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, Ines Grbić, Livio Marijan,
Rozario Šutrin

FOTOGRAFIJE:
Ines Grbić i Srećko Petrov

RAČUNALNI SLOG:
Livio Marijan

TISAK:
MEDIA Zadar

Ovaj broj ušao je u tisk 25. svibnja 2007.
Na koricama:

Sv. Petar, zadarski slikar, tempera na drvu, prva četvrtina XIV. st. Monografija «Slikarstvo», Zadar 2006., str. 125.

NADBISKUPOVA RIJEĆ

KARITATIVNI RAD KAO ZADAĆA CRKVE –ŽUPNI CARITASI NOSITELJI

Papa Benedikt XVI. izišao je pred svoju Crkvu svojom prvom enciklikom s naslovom: Bog je ljubav. Htio je kao vrhovni Pastir povesti nas u središte kršćanske vjere. Htio je izložiti kršćansku sliku o Bogu i sliku čovjeka i njegova puta koja iz toga proizlazi. Kao vrsni teolog i učitelj Crkve, po mišljenju mnogih, sjajno je povezao duboku nauku o ljubavi Boga u stvaranju i otkupljenju i o ljubavi u poslanju Crkve kao «zajednice ljubavi».

Krist je posvjedočio ljubav do kraja, do potpunog predanja na križu da otkupi čovjeka. Nakon uskrsnuća dat će Crkvi dar Duha Svetoga koji će se razliti u srcima vjernika (usp Iv 7, 38-39). «Duh je, naime, ona nutarnja snaga», reče Benedikt XVI., «koja njihovo srce dovodi u sklad s Kristovim srcem i potiče ih da ljube braću kao što ih je on ljubio kad se prignuo oprati noge učenicima (usp Iv 13, 1-13) i nadasve kada je dao svoj život za sve (usp. Iv 13, 1; 15, 13). Duh je također snaga koja preobražava srce crkvene zajednice kako bi svjedočila u svijetu ljubav Oca koji želi čovječanstvo učiniti jednom obitelji u svome Sinu». U tom svjetlu Papa vidi prisutnost Crkve u svijetu i njezin zadatak pa kaže: «Cjelokupno djelovanje Crkve izraz je ljubavi koja traži potpuno čovjekovo dobro: traži njegovu evangelizaciju po riječi i sakramentima, što je u povijesti katkada predstavljalo pravi herojski pothvat, i traži njegovo promicanje u različitim područjima života i ljudskog djelovanja. Ljubav je prema tome služenje koje Crkva ostvaruje da bi neprestano izlazila ususret čovjeku koji trpi ili je u potrebi, uključujući tu i materijalne potrebe» (DCE, 19).

Iz tih misli izišla je poruka koja je u drugom dijelu enciklike «Bog je ljubav» htjela naglasiti karitativni rad kao zadaću Crkve. Jer ljubav prema bližnjemu ukorjenjena je u ljubavi prema Bogu. Zato je ta ljubav «na prvom mjestu i nadasve zadaća svakog pojedinog vjernika, ali je također zadaća i cijele crkvene zajednice, i to na svim njezinim razinama: od mjesnih zajednica do partikularne Crkve i sve do opće Crkve u cjelini... To ima za posljedicu da ljubav treba također biti organizirana kako bi predstavljala uređen oblik služenja» (DCE 20). Tu smo sada došli do trećeg stožera kršćanske zajednice – Crkve, do Dijakonije - služenja. To je ujedno i stožer istinitog odnosa svakog vjernika prema Bogu. Kateheza i Liturgija nemaju odgovarajućega mjesta u kršćaninovu životu ako izostane Služenje.

Danas je to veoma aktualno jer se čovjek, pojedinac i čitave skupine i slojevi društva, posvuda u svijetu nalaze u mnogim nevoljama. Nije ni naše hrvatsko društvo, u kojem smo pozvani i poslani služiti, bez potrebnih, ugroženih i pravih siromaha.

S ponosom govorim o osjetljivosti naše Nadbiskupije, ne od jučer, za potrebne. Od početka rata preuzeeli smo znatnu skrb za tolike ugrožene u domovinskom ratu; za prognanike i izbjeglice, ne gledajući u čovjeku koje je naciye ili vjere, doli njega samoga, sliku Stvoriteljevu. Caritas Zadarske nadbiskupije izrastao je u crkvenu ustanovu znatnoga ugleda u građanskom društvu. Spomenimo Obiteljsko savjetovalište, djecu s teškoćama u razvoju, malu školu, različite udruge, posebno obiteljsku "Četiri plus", terapijsku zajednicu, pučku kuhinju, socijalne programe, stipendiranje studenata i srednjoškolaca, pomoć u odjeći i hrani itd.

No treba priznati da rast Nadbiskupijskog Caritasa i njegovu ulogu nije pratio razvoj župnih Caritasa u Nadbiskupiji. Tek poneka župa ima organizirani Caritas. I tu smo, naravno pred ispitom vlastite savjesti, najprije, mi pastiri. Može li biti integralnog naviještanja Evandelja bez organizirane kršćanske ljubavi? Može li netko od nas biti autentičan kršćanin, ako ne prepoznaje u potrebnome, bilo koje vrste, lice svoga Gospodina? Iz tog bitnog razloga vidim potrebu organiziranih župnih Caritasa, u našim župama. U tom duhu vidim i raspravu, unutar prezbiterija naše Nadbiskupije, o mjestu župnih Caritasa u našem pastoralu.

Nadbiskup

SVETA STOLICA

Papin blagoslov Urbi et Orbi na Uskrs 2007.

Današnje čovječanstvo od kršćana očekuje novo svjedočanstvo Kristova uskrsnuća

Braćo i sestre u cijelome svijetu, muškarci i žene dobre volje!

Krist je uskrsnuo! Mir vama! Danas se slavi veliko otajstvo, temelj kršćanske vjere i nade: Isus iz Nazareta, Raspeti, uskrsnuo je od mrtvih treći dan, po Pismima. Navještaj što su ga anđeli dali u zoru prvoga dana nakon subote Mariji Magdaleni i ostalim ženama koje su došle na grob, ponovno čujemo i danas s obnovljenim osjećajima: "Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!" (Lk 24,5-6).

Nije teško zamisliti kakvi su u tom trenutku bili osjećaji tih žena: osjećaji žalosti i straha zbog Gospodinove smrti, osjećaji nevjericice i čudenja zbog ovoga što je bilo previše iznenadjuće da bi bilo istinito. Grob je ipak bio otvoren i prazan: tijela više nije bilo u njemu. Petar i Ivan, nakon što su ih žene izvijestile, otrčali su na grob i uvjerili se da one imaju pravo. Vjera apostola u Isusa, iščekivanog Mesiju, bila je stavlјena na tešku kušnju putem sablaznij križa. Za njegova uhićenja, osude i smrti bili su se raspršili, a sada su se ponovno okupili, smeteni i zbumjeni. No sam Uskrsli izašao je ususret njihovoj nevjernoj žedi za sigurnim odgovorima. Nije to bio san, ni privid ili subjektivni umišljaj susreta. Bilo je to istinsko iskustvo, premda neočekivano, a upravo zbog toga i osobito dojmljivo. "Dode Isus, stane u sredinu i reče im: 'Mir vama!' " (Iv 20,19).

Na te riječi, vjera koja se u njihovim dušama već gotovo bila ugasila, ponovno je upaljena. Apostoli su Tomi, koji je bio odsutan za toga prvoga izvanrednog susreta, prenijeli: Da, Gospodin je izvršio sve što je navijestio; doista je uskrsnuo i mi smo ga vidjeli i dotakli! Toma je

međutim ostao sumnjičav i smeten. Kad je Isus opet, nakon osam dana, došao u Dvoranu posljednje večere, rekao mu je: "Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne буди nevjeren nego vjeran." Apostolov odgovor dojmljiva je isповijest vjere: "Gospodin moj i Bog moj!" (Iv 20,27-28).

"Gospodin moj i Bog moj!" Obnovimo i mi ovu Tominu isповijest vjere. Kao uskrsnu čestitku ove sam godine izabrao upravo ove njegove riječi, jer današnje čovječanstvo od kršćana očekuje novo svjedočanstvo Kristova uskrsnuća; ima potrebu susresti Krista i upoznati ga kao pravoga Boga i pravoga čovjeka. Ako u ovome apostolu možemo prepoznati sumnje i nesigurnosti tolikih današnjih kršćana, strahove i razočaranja bezbrojnih naših suvremenika, s njime možemo i iznova otkriti obnovljenu vjeru u Krista umrloga i uskrsloga za nas. Ova vjera, što su je kroz povijest prenijeli nasljednici apostola, nastavlja se, jer uskrsli Gospodin više ne umire. On živi u Crkvi te je čvrsto vodi prema dovršenju svoga vječnoga nauma spasenja.

Svatko od nas može se naći kušan Tominom nevjerom. Bol, zlo, nepravde, smrt, posebice kad pogodađaju nevine - primjerice, djecu žrtve rata i terorizma, bolesti i gladi - ne stavljuju li na tešku kušnju našu vjeru? Pa ipak, paradoksalno, upravo nam je u tim slučajevima korisna i dragocjena Tolina nevjera, jer nam pomaže da očistimo u sebi svako lažno poimanje Boga te nas vodi prema otkrivanju njegova istinskoga lika: lika Boga koji je u Kristu primio bolji ranjenoga čovječanstva. Toma je od Gospodina primio, a potom i prenio Crkvi, dar vjere kušane mukom i smrću Isusovom te

potvrđene susretom s njime Uskrslim. To je vjera koja je bila gotovo mrtva ali se iznova rodila zahvaljujući dodiru s Kristovim bolima, s ranama koje Uskrslji nije sakrio, nego ih je pokazao i nastavlja ih pokazivati u patnjama i trpljenjima svakog ljudskog bića.

"Njegovom se modricom izlječiste" (1 Pt 2,24), to je navještaj što ga je Petar upućivao prvim obraćenicima. Te modrice, koje su za Tomu isprva bile prepreka vjeri, kao znak koji naoko upućuje na Isusov neuspjeh; oni isti ožiljci koji su u susretu s Uskrslimi postali dokazi pobjedničke ljubavi. Ovi ožiljci što ih je Krist primio iz ljubavi prema nama pomažu nam da shvatimo tko je Bog te da i sami ponovimo: "Gospodin moj i Bog moj". Samo Bog koji nas ljubi do te mjere da na sebe preuzima naše rane i našu bol, osobito onih nevinih, dostojan je vjere.

Kolike rane, kolika bol u svijetu! Ne nedostaju prirodne nesreće i ljudske tragedije koje uzrokuju bezbrojne žrtve i ogromne materijalne štete. Mislim pritom na nedavne događaje na Madagaskaru, na Salomonском Otočju, u Latinskoj Americi i drugim krajevima svijeta. Mislim na zlo gladi, na neizlječive bolesti, na terorizam i otmice osoba, na tisuće oblika nasilja - koje ponekad traži opravdanje u ime religije - na preziranje života i na kršenje ljudskih prava, na izrabljivanje osobe. Sa suošćanjem gledam na stanje u kojem se nalaze mnogi krajevi Afrike: u Darfuru i okolnim zemljama nastavlja se katastrofalna i nažalost zanemarena humanitarna kriza; u Kinshasi, u Demokratskoj Republici Kongo, sukobi i pljačke proteklih tjedana bude strahovanja o budućnosti kongoanskog demokratskog procesa i o obnovi zemlje; u Somaliji nastavljanje borbi udaljava izglede za mir i otežava regionalnu krizu, posebice kad je riječ o premještanju stanovništva i trgovini oružjem; teška kriza priklještila je Zimbabve, pa su biskupi te zemlje u jednom svome nedavnom dokumentu kao jedini put nadilaženja problema označili molitvu i zajedničko nastojanje oko općega dobra.

Potrebu za pomirenjem i mirom ima stanovništvo Istočnog Timora, koje će uskoro ući u važno izborno razdoblje. Potrebu za mirom ima i Šri Lanka, gdje samo rješenje do kojeg će se doći pregovorima može okončati sukob koji tu zemlju oblijeva krvlju; i Afganistan, obilježen rastućim nemirom i nestabilnošću. Na Bliskom istoku, uz znakove nade u dijalogu između Izraela i Palestinske samouprave, nikakve povoljne vijesti nažalost ne dolaze iz Iraka, okrvavljenog stalnim pokoljima, dok civilno stanovništvo bježi; u Libanonu paraliza političkih institucija ugrožava ulogu koju je ova zemlja pozvana odigrati u bliskoistočnom prostoru te otežava njezinu budućnost. Ne mogu konačno zaboraviti teškoće s kojima se kršćanske zajednice svakodnevno susreću i odlazak kršćana iz Blagoslovljene zemlje koja je kolijevka naše vjere. Tom stanovništvu s ljubavlju obnavljam izraze svoje duhovne blizine.

Draga braćo i sestre, po ranama uskrsloga Krista možemo ova zla koja pogadaju čovječanstvo vidjeti očima nade. Uskrsnuvši, Gospodin doista nije uklonio patnju i zlo iz svijeta, nego ih je u korijenu pobijedio preobiljem svoje milosti. Bahatosti Zla suprotstavio je svoju svemoguću Ljubav. Ostavio nam je kao put prema miru i radosti Ljubav koja se ne boji smrti. "Kao što sam ja ljubio vas - rekao je apostolima prije svoje smrti - tako i vi ljubite jedni druge" (Iv 13,34).

Braćo i sestre u vjeri, vi koji me slušate iz svih krajeva svijeta! Uskrslji Krist je živ među nama, On je nada bolje budućnosti. Dok s Tomom kažemo: "Gospodin moj i Bog moj!", neka u našem srcu odzvanja slatka ali zahtjevna Gospodinova riječ: "Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom. I gdje sam ja, ondje će biti i moj služitelj. Ako mi tko hoće služiti, počastit će ga moj Otac" (Iv 12,26). I mi, sjedinjeni s Njime, spremni uložiti svoj život za svoju braću (usp. 1 Iv 3,16), postajemo apostoli mira, glasnici radosti koja se ne boji boli, radosti Uskrsnuća. Neka nam taj uskrsni dar izmoli Marija, Majka uskrsloga Krista. Sretan Uskrs svima!

Poruka pape Benedikta XVI. za 44. svjetski dan molitve za duhovna zvanja - 29. travnja 2007. - 4. vazmena nedjelja

"Poziv u službi Crkve kao zajedništva"

Poštovana subraćo u biskupstvu, draga braćo i sestre!

Godišnji Svjetski dan molitve za duhovna zvanja dobra je prigoda da se ukaže na značenje zvanja u životu i poslanju Crkve te da se pojača naša molitva kako bi zvanja rasla brojem i kvalitetom. U povodu predstojećega Svjetskog dana molitve želio bih svrnuti pozornost svega Božjega naroda na ovu vrlo aktualnu temu: "Poziv u službi Crkve kao zajedništva".

Kad sam protekle godine na općim audijencijama srijedom započeo novi niz kateheza koji je bio posvećen odnosu između Krista i Crkve, ukazao sam na to kako se prvo kršćansko zajedništvo - u svojoj izvornoj prvoj skupini - počelo izgrađivati u času kad je nekoliko ribara iz Galileje susrelo Isusa te su dopustili da ih osvoji njegov pogled, njegov glas, i prihvatili njegov snažni poziv: "Hajdete za mnom i učiniti ču vas ribarima ljudi" (Mk 1, 17; usp. Mt 4, 19). Zapravo je Bog neprestano izabirao neke ljude koji su trebali neposrednije surađivati na ostvarenju njegova spasenjskoga plana. Na početku je pozvao Abrahama kako bi od njega učinio "velik narod" (Post 12, 2), a potom Mojsija kako bi Izraela oslobođio iz egipatskog ropstva (usp. Izl 3, 10). Uvijek je iznova određivao ljude, napose proroke, kako bi sačuvao i na životu održao savez sa svojim narodom. U Novome je zavjetu Isus, obećani Mesija, pojedinačno pozvao apostole da budu s njime (usp. Mk 3, 14) i da sudjeluju u njegovu poslanju. Na Posljednjoj večeri, kad im je naložio da nastave spomen njegove smrti i njegova uskrsnuća sve do njegova slavna povratka na kraju vremena, uputio je za njih usrdnu molitvu Ocu: "I njima sam očitovao tvoje ime, i još ču očitovati, da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima - i ja u njima" (Iv 17, 26). Stoga se poslanje Crkve zasniva na prisnom i vjernom zajedništvu s Bogom.

Konstitucija Lumen Gentium Drugoga vatikanskog koncila opisuje Crkvu kao "puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga" (br. 4) u kojemu se odražava otajstvo Božje. Stoga u njemu dolazi do izražaja ljubav Trojstva te, zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga, svi njegovi članovi čine "jedno tijelo i jedan duh" u Kristu. Ponajprije kad se sabire na euharistiju taj narod, koji je organski ustrojen pod vodstvom svojih pastira, živi otajstvo zajedništva s Bogom i s braćom. Euharistija je izvor onoga crkvenog jedinstva za koje je Isus molio u predvečerje svoje muke: Oče, "neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao" (Iv 17, 21). Iz toga prisnog zajedništva proizlazi zahtjev da uspiju velikodušna zvanja u službi Crkve: srce vjernika, ispunjeno Božjom ljubavlju, biva ponukano da se posvema posveti kraljevstvu Božjem.

Za promicanje zvanja stoga je važan pastoral koji je pozoran na otajstvo Crkve kao zajedništva. Jer tko živi u složnom, suodgovornom i brižnom crkvenom zajedništvu, zacijelo lakše uči prepoznati Gospodinov poziv. Skrb za duhovna zvanja stoga zahtijeva stalni "odgoj" za slušanje Božjega glasa, po uzoru na Elija koji je mladome Samuelu pomogao razumjeti ono što ga je Gospodin tražio te to spremno provesti u djelo (usp. 1 Sam 3, 9). Poslušno i vjerno slušanje moguće je, međutim, samo u ozračju prisnog zajedništva s Bogom. A to ozračje nastaje prije svega u molitvi. U skladu s izravnom Gospodinovom zapovijedu, moramo izmoliti dar zvanja tako da neumorno i zajednički molimo s "gospodarom žetve". Poziv je izrečen u pluralu: "Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9, 38). Taj Gospodinov poziv upravo odgovara duhu "Očenaša" (usp. Mt 6, 9), molitve koju nas je on naučio i koja, prema poznatoj Tertulijanovoј riječi, predstavlja "sažetak čitavoga evanđelja"

(usp. De oratione 1, 6: CCL 1, 258). S toga je gledišta od pomoći još jedna Isusova riječ: "Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im Otac moj, koji je na nebesima" (Mt 18, 19). Dobri nas pastir dakle poziva da zajednički i usrdno molimo nebeskoga Oca da pošalje zvanja u službi Crkve kao zajedništva.

Drugi vatikanski koncil posegnuo je za pastoralnim iskustvom proteklih stoljeća te istaknuo kako je važno buduće svećenike izgrađivati za istinsko crkveno zajedništvo. O tome čitamo u dekreту Presbyterorum ordinis: "Prezbiteri, vršeći - razmjerno prema dijelu svoje vlasti - službu Krista Glave i Pastira, okupljaju u biskupovo ime Božju obitelj, kao bratsku zajednicu usmjerenu prema jedinstvu, i po Kristu u Duhu je dovode Bogu Ocu" (br. 6). Te koncijske riječi naše su odjeka u Postsinodskoj apostolskoj pobudnici Pastores dabo vobis, koja ističe: Svećenik je "sluga Crkve-zajedništva jer - ujedinjen s biskupom i u prisnom odnosu s prezbiterijem - gradi jedinstvo crkvenoga zajedništva u usklađenosti različitih zvanja, karizmi i služba" (br. 16). Nužno je da se unutar kršćanskog naroda svaka služba i svaka karizma ravna prema potpunome jedinstvu, a zadaća je biskupa i svećenika da ih promiču u skladu sa svakim drugim crkvenim pozivom i svakom drugom crkvenom službom. Tako je, primjerice, i posvećeni život na svoj posve osobit način u službi toga zajedništva, kao što se jasno ukazuje u Apostolskoj postsinodskoj pobudnici Vita consecrata mojega časnoga prethodnika Ivana Pavla II.: "Posvećeni život je jamačno zaslужan što je djelotvorno pridonio da se u Crkvi održi živom potreba bratstva kao ispovijesti Trojstva. Trajnim promicanjem bratske ljubavi i u obliku zajedničkoga života, on je objavio da sudjelovanje u trinitarnom zajedništvu može izmijeniti ljudske odnose, stvarajući novi tip solidarnosti" (br. 41).

U središtu svakoga kršćanskog zajedništva nalazi se euharistija, izvor i vrhunac života Crkve. Tko se stavlja u službu evanđelja, taj kroči naprijed - ako iz euharistije živi - u ljubavi prema Bogu i bližnjemu te na taj način pridonosi izgradnji Crkve kao zajedništva. Možemo reći da "euharistijska

ljubav" pokreće zauzetost čitave Crkve u odnosu na zvanja te joj daje utemeljenje, jer - kao što sam napisao u enciklici Deus caritas est - zvanja na svećeništvo i na druge službe i dužnosti u Božjem narodu uspijevaju ondje gdje ima ljudi u kojima Krist biva vidljiv, u svojoj riječi, u sakramentima, a napose u euharistiji. Jer "u liturgiji Crkve, u njezinim molitvama, u živoj zajednici vjernika, doživljavamo Božju ljubav, opažamo njegovu prisutnost i učimo na taj način prepoznati ga u svojoj svakodnevici. On je prvi nas ljubio i nastavlja nas prvi ljubiti; zbog toga i mi možemo odgovoriti s ljubavlju" (br. 17).

Naposljeku se obraćamo Mariji, koja je podupirala prvo zajedništvo, kad "svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi" (usp. Dj 1, 14), da pomogne Crkvi kako bi u današnjemu svijetu bila slika Trojstva, rječiti znak božanske ljubavi prema svim ljudima. Djevica, koja je na Očev poziv spremno odgovorila rekavši "Evo službenice Gospodnje" (Lk 1, 38), neka nas zagovara da u kršćanskome puku ne uzmanjka službenika božanske radosti: svećenika koji, u zajedništvu sa svojim biskupima, vjerno naviještaju evanđelje i slave sakramente, koji skrbe za Božji narod te su pripravni svemu čovječanstvu naviještati evanđelje. Neka Djevica Marija ishodi da i u ovo naše vrijeme poraste broj posvećenih ljudi; ljudi koji plivaju protiv struje živeći evanđeoske savjete siromaštva, čistoće i poslušnosti te proročki svjedoče Krista i njegovu oslobođiteljsku poruku spasenja. Draga braćo i sestre, vi koje Gospodin zove na posebne pozive u Crkvi, želio bih vas na osobit način povjeriti Djericu Mariji da vas ona - koja je bolje od svih ljudi razumjela smisao Isusovih riječi: "Majka moja, braća moja - ovi su koji riječ Božju slušaju i vrše" (Lk 8, 21) - nauči slušati njezina božanskoga Sina. Neka vam pomogne da u tijeku svoga života говорите: "Evo dolazim vršiti, Bože, volju tvoju" (usp. Heb 10, 7). S tim željama obećavam svakome od vas svoj osobiti spomen u molitvi i sve vas od srca blagoslivljam.

U Vatikanu, 10. veljače 2007.

Papa Benedikt XVI.

Poruka pape Benedikta XVI. za 41. svjetski dan društvenih komunikacija

Draga braćo i sestre!

Tema 41. svjetskog dana društvenih komunikacija, "Djeca i komunikacijska sredstva: izazov za odgoj" poziva nas na razmišljanje o dva problema od osobite važnosti. Jedan je odgoj djece, a drugi - možda manje vidljiv, no ne i manje važan - odgojna uloga medija. Složeni izazovi s kojima se današnji odgoj i obrazovanje moraju suočiti često su povezani sa širokim utjecajem medija na naš svijet. Kao jedan od vidova pojave globalizacije i potpomognuti brzim razvojem tehnologije, mediji snažno ocrtavaju kulturni ambijent (usp. Ivan Pavao II., apostolsko pismo "Brzi razvoj", 3). Zapravo, ima onih koji tvrde da je odgojni utjecaj medija konkurentan utjecaju škole, Crkve, a možda čak i utjecaju obitelji. "Mnoge osobe drže da stvarnost odgovara onome što im mediji predstave kao stvarnost" (Papinsko vijeće za društvene komunikacije, "Aetatis Novae", 4).

Odnos između djece, medija i odgoja može se promatrati pod dva vidika: odgoj djece putem medija i odgoj djece za pravilan odgovor poticajima medija. Tako se pojavljuje svojevrstan reciprocitet koji ističe odgovornost medija kao industrije i potrebu aktivnog i kritičnog sudjelovanja čitatelja, gledatelja i slušatelja. U tom kontekstu prikladan odgoj za ispravno korištenje medija bitan je za kulturni, moralni i duhovni razvoj djece. Na koji način ovo opće dobro treba biti zaštićeno i promicano? Odgoj djece da budu selektivna prilikom korištenja medija odgovornost je roditelja, Crkve i škole. Uloga je roditelja od prvotne važnosti. Oni imaju pravo i obvezu jamčiti razborito korištenje medijima, odgajajući savjest svoje djece kako bi bila u stanju formulirati ispravne i objektivne sudove koji će ih voditi u izboru ili odbacivanju programa koji im se nude (usp. Ivan Pavao II., apostolska pobudnica "Familiaris consortio", 76). U tom poslu roditelji bi trebali naći ohrabrenje i potporu u školi i župi, te imati sigurnost da im u tom teškom, premda zahvalnom, vidiku

roditeljske uloge pomoć pruža čitava zajednica.

Odgoj za medije trebao bi biti pozitivan. Izlažući djecu onome što je estetski i moralno najbolje, pomaže im se da razviju svoje mišljenje, razboritost i sposobnost razlikovanja. Ovdje je osobito važno priznati temeljnu vrijednost primjera što ga daju roditelji te prednost uvođenja mlađih u svijet klasika dječje književnosti, lijepih umjetnosti i plemenite glazbe. Dok će popularna književnost uvijek imati svoje mjesto u kulturi, popuštanje uzbudljivim poticajima ne bi trebalo biti pasivno prihvaćeno na mjestima odgoja i obrazovanja. Ljepota, gotovo održava božanskoga, nadahnjuje i oživljuje mlađenačka srca i umove, dok ružnoća i vulgarnost imaju deprimirajući utjecaj na njihove stavove i ponašanja. Kao i obrazovanje općenito, tako i obrazovanje za medije zahtijeva odgoj za uporabu slobode. Riječ je o zahtjevnoj odgovornosti. Prečesto se sloboda predstavlja kao neumorna potraga za zadovoljstvima ili novim iskustvima. To je osuda, a ne sloboda! Prava sloboda ne bi nikada osudila pojedinca - posebice ne dijete - na neutaživu potragu za novostima. U svjetlu istine, prava sloboda doživljava se kao konačan odgovor na Božje "da" čovječanstvu, te nas poziva da izaberemo, ne bez pravljenja razlike, nego hotimice i svjesno, sve ono što je dobro, istinito i lijepo. Roditelji su čuvari te slobode te svoju djecu, postupno im dajući sve veću slobodu, uvide u duboku radost života (usp. "Govor na V. svjetskom susretu obitelji", Valencia, 8. srpnja 2006.).

Želja što je roditelji i učitelji duboko osjećaju, da poučavaju djecu putu ljepote, istine i dobra može biti podržana i od strane medejske industrije samo u onoj mjeri u kojoj ova promiće temeljno dostojanstvo ljudskoga bića, istinske vrijednosti braka i obiteljskog života, pozitivna dostignuća i ciljeve čovječanstva. Odatle, potreba da mediji budu zauzeti u stvarnom odgoju i u poštovanju etike ima

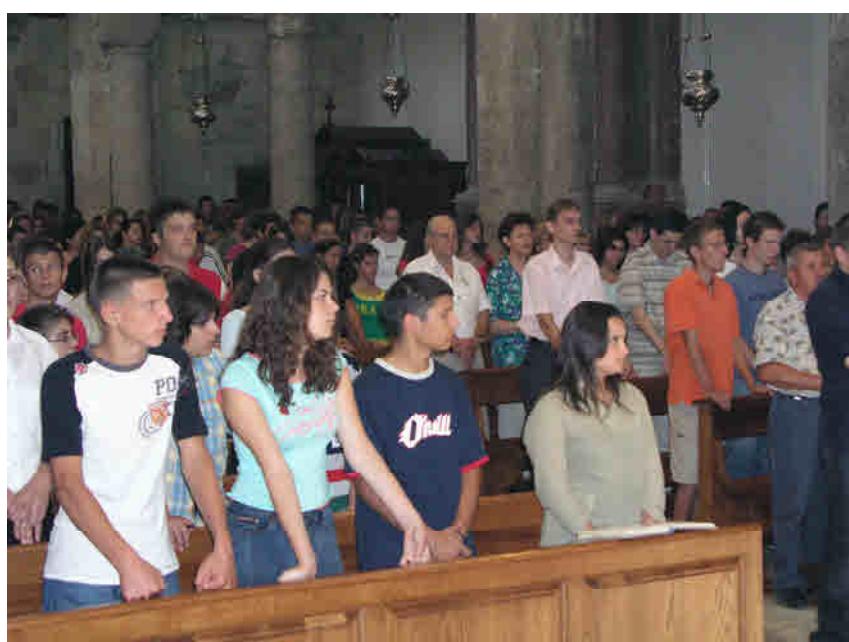
posebnu važnost i hitnost, ne samo u očima roditelja, nego i u očima svih onih koji imaju osjećaj građanske odgovornosti. Dok se vidi da mnogi djelatnici u medijima žele činiti ono što je ispravno (usp. Papinsko vijeće za društvene komunikacije, "Etika u društvenim komunikacijama", 4), valja primjetiti da se oni koji rade u tom području susreću s "posebnim psihološkim pritiscima i etičkim dvojbama" ("Aetatis Novae", 19), budući da ponekad tržišna konkurenčija prisiljava medijske djelatnike na snižavanje standarda. Svaka tendencija proizvodnje programa - uključujući i animirane filmove i video igre - koji u ime zabave uzdižu nasilje, odražavaju antisocijalna ponašanja ili vulgariziraju ljudsku spolnost, predstavlja perverziju, a posebice kad su takvi programi namijenjeni djeci i adolescentima. Kako objasniti tu "zabavu" bezbrojnim nevinim mladima koji su u stvarnosti žrtve nasilja, izrabljivanja i zloporaba? U tom smislu, svi bi morali promisliti o suprotnosti između Krista, koji ih "zagrlj pa ih blagoslivljaše polažeći na njih ruke" (Mk 10,16), i onoga koji sablažnjava jednog od ovih malenih, za kojega je korisnije ako je "s mlinskim

kamenom strovaljen u more" (Lk 17,2). Iznova pozivam odgovorne u medijskoj industriji da modeliraju i potiču proizvođače na očuvanje općega dobra, na podržavanje istine, na štićenje osobnog ljudskog dostojanstva te na promicanje poštovanja potreba obitelji.

Sama Crkva, u svjetlu poruke spasenja što joj je povjerena, ujedno je i učiteljica čovječanstva, te joj je draga svaka prilika da roditeljima, učiteljima, medijskim djelatnicima i mladima ponudi svoju pomoć. Župe i školski programi morali bi danas biti avangarda koliko je do odgoja i medija. Ponajprije, Crkva želi pružiti ono viđenje prema kojem je ljudsko dostojanstvo središte svake ispravne komunikacije. "Ja Kristovim očima vidim i mogu dati drugome mnogo više od naizvan potrebnih stvari: mogu mu darovati pogled ljubavi koji mu je potreban" ("Deus caritas est", 18).

U Vatikanu, 24. siječnja 2007., na blagdan sv. Franje Saleškoga.

Papa Benedikt XVI.

Mladi u zadarskoj katedrali, Bdjene za duhovna zvanja 2007.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje sa sjednice Stalnog vijeća HBK Zagreb, 30. ožujka 2007.

Redovita sjednica Stalnog vijeća HBK pod predsjedanjem kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga i predsjednika HBK, održana je u petak, 30. ožujka 2007. godine, u Tajništvu HBK u Zagrebu. U radu sjednice sudjelovali su i ostali članovi Stalnog vijeća: mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i potpredsjednik HBK, mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, mons. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski te mons. Vjekoslav Huzjak, generlani tajnik HBK.

Glavna točka dnevnoga reda bila je priprema za proljetno zasjedanje HBK kp je će se pd 16. do 20. travnja održati u Zagrebu. Uz to Stalno je vijeće također razmotrilo neka pitanja aktualnog trenutka u hrvatskom društvu.

Zvonimir Ancić, predstojnik Ureda za tisak

Priopćenje s XXXIV. plenarnog zasjedanja HBK U Zagrebu, od 16. do 19. travnja 2007. godine

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, predsjedao je XXXIV. plenarnom zasjedanju HBK koje je održano u prostorijama Nadbiskupskoga duhovnoga stola u Zagrebu, Kaptol 31, od 16. do 19. travnja 2007. godine. Aktivnim članovima HBK na tom su se zasjedanju pridružili mons. Francisco Javier Lozano, apostolski nuncij u RH, mons. Ante Jurić, nadbiskup splitsko-makarski u miru i mons. Antun Bogetic, biskup porečko-pulski u miru.

Zasjedanju su prisustvovali i delegati više europskih biskupskih konferencija: mons. Dino De Antoni, nadbiskup Gorizie, delegat Talijanske BK; mons. Viljam Judak, biskup Nitre, delegat Slovačke BK; mons. Marian Blažej Kruszyłowicz, pomoćni biskup Szczecin-Kamiena, delegat Poljske BK; mons. Andrej Glavan, biskup Novoga Mesta, delegat Slovenske BK; mons. Franjo Komarica, biskup

banjalučki, delegat BK Bosne i Hercegovine te mons. Ivan Penzeš, biskup subotički, delegat Međunarodne BK sv. Ćirila i Metoda.

Biskupi su sa zasjedanja uputili čestitku svetome ocu Benediktu XVI. povodom druge godišnjice njegova pontifikata.

Otvaramoći zasjedanje, kardinal Bozanić, predsjednik HBK, izrazio je radost zbog ponovnog susreta svih biskupa HBK. Istaknuo je da je to povlaštena prigoda za učvršćivanje međusobnog zajedništva, iskazivanje pastirske brige za Crkve kojima predsjedaju, za baštinu vjere i katoličke kulture kao i za aktualna nastojanja drage Hrvatske.

Kardinal Bozanić je naglasio da su misli i molitve svih prisutnih usmjerene Svetom Ocu koji slavi 80. rođendan i koji je u relativno kratkom vremenu svoje papinske službe mudrošću i sigurnom rukom usmjerio hod Crkve potičući na radost

kršćanskog življenja. U nedavno objavljenoj postsinodalnoj pobudnici "Sacramentum Caritatis", koja se nadovezuje na prvu encikliku "Deus Caritas est", Papa ističe kako se upravo zahvaljujući Euharistiji Crkva uvek iznova preporada te upućuje sve u Crkvi na put euharistijske duhovnosti i pastoralu. Kardinal Bozanić najavio je da će u četvrtak 19. travnja u zagrebačkoj katedrali apostolski nuncij u RH mons. Lozano predvoditi svetu misu o drugoj obljetnici izbora pape Benedikta XVI., uz koncelebraciju svih biskupa HBK.

Kardinal Bozanić je pozdravio apostolskoga nuncija, umirovljene biskupe te delegate biskupske konferencije susjednih zemalja čija prisutnost na jasan način potvrđuje katoličko zajedništvo s Crkvama i narodima koje oni predstavljaju.

Na osobit je način pozdravio novoga varaždinskog biskupa mons. Josipa Mrzljaka kojem je, u vršenju nove odgovorne službe, poželio obilje Božje pomoći i blagoslova.

Komemorirao je zatim smrt mons. dr. Frane Franića, nadbiskupa i metropolita splitsko-makarskoga u miru, čiji je sprovod bio 21. ožujka o. g. u Splitu. Zahvalio je Bogu za njegov zauzeti rad u BK te ga preporučio Božjem milosrđu.

Kardinal Bozanić je nakon toga najavio važnije točke opsežnoga dnevnoga reda. Pozdravio je sve koji će pratiti rad plenuma, osobito ljudi iz medija te najavio tiskovnu konferenciju za četvrtak 19. travnja.

Mons. Lozano, apostolski nuncij u RH, u svom je pozdravu posebno istaknuo povezanost hrvatskih vjernika i episkopata s Petrovim nasljednikom te važnost djelovanja Katoličke Crkve u hrvatskom društvu koje je jedan od bitnih čimbenika njegova identiteta.

Svi delegati zahvalili su na pozivu i pozdravima te ukratko izvijestili plenum o stanju Katoličke Crkve u svojoj zemlji kao i o društvenim okolnostima u kojoj se ona nalazi i djeluje. Ta bratska razmjena iskustava pokazala je mnogo sličnosti u pitanjima i zadacima pred kojima stoji Crkva u europskim zemljama.

U prvom čitanju biskupi su imali dokument koji govori o pastoralu sakramenata u župnoj zajednici. Raspravljali su o duhovno-teološkom značenju sakramenata za život vjernika i pastoralnoj refleksiji na izgradnju i obogaćivanje zajednice te o načinu slavljenja pojedinih sakramenata u župnoj zajednici. Posebna pozornost posvećena je pripremi za sakramente u što treba biti uključena cijela župna zajednica, a ne samo pojedinci koji se za sakramente pripremaju. Biskupi su se osvrnuli i na poteškoće i nedostatke u pripravi i podjeljivanju sakramenata s koji se javljaju u praksi i koje bi trebalo ispraviti kako bi slavljenje sakramenata bilo oslobođeno svega onoga što prikriva i zamagljuje onu milosnu snagu Božje ljubavi koju sakramenti u sebi nose. Dokument je upućen u daljnju doradu.

U tom kontekstu biskupi su razmotrili neka pitanja vezana za novu evangelizaciju. Prije svega istaknuto je da je svaki biskup, kao pastir svoje mjesne Crkve, odgovoran za cijelokupno pastoralno, osobito evangelizacijsko događanje u svojoj biskupiji koje se događa u okviru župe kao zajednice zajednicâ. Župnici pri tome, u suradnji s biskupom, imaju ulogu koordinatora koji sve oblike kršćanskoga života povezuje u jednu cjelinu. U tom vidu biskupi su se osvrnuli na neke današnje oblike nove evangelizacije, osobino na Neokatekumenski put koji je sve više prisutan i u našoj Crkvi. Konstatirali su da postoje mnogovrsni dobri plodovi njihova djelovanja koji obogaćuju život Crkve i daju nove nadе za njezinu budućnost. Biskupi su naglasili da pomno prate razvoj toga oblika crkvenoga života, u duhu smjernica nadležnih tijela Svetе Stolice, kako bi Neokatekumenski put, poštujući u cijelosti crkvene odredbe, osobito one koje se tiču liturgije, pridonosio izgradnji Crkve, Tijela Kristova, u svoj njenoj ljepoti i bogatstvu. Postoje određene poteškoće kojih su svi svjesni i koje treba riješiti u duhu eklezijalnog zajedništva i otvorenosti Duhu Svetomu.

Biskupi su se osvrnuli i na stanje duha današnjega čovjeka koje je obilježeno, s jedne strane, određenim indiferentizmom i

sekularizacijom, dok s druge strane različiti duhovni pokreti i seminari pokazuju čovjekovu težnju i glad za duhovnim vrijednostima. Ustvrdili su da na tom području postoje neki oblici djelovanja svećenika i pojedinih laičkih grupa koji pre malo vode računa o pastoralnim planovima i sveukupnom pastoralnom životu određene biskupije ili župe. Istaknuli su da bi se svi takvi skupovi i akcije svakako trebali pripremati u dogovoru s dijecezanskim biskupom ili odgovornim osobama koje on imenuje.

S ovoga plenuma biskupi su uputili Pismo-poziv svećenicima Crkve u Hrvatskoj na hodočašće u Istru prigodom 60. obljetnice mučeničke smrti sluge Božjega Miroslava Bulešića, svećenika Porečko-pulske biskupije, kojega su 1947. godine ubili komunisti iz mržnje prema Katoličkoj Crkvi. Svi svećenici, biskupijski i redovnički, pozvani su na hodočašće u Lanišće i Svetvinčenat u petak 24. kolovoza ove godine. Tom prigodom u molitvu hodočasnika bit će uključeno i više od pet stotina svećenika koji su svoje služenje Bogu, Crkvi i narodu, kao i sluga Božji Miroslav Bulešić, zapečatili mučeničkom krvlju na raznim stratištima i u kaznionicama za vrijeme II. svjetskog rata i u poraću.

Biskupi su izviješteni o tijeku priprava za rad Hrvatskog katoličkog sveučilišta. Raspravljalo se također o radu i razvoju Hrvatskoga Caritasa, te vrlo značajne ustanove Hrvatske biskupske konferencije koja svojim djelovanjem i zauzetošću pokazuje trajnu brigu Crkve za one najpotrebnije. Donesene su neke odluke za poboljšanje rada i administrativno vođenje Hrvatskoga Caritasa. Biskupi su istaknuli važnost akcije za Bosnu i Hercegovinu koja je posredstvom Hrvatskoga Caritasa pokrenuta ove godine i koja je od crkvenoga vodstva kao i svih vjernika u BiH primljena s velikim oduševljenjem.

Biskupi su razmotrili pitanja vezana uz sjećanje i odavanje počasti žrtvama totalitarnih režima za vrijeme Drugoga svjetskog rata i porača. Konstatirali su, prije svega, da to pitanje nije do sada ozbiljno rješavano, osobito nisu poduzeta cijelovita istraživanja kako bi se na

znanstven i nepristran način utvrdio broj svih žrtava. Na takvu akciju biskupi pozivaju i potiču sve odgovorne u hrvatskom društvu. Biskupi pozivaju na molitvu za sve žrtve, bez obzira kojoj vjeri, naciji ili političkoj opciji one pripadale. U tom duhu promatra se odlazak na Bleiburg, Macelj, u Staru Gradišku i druga stratišta, kao i ono što Požeška biskupija čini u Jasenovcu, kako bi se sva ta mjesta oslobođila svakog oblika manipulacije i učinila mjestima dostojanstvene molitve i sjećanja na teška stradanja nevinih ljudi.

Biskupi su odobrili neke izmjene u prijevodu obrednika Egzorcizama i Dodatku liturgiji časova, prihvatali određene izmjene u Nacionalnom liturgijskom kalendaru te odobrili nakane Apostolata molitve hrvatskih biskupa za 2008. godinu.

Podnesena su izviješća predsjednika komisija, vijeća i odbora HBK, te usvojeni neki prijedlozi vezani uz rad tih tijela HBK.

Biskupi su jednodušno podržali prijedlog đakovačkog i srijemskog biskupa o obnovi biskupije u Srijemu te o osnivanju nove crkvene pokrajine sa sjedištem u Đakovu.

Iзвјештено je i o petogodišnjem radu Biskupske komisije HBK za odnose s državom. Istaknuto je da se na mnogim područjima provedbe Ugovora potpisanih između Svetе Stolice i Republike Hrvatske učinilo puno, no da su neke stvari još uvijek ostale neriješene. Najveće su poteškoće na području uključivanja pravnih osoba Katoličke Crkve u pravni sustav Republike Hrvatske te na području povrata imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine.

Članovi Biskupske komisije HBK za odnose s državom u novom mandatu su: mons. Josip Mrzljak, predsjednik, mons. Ivan Milovan i mons. Mile Bogović, a za tajnika je izabran mons. Vjekoslav Huzjak.

Odobreni su članovi Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja.

Potvrđeno je da će se redoviti susret biskupa HBK s članovima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara održati 30. svibnja 2007. godine u Zagrebu.

Dogovoren je dnevni red za susret s biskupima Austrijske biskupske konferencije koji će, zajedno sa svojim predsjednikom kardinalom Christophom Schoenbornom boraviti u Zagrebu od 30. svibnja do 1. lipnja ove godine. Osim susreta s biskupima HBK sudjelovat će u proslavi blagdana Majke Božje od Kamenitih vrata 31. svibnja.

Dogovoren je datum zajedničkog hrvatsko-slovenskog hodočašća koje će se ove godine organizirati na Trsatu 18. kolovoza. Zajednički odbor odgovoran je za sva organizacijska pitanja.

Biskupi su izviješteni o tijeku priprema dokumentacije za novu zgradu HBK na Ksaveru čija bi izgradnja, ako sve bude išlo kako je predviđeno, trebala početi ove jeseni.

Biskupi su se osvrnuli na situaciju Crkve u današnjem hrvatskom društvu te konstatirali određene tendencije, osobito medijske, da se Crkvu sve češće prikazuje u negativnom svjetlu. Istaknuto je da to nije neka novost te da Crkva, uz to što je navikla trpjeti, ipak mora iskoristiti sve mogućnosti da se na takve napade odgovori na njoj primjeren način, dajući obrazloženje nade koju ona donosi svijetu. Pravi putokaz na tom putu jest jasan, nedvosmislen i odlučan govor i život pape Benedikta XVI. U tom procesu važnu ulogu ima Tiskovni ured HBK kao i Tiskovni uredi pojedinih nad/biskupija koji stoje na raspolaganju medijima te pomažu da istina o Crkvi dođe do svih onih koji je želi čuti.

Tiskovni ured HBK

P I S M O - P O Z I V

hrvatskih biskupa svećenicima naše Crkve na hodočašće u Istru

Draga braćo svećenici!

Mi, vaši biskupi, obraćamo vam se ovim pismom u povodu 60. obljetnice smrti mučenika, sluge Božjega, vlč. Miroslava Bulešića, svećenika Porečko-pulske biskupije. On je pao od komunističke vlasti kao žrtva vjernosti Isusu Kristu, svetoj Crkvi i svom svećeničkom poslanju. To se dogodilo 24. kolovoza 1947. godine u župi Lanjšće gdje je naš brat došao slaviti sveta otajstva vjere. Njegova mučenička smrt i svjedočenje kršćanske vjere i ljubavi bili su i jesu snažan poticaj mnogim svećenicima, koji su ga poznavali ili su o njemu čuli, za njihov život i predanje u Crkvi.

Među ljudima na području Porečko-pulske biskupije proširilo se, kroz proteklih šezdeset godina, njegovo štovanje i sada je u tijeku proces za proglašenje blaženim.

Želimo da u drugim biskupijama Crkve u Hrvata bude bolje upoznat i vrednovan

kao uzor svima nama po svome svjedočkom življenju za evanđelje Božje. Ali ne samo on. Crkva u hrvatskom narodu duguje svojim izvrsnim sinovima svećenicima-svjedocima, u svim našim biskupijama, zahvalnost za njihov snažni primjer vjere i ljubavi. Oni su svojom žrtvom posvjedočili najveći stupanj ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

U buli najave velikog jubileja »Otajstvo Utjelovljenja« sluga Božji papa Ivana Pavao II. podsjetio je sve vjernike »da trajan ali danas osobito rječit znak istinitosti kršćanske ljubavi jest spomen mučenika. Njihovo se svjedočanstvo ne smije zaboraviti. Oni su navijestili evanđelje žrtvujući svoj život iz ljubavi. Mučenici, osobito u naše vrijeme, znak su one najveće ljubavi koja u sebi sadrži svaku drugu vjernost... Nadalje, dvadeseto stoljeće imalo je brojne mučenike, osobito zbog nacizma, komunizma i rasnih ili plemenskih borba. Ljudi svih društvenih slojeva trpjeli su zbog svoje vjere platići krvljivo svoje prijanjanje uz Krista i uz Crkvu

ili su proveli beskonačne godine u zatvoru ili su bili svega lišeni, jer nisu htjeli popustiti ideologiji koja se pretvorila u vladavinu okrutne diktature.

S psihološkog stajališta, mučeništvo je najrječitiji dokaz istinitosti vjere, koja čak nasilnoj smrti može dati ljudsko lice i očituje svoju ljepotu i u najokrutnijim progonstvima. Da, to je vojska onih koji su 'oprali svoje haljine i ubijelili ih u krvi Jagićevoj' (Otk 7, 14). Stoga će Crkva morati u svakom kutku zemlje ostati usidrena uz njihovo svjedočanstvo i ljubomorno čuvati njihov spomen... Divljenje njihovu mučeništvu neka se sjedini, u srcima vjernika, sa željom da bismo mogli slijediti njihov primjer, s milošću Božjom, ako to prilike budu zahtijevale» (IM 13).

Ta Papina poruka živi u svima nama kao obveza da upoznamo, mi biskupi i naši svećenici, svjetle likove naše subraće čiji nam primjer puno znači za naš život i poslanje.

Stoga sve vas svećenike naše Crkve, dijecezanske i redovničke, želimo pozvati da s nama hodočastite prigodom spomenute godišnjice mučeništva vlč. Miroslava Bulešića u Lanišće u župu njegova mučeništva i u njegovu rodnu župu Svetvinčenat, u Istru, gdje počivaju njegovi zemni ostaci, u petak 24. kolovoza 2007. godine.

Na našem hodočašću sjetit ćemo se u molitvama i više od pet stotina svećenika koji su slično kao i Bulešić stradali na raznim stratištima i u kaznionicama za vrijeme Drugoga svjetskog rata i u poraću.

Dok je sluga Božji Miroslav Bulešić predstavnik mnogih svećenika koji su

stradavali zbog vjernosti Kristu i Crkvi, mi danas prepoznajemo u vama uistinu vrijedne i predane suradnike koji podnose teret i žegu pastoralnoga rada i svih idejnih i vrijednosnih strujanja u našem društvu.

Naše ovogodišnje hodočašće u Istru ima duhovno i komunitarno-eklezijalno značenje. Ono želi biti i izraz našega vrednovanja i zahvalnosti vama za vaše prezbiterško služenje. Hodočašće je naime uvijek, da se poslužimo riječima Ivana Pavla II, bilo važan događaj u životu vjernika. Povijest Crkve živi je svjedok nikad okončanog hodočašća.

Samo hodočašće i mjesto kamo nas ono vodi, bit će iskustvo vjere i zajedničke molitve toliko potrebne sadašnjem času naše Crkve i novih izazova koji stoje pred njom, tj. pred svima nama.

Naše će hodočašće također obogatiti zajedništvo svih nas, biskupa, svećenika i vjernika u našem zajedničkom poslanju u Crkvi i svijetu.

Draga braćo svećenici, dijecezanski i redovnički, pozivamo vas da se do kraja lipnja u svojim biskupijama prijavite na hodočašće kako bismo mogli bolje pomoći Porečko-pulskoj biskupiji u organiziranju hodočašća. Vaši ordinarijati će vam poslati detaljni program duhovnog susreta u Lanišću i euharistijskog slavlja u Svetvinčentu.

Dok molimo Majku našeg Gospodina i našu majku Mariju da nas prati na našem hodočašću, šaljemo vam svoje pozdrave i svoj blagoslov u Gospodinu.

Vaši biskupi

U Zagrebu, 19. travnja 2007.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

XXXVI. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE – Zadar, 28. veljače 2007. /nastavak/

IZVJEŠĆE O RADU SOCIJALNE SLUŽBE CARITASA ZADARSKE NADBISKUPIJE ZA 2005. GODINU

Rezultati istraživanja o siromaštvu u Hrvatskoj pokazuju da gotovo trećina kućanstava živi u siromaštvu, a više od polovine njih iz mjeseca u mjesec ne može pokriti osnovne troškove. Najsramašniji su samci (samohrani roditelji, umirovljenici), zatim višečlane obitelji, te doseljeničke obitelji koje su se doselile iz područja koja su bila zahvaćena ratnim događanjima. Probleme otežava i činjenica da većina siromašnih ima i nekih ozbiljnih zdravstvenih problema, što njihovu situaciju čini još težom. Troškovi su liječenja, posebice ako zahtijevaju dodatnu njegu, iznimno skupi- osobito za obitelji koje su i bez dodatnih troškova na rubu financijskih mogućnosti.

Aktivnosti Socijalne službe bile su usmjerenе na najugroženije kategorije naših korisnika koji obitavaju na području Nadbiskupije. Njihove potrebe nastojalo se zadovoljiti kroz nekoliko Programa.

PROGRAMI SOCIJALNE SLUŽBE:

- OSNOVNO SOCIJALNO ZBRINJAVANJE
- ŠKOLOV ANJE ĐAKA I STIJDENATA
- ZA ŽIVOT
- PUČKA KUHINJA
- BORAVAK ZA DJECU IZ RIZIČNIH OBITELJI
- STAMBENO ZBRINJAVANJE DOSELJENIH HRVATA
- RAD ZA OPĆE DOBRO
- KUMSTVA
- HUMANITARNE AKCIJE

OSNOVNO SOCIJALNO ZBRINJAVANJE

KATEGORIJE KORISNIKA	OBITELJI:
<i>Materijalno ugrožene obitelji</i>	183
Samohrani roditelji	111
<i>Kronično bolesne osobe</i>	110
<i>Stare i nemoćne osobe</i>	39
Ovisnici	31
Djeca bez roditeljske skrbi	10
Osobe sklone skitnji	6
UKUPNO	490

OBLICI POMOĆI	OBITELJI:
<i>Mjesečna novčana pomoć</i>	185
<i>Mjesečna nov. pom. za elekt. energ. i dr.</i>	48
<i>Mjesečna nov. pom. za mlijeko i pelene.</i>	33
<i>Jednokratna novčana pomoć</i>	23
<i>Pomoć u namirnicama do 09/05</i>	147
UKUPNO	cca/mj 400

Ovom Programu treba pridodati i obitelji koje je pomagao Grad Zadar, odnosno Odjel za socijalnu skrb, a takvih obitelji tijekom godine je bilo ukupno 36 (to su obitelji koje obitavaju na području uprave Grada Zadra)

ŠKOLOVANJE ĐAKA I STUENTA

- 157 obitelji tijekom godine

- 13 smještaja u Bački dom

Tijekom dijela dviju školskih godina, 2004/2005. - 2005/2006., redovitu mjesečnu pomoć za školovanje djece primile su 157 obitelji.

U školskoj godini 2005/2006. - za 8 učenika je u cijelosti plaćan smještaj u Đačkom domu Zadar.

U školskoj 2005/2006. - za 5 učenika je u cijelosti plaćen smještaj u Đačkom domu Zadar

ZA ŽIVOT

U programu je bilo ukupno 122 trudnice odnosno roditelje:

20 samohranih majki

2 ovisnice

3 maloljetnice

1 duševno bolesna trudnica

32 prvorotkinje

35 korisnica su ostvarile materinstvo tri ili više put

104 trudnice su prvi puta u programu

18 trudnica dva ili više puta u programu

58 trudnica u program je uključeno tijekom 2005.

22 trudnice upućene su iz Savjetovališta Bolnice Zadar

36 trudnica uključila je ova služba

Korisnice redovito primaju mjesečnu novčanu pomoć

5 trudnica, roditelja primilo je i jednokratnu novčanu pomoć

41 roditelja dobila je i mjesečnu novčanu pomoć za kupovinu mlijeka, pelena.

PUČKA KUHINJA

- *Pučka kuhinja u Zadru* - 225 korisnika

- 103 korisnika participira Ministarstva socijalne skrbi

- 122 korisnika participira Caritasa

- *Pučka kuhinja Benkovac* - 61 korisnik

- 34 korisnika participira Ministarstvo
- 27 korisnika participira Caritas

BORAVAK ZA DJECU IZ RIZIČNIH OBITELJI

- program se uspješno provodio proteklu godinu. U izvještajno razdoblje ulaze dvije školske godine sa ukupno 57 djece
- 2004-2005.godine uključeno 32 djece
- 2005-2006.godine uključeno 25 djece

Rad se odvija svakodnevno. U program su uključena dva učitelja razredne nastave, psiholog i socijalni radnik. Proteklu godinu radilo se i sa grupom roditelja djece koja su uključena u Program.

Financiranje: Ministarstvo obitelji, branitelja i medugeneracijske solidarnosti i Grad Zadar.

STAMBENO ZBRINJAVANJE DOSELJENIH HRVATA

Provodi se na područjima posebne državne skrbi, Benkovac, Obrovac i Kistanje.

- 84 obitelji koristile su ovaj program
- 30 obitelji riješilo je svoj stambeni status

RAD ZA OPĆE DOBRO

U suradnji sa Općinskim državnim odvjetništvom, Prekršajnim sudom Zadar i Centrom za socijalnu skrb Zadar, a u skladu s člankom 64. Zakona o sudovima za mladež (NN 111/97.), prihvaćali smo maloljetne počinitelje kaznenih djela kojima je izrečena odgojna mjera rada u humanitarnoj organizaciji, odnosno rad na poslovima komunalnog ili ekološkog značenja.

- 15 maloljetnih počinitelja upućena u Caritas
- 7 maloljetnika uspješno odradilo svoju obavezu
- 4 maloljetnika odbila izvršenje obaveze
- 2 maloljetnika u postupku izvršenja
- 2 maloljetnika privremeno ne mogu izvršiti obavezu

KUMSTVA

47 obitelji

CARITAS CARPI - 13 obitelji

CARITAS OFFENBURG - 31 obitelj

- Pojedinačni donatori - 3 obitelji

HUMANITARNE AKCIJE

Ukupno 85 obitelji

"Za 1 000 radosti" - 70 obitelji

- "Božićno darivanje Zadarske županije" - 15 obitelji

U ovom Izvještaju prikazani su konkretni oblici pomoći i korisnici, obitelji, koje su bili u dužim potrebama, njih preko 1400. Velik broj je nevideniranih korisnika koji su od ove službe tražili savjetodavne oblike pomoći uglavnom u ostvarivanju svojih statusnih prava. Upravo u ovom dijelu nevideniranih vidim postepeno zauzimanje mesta nevladinih institucija u razvijanju kombinirane socijalne politike, a posebno mjesto našeg Caritasa.

Poznato nam je da su državni socijalni programi birokratizirani, neučinkoviti i neinventivni (programi zadovoljavanja socijalnih potreba građana RH i Programi Nacionalne politike za zapošljavanje još uvijek su mrtvo slovo na papiru). Programi su često neprilagođeni lokalnim prilikama i zahtjevima. Sve humanitarne aktivnosti koje su se provodile u posljednjih nekoliko godina polučile su velike uspjehe, što znači da se kod naših građana razvija odgovornost za život u zajednici. Caritas svoj naglasak u dalnjem radu treba dati suradnji s jedinicama lokalne vlasti, kako bi se potrebe i usluge prema korisnicima konkretizirale, a i same korisnike uključivalo u rješavanje svojih problema (njihovo participiranje u plaćanju troškova usluga koje bi im se pružale).

Već sad nam se otvara i prioritet skrbi o starim osobama. To bi značilo usmjeravanje na razvoj pomoći u kući, umjesto smještavanja u institucije. Smatram da bi naš rad bio prepoznat od "onih" koji bi bili voljni participirati u djelu troškova takve skrbi. Solidarnim povezivanjem sa ostalim organizacijama- udrugama koji djeluju na našem području lakše bi prebrodili probleme sa kojima se svi zajedno suočavamo. Naši zajednički interesi utjecali bi na učinkovitost državnih programa, a i na kraju na demokratičnosti.

KATEGORIJA KORISNIKA:	Obitelj	Član.	Nov.pom.
Materijalno ugrožene obitelji	52	231	52
Samohrani roditelji	35	115	35
Teže bolesne –invalidne osobe	57	189	57
Stare i nemoćne osobe	24	35	24
Ovisnosti	12	46	12
Djeca bez roditeljske skrbi	3	9	3
U K U P N O :	183	625	183

Prikaz korisnika po kategorijama koji su primali tijekom 2006. redovitu **mjesecnu novčanu pomoć**

KATEGORIJA KORISNIKA:	Obitelj	Član.	Nov.pom.
Materijalno ugrožene obitelji	7	24	7
Teže bolesne–invalidne osobe	18	50	18
Stare i nemoćne osobe	10	20	10
Ovisnosti	7	27	7
U K U P N O:	42	121	42

Prikaz korisnika po kategorijama koji su tijekom 2006. godine ostvarivali
pomoć za kupovinu lijekova i medicinskih pripravaka.

KATEGORIJA KORISNIKA:	Obitelj	Član.	Nov.pom.
Materijalno ugrožene obitelji	16	46	20
Samohrani roditelji	8	27	17
Teže bolesne-invalidne osobe	17	49	24
Stare i nemoćne osobe	9	16	18
Ovisnosti	8	24	12
Skitnja	1	1	1
U K U P N O :	59	163	92

Prikaz korisnika po kategorijama koji su ostvarili **jednokratnu novčanu pomoć**

KATEGORIJA KORISNIKA	Obitelj	Član.	Nov.pom.
Materijalno ugrožene obitelji	12	58	12
Samohrani roditelji	8	21	8
Teže bolesne-invalidne osobe	20	71	20
Stare i nemoćne osobe	12	15	12
Ovisnosti	7	31	7
Djeca bez roditeljske skrbi	1	3	1
U K U P N O :	60	199	60

Prikaz korisnika koji su ostvarili mjesecnu novčanu pomoć za plaćanje troškova **električne energije, vode,čistoće**

Kategorija	Obitelj	Članovi	Studenti	Učenici	Nov.p.	Đ.dom	Ukupno
Materijalno ug.ob	85	368	25	60	79	6	85
Samohrani rod.	51	181	30	21	48	3	51
Djeca bez rod.sk.	6	15	3	3	6	-	6
U K U P N O :	142	564	58	84	133	9	142

Prikaz obitelj koje primaju redovitu novčanu pomoć za školovanje djece

Trudnice	2005. 1	2006. 2	Ukupno 1+2	Mlijeko- pel. 3	Nov.pom 4	Uk.nov.p 3+4
Mat.ugrožene	57	40	97	34	97	131
Samohrane	16	10	26	16	26	42
Maloljetne	2	2	4	4	4	8
Ovisnice	6	2	8	7	8	15
Psih.bolesne	2	1	3	3	3	6
U K U P N O :	83	55	138	64	138	202

Prikaz korisnica Programa «PRO VITA» za 2006.

KATEGORIJE:	OBITELJI	NOVČANE POMOĆI
Materijalno ugrožene obitelji	273	315
Samohrani roditelji	128	153
Teže bolesne – invalidne osobe	115	125
Stare i nemoćne osobe	55	64
Ovisnosti	42	53
Djeca bez roditeljske skrbe	10	10
Skitnja	1	1
U K U P N O:	624	721
PROGRAMI:		
PUCKA KUHINJA	249	290 (korisnika)
BORAVAK ZA DJECU	25	56 (učenika)
USVAJANJE NA DALJINU	47	47
STAMBENO ZBRINJ.	53	53 (podstanarine)
GRAD ZADAR(bolesna djeca)	36	36
RAD ZA OPCE DOBRO	4	4 (korisnika)
RAD MALOLJ. PREKRS.	14	14
SVEUKUPNO:	1052	1147(nov.pom.)

Pučke kuhinje Zadar i Benkovac

Tijekom izvještajnog razdoblja kuhinje skrbile su za 290 korisnika, Benkovac za 60 korisnika, a Zadar za 230 korisnika. Za 50% korisnika obrok je sufinanciran od strane Ministarstva socijalne skrbi RH, a ostalih 50% financira Caritas Zadar iz svojih sredstava.

Zaposlenike u Pučkoj kuhinji u potpunosti financira Grad Zadar preko svog Ureda za socijalnu skrb, a 1 zaposlenika u Pučkoj kuhinji Benkovac financira Grad Benkovac. Uz potporu Grada Zadra i sredstava Caritasa u potpunosti je obnovljena kuhinja u Zadru. Obnovom su se stekli uvjeti za razvijanje novih projekata u godinu 2007.

Kuhinje se uzdržavaju i od potpore građana koja nije izostala ni ove godine.

Boravak za djecu iz rizičnih obitelji

Kako ovo izvještajno razdoblje obuhvaća dvije školske godine, u Boravak je bilo uključeno ukupno 56 učenika gradskih osnovnih škola.

Program se provodi svakodnevno paralelno s održavanjem nastave u njihovim školama. Svi učenici su pokazali napredak u učenju i usvojili predviđena nastavna gradiva. Kod neke djece napredak je očit dok kod manjeg broja djece sve se odvija postepeno. Većina djece žive u višečlanim obiteljima, tako da imamo po troje ili četvero djece iz jedne obitelji. Uvjeti u kojima žive kod većine ne zadovoljavaju minimume stambenih uvjeta. Pohađanjem ovog Programa ostvareni su uvjeti da nesmetano mogu pratiti nastavu, da svakodnevno u školu odlaze potpuno spremni, što ima posebno pozitivnog utjecaja na njihovo samopouzdanje. Ovaj program pored pedagoških ima i odgojne zadatke. Tako smo tijekom godine posjećivali potrebne: Dom za

odrasle osobe Zadar, održavali predstave za njihove darovatelje (KK «Puntamika» Osnovna škola Kruna Krstića i druge)

Aktivno smo surađivali s njihovim školama, stručnim službama i Centrom za socijalnu skrb Zadar, Odjelom za porodično pravnu zaštitu, njihovim roditeljima s kojima se jedanput na tjedano sastajemo. S ovakvom suradnjom uspjeli smo u potpunosti provesti zadatke koji su navedeni u Programu, te doći i do cilja, da sva djeca koja polaze Boravak u svojoj školi zadovoljavaju svoje obaveze i postižu dobre rezultate.

Stambeno zbrinjavanje

Program se provodi u suradnji s Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvijanja RH, a namijenjen je obiteljima koje su ostvarile pravo na stambeno zbrinjavanje i to na područjima od posebne državne skrbi: (Benkovac, Obrovac i Kistanje). Caritas ima zadatak participiranja u dijelu troškova podstanarine. Tijekom godine u programu su bile 53 obitelji. Kako obitelji imaju za izgradnji zadane vremenske rokove za dovršetak objekta i useljenje, godina je završena s 34 obitelji koje su još uvijek u izgradnji.

Humanitarne akcije

Tijekom godine održali smo dvije prodajne akcije za potrebite na području naše Nadbiskupije. Prva prodajna akcija bila je u vrijeme Uskrsa, kad su prodavani kolači, uskrsne pogače, prigodni radovi učenika, čestitke i dr. Sav prihod je usmjeren Župnom Caritasu Kistanje. Druga Akcija je bila u vrijeme trećeg tjedna adventa, kad smo prodavali božićna drvca, čestitke, kolače i razne figurice. Sa Zadarskom Županijom tradicionalno svaku godinu sudjelujemo u novčanom darivanju 15 najugroženijih obitelji s područja Županije i Nadbiskupije.

Dan Života obilježili smo posjetom Zadarskom rodilištu, a Dan bolesnika Ortopedskoj bolnici Biograd na moru i tom prilikom podijelili prigodne darove.

U ovom Izješću prikazani su svi korisnici koji su u stalnom tretmanu ove službe, odnosno korisnici koji su tijekom godine imali kontinuiranu skrb kroz različite programe. I dalje su nam najugroženije višečlane obitelji, samohrani roditelji, obitelji koje imaju teže bolesnog ili invalidnog člana. Država potiho gasi određena socijalna prava, a njih najviše osjećaju upravo ove kategorije koje sam i navela. Nemoguće je prikazati sve one koji su imali potrebu za nekim od stručnih savjeta (mirovinska i zdravstvena „stambena, i dr. problematika), te pripomoći u ostvarivanju određenih prava kod drugih institucija.

U svom radu vodila sam se time da trebam poticati i druge čimbenike koji se bave socijalnom problematikom na našem području kako bi zajedno pomogli čovjeku koji je upotrebi. U izješću za 2005. godinu navela sam prioritet skrbi za stare i nemoćne osobe. U suradnji sa Gradom Zadrom, Odjelom za socijalnu skrb pokrenuli smo upravo Program kućne njegе i s njegovim provođenje započeli 01.01.2007. godine. Pored uobičajene skrbi za potrebne koju je ova služba provodila svih ovih godina slijedeći veći Projekt trebao bi biti otvaranje kuće za beskućnike, svakako u suradnji i s Gradom Zadrom i Županijom. Ovim programom bit će obuhvaćene osobe koje žive u nestandardnim objektima koji se ne mogu smatrati domom ili žive na „cesti“. Socijalna isključivost ove izuzetno osjetljive skupine svakako otežava bilo kakav organizirani sustav skrbi. Ta skupina uglavnom izbjegava institucije osim kad je to neizbjježno. Obraćanje institucijama zahtjeva poštivanje i prihvatanje procedure i reda, a to je upravo ono što beskućnici u pravilu ne poštuju. Takva isključenost i život izvan zakonske regulative dovodi i do kršenja te regulative i svrstavanja u skupinu osoba s kriminalnim obilježjima.

U Zadru 8. veljače 2006.

Izješće sastavila Mirjana Tadić, dipl. soc. radn.

IZVJEŠĆE O RADU ZAJEDNICE BRAČNIH SUSRETA ZADAR U 2006.

Zajednica bračnih susreta u Hrvatskoj slavila je 30 godina postojanja. Po prvi put Zadarska zajednica bračnih susreta aktivno sudjeluje u pripremama i proslavi na lokalnoj i nacionalnoj razini. Zadarska zajednica je mlada zajednica, dva originalna vikenda održana su u Zadru 2004. godine i od tada Zajednica aktivno djeluje u Zadarskoj nadbiskupiji. Veliku pomoć pri osnivanju Zajednice u Zadru pružio nam je bračni par Ivanka i Milan Došlin iz Matulja (Opatija). Doživljaji i snažno iskustvo originalnog vikenda poticaj je i poziv parovima sudionicima da korjenito i obraćenički mijenjaju svoje prioritete u životu i svakodnevno to svjedoče svijetu. To je onda izazov i poziv da uz njihovo zalaganje iz njihove okoline pošalju nove parove na originalni vikend. Zajednica se redovito susreće zadnji četvrtak u mjesecu u prostorijama župe sv. Šime. Zajednica je sakramentalni pokret gdje svećenici i bračni parovi svjedoče iskustvo ljubavi.

ŽIVOT ZAJEDNICE U 2006. GODINI

- 7. 1. 2006. prisustvujemo godišnjem saboru HZBS na Jordanovcu, desetak parova iz Zadra uputilo se autobusom u pratnji don Josipa Lenkića i don Emila Bilavera.
- 12. 1. 2006. mjeseci susret, voditelji bračni par Marija i Mirko Perinović i don Josip Lenkić, tema: milost ozdravljenja kroz praštanje.
- 23. 2. 2006. mjeseci susret, voditelj bračni par Jadranka i Nikola Samodol i don Josip Lenkić, tema: Mk 2,1-12 Isus ozdravlja uzetoga.
- 25. 2. 2006. susret na Jordanovcu za voditelje i aktivne parove, duhovna obnova i dogovor za proslavu 30. god. Zajednice HZBS na nacionalnoj i lokalnoj razini, sudjelovali su bračni parovi Jadranka i Nikola Samodol, Marija i Mirko Perinović.
- 24. 3. 2006. Sudjelovanje bračnih parova na križnom putu u župi Sv. Šime, svaku postaju predvodio je po jedan bračni par iz Zajednice.
- 30. 3. 2006. mjeseci susret, voditelj bračni par Ruža i Zvonko Dražina i don Josip Lenkić, tema: susret sa sobom i dijeliti s tobom (slijepac Bartimej)
- 30. 4. 2006. duhovna obnova u prostorijama župe Bezgrešnog začeća. Domaćin don Emil Bilaver, a voditelji gosti iz Splita su Elza i Nikica Jurun i o. Josip Čorić. Tema: produbljeni dijalog. Pridužili su nam se i četiri bračna para iz Paga.
- Na uskršnji ponedjeljak pozvani smo na susret parova iz bračne zajednice Splita i Šibenika na Slapove Krke. Zadarsku zajednicu su predstavljali bračni par Samodol i Perinović.
- 21. 5. 2006. Zadarska zajednica organizirala je na lokalnoj razini proslavu 30. godišnjice. Nacionalni tim Andelka i Josip Mađerčić zajedno s don Josipom Frkinom su bili gosti voditelji i predvodili su duhovnu obnovu. Zajednicu je u ime bračnih parova koji su svoj originalni vikend prošli prije 20 godina predstavila gosp. Mirjana Mustać, a izvješće o radu obnovljene Zajednice u Zadru imali su par Perinović. Na susretu su sudjelovali i svećenici don Milivoj Bolobanić, don Šime Perić, don Josip Lenkić i don Emil Bilaver. Svečanu euharistiju predvodio je mons. Ivan Prendža u kojoj nas je živo potaknuo na daljnji rad i dao nam svoju očinsku podršku. Susretu je prisustvovalo oko 25 bračnih parova. Zajednički domjenak priredila je Zajednica uz veliku pomoć domaćina don Emila Bilavera.
- 17. 6. 2006. sudjelujemo na jubilarnoj proslavi Zajednice u Zagrebu. Osam parova iz Zadra zajedno s don Josipom Lenkićem po prvi put zvanično predstavljaju Zajednicu iz Zadra noseći veliku svijeću (najveću) i zastavu naše Zajednice.
- U devetom mjesecu naša tri bračna para koja su u 2005. godini prošla Duboki vikend uz pomoć bračnog para Došlin pisali su govore i pripremali se za samostalno vođenje originalnog

vikenda. To su parovi: Jadranka i Nikola Samodol sa prvom i drugom serijom, Marija i Mirko Perinović, te Ruža i Zvonko Dražina sa prvom serijom govora.

- 10.-12. 11. 2006. održan je originalni vikend u hotelu Barbara na Boriku. Voditelji su: Marija i Mirko Perinović – sa prvom serijom, Jadranka i Nikola Samodol sa drugom serijom i Ivanka i Milan Došlin sa trećom serijom i vlč. don Antun Zec. Vikend je prošlo 14 bračnih parova i dvije redovnice. Po prvi put sva logistiku vode parovi iz Zadarske zajednice, posebno bračni parovi Ruža i Zvonko Dražina i Darinka i Josip Šare. Prvi put parovi iz Zadra vode bračni vikend. Bez obzira na neprimjerene prostorije hotela za održavanje ovakvih susreta, bili smo zadovoljni rezultatima Vikenda.

- 1.-3. 12. 2006. bračni par Samodol gostujući je par voditelj na originalnom vikendu u Opatiji sa svojom drugom serijom govora. Na vikendu su bila prisutna dva para iz Zadra i dva para iz Vodica, koji su nam se kasnije pridružili na prvoj obnovi u Zadru.

- 10. 12. 2006. imali smo prvu obnovu za parove koji su prošli svoj originalni vikend u Zadru i Opatiji, odaziv je bio potpun. Susret se održao u prostorijama župe sv. Šime. Voditelji su parovi Samodol i Perinović sa don Josipom Lenkićem. Dogovarali smo se oko nastavka mostova za nove parove.

- Svaki naš susret, duhovna obnova popraćena je domjenkom koji organiziraju bračni parovi Zajednice i ugodnim druženjem.

PLANNOVI DALJENJEG RADA

- redoviti mjesečni susreti
- zajednički odlazak na redovita godišnja druženja Zajednice u Zagreb
- odlazak na hodočašće u Mariju Bistrlicu
- održavanje 7 mostova novim bračnim parovima koje pripremamo za odlazak na duboki vikend i molimo da ih prati don Josip Lenkić
- odlazak naših bračnih parova na duhovnu obnovu koju organizira Zajednica na razini cijele Hrvatske
- pisanje govora druge i treće serije
- održavanje originalnog vikenda u listopadu

FINANCIJE

Sve zajedničke susrete Zajednice financira donacijom samih članova, bilo novčanim ili materijalnim donacijama (hrana, olovke, piće). Osobito velika hvala Zadarskoj nadbiskupiji za pomoć posebno pri održavanju Originalnog vikenda u hotelu koji ne bi bio moguć bez msgr. Ivana Prende.

Koordinatori zajednice:

Marija i Mirko *Perinović*

Don Josip *Lenkić*

P O V E L J A

POSVETE NOVE ŽUPNE CRKVE SV. NIKOLE, BISKUPA U KISTANJU

✠

U IME KRISTOVO. AMEN.

Novu župnu crkvu sv. Nikole, biskupa, usred mjesta, sagradi, po projektu arhitekta Tomislava Ramljaka d. i. a., Zadarska nadbiskupija uz novčanu pomoć dobročinitelja iz Domovine i svijeta.

Građevinske radove izvede poduzeće «DUCA» d. o. o. iz Zadra s kooperantima.

Crkvu posveti, uz nazočnost brojnih svećenika i vjernika, za pontifikata pape Benedikta XVI., za župnika mons. Nikole Dučkića, 9. svibnja godine Gospodnje 2007., mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, na slavu Božju i na čast sv. Nikole, biskupa.

U vjeri čega ovu Povelju potpisuju:

Župnik:

Nikola Dučkić
Mons. Nikola Dučkić

Nadbiskup:

Ivan Prenda
Msgr. Ivan Prenda

Župno vijeće:

Janez Mazzoni

Karla Nikolo

**P O V E L J A
BLAGOSLOVA ZVONA
ZA ŽUPNU CRKVU UZNESENJA BDM
U DRAČEVCU ZADARSKOM**

U IME KRISTOVO. AMEN!

Godine Gospodnje 2007, mjeseca svibnja, dana 3., zadarski nadbiskup Ivan Prenda, blagoslovio je tri zvona za novu župnu crkvu Uznesenja BDM u Dračevcu Zadarskom.

Zvona su dar domaćeg sina gosp. Šime Lenkića koji živi u Australiji.

Veliko zvono: teško 380 kg. Ton LA (A). Promjera 85 cm. Posvećeno: Velikoj Gospi
 Natpis na zvonu: ZAHVALNI BOGU I BLAŽENOJ DJEVICI MARIJI ZA OBRANU GRADA ZADRA. "NAJVJERNIJA ODVJETNICE NA BRANIKU STOJ, ČUVAJ NAŠU SVETU VJERU I HRVATSKI DOM!" VELA GOSPE MOLI ZA VJERNI DRAČEVAČKI PUK. ZVONA DAROVAO DOMAĆI SIN GOSP. ŠIME LENKIĆ, BALLARAT, AUSTRALIJA. A. D. 2007. FONDERIA DE POLI DAL 1453. REVINE (TV) - ITALY. Ukrasi na zvonu: Raspedo, Hrvatski grb, Uznesenje BDM, Sv. Stošija. Zvono je ukrašeno bogatim reljefima, a pri dnu se nalazi hrvatski troplet.

Srednje zvono: teško 280 kg. Ton SI (H). Promjera 75 cm. Posvećeno: Zadarskim zaštitnicima.

Natpis na zvonu: SV. ŠIME, SV. STOŠIJO, SVETI KRŠEVANE I SV. ZOILO MOLITE ZA NAS! VJERNI PUK DRAČEVCA ZADARSKOG ZA VRIJEME ŽUPNIKA DON GAŠPARA DODIĆA, DRAČEVAC ZADARSKI A. D. 2007. FONDERIA DE POLI DAL 1453. REVINE (TV) - ITALY. Ukrasi na zvonu: Bl. Alojzije Stepinac, Sv. Nikola Tavelić i sv. Leopold Mandić, Grb Benedikta XVI. Zvono je ukrašeno bogatim reljefima, a pri dnu se nalazi hrvatski troplet.

Malo zvono: teško 180 kg. Ton DOd (Cis). Promjera 66 cm. Posvećeno: Hrvatskim braniteljima

Natpis na zvonu: "ŠTO MRŽNJA UNIŠTI - LJUBAV PONOVO SAGRADI!" NA SPOMEN MONS. ŠIME DUKE, DAROVATELJU NOVE ŽUPNE CRKVE NA DRAČEVCU. A. D. 2007. FONDERIA DE POLI DAL 1453. REVINE (TV) - ITALY. Ukrasi na zvonu: Grb zadarskog nadbiskupa, Višeslavova krtionica, Sv. Šime. Zvono je ukrašeno bogatim reljefima, a pri dnu se nalazi hrvatski troplet.

U potvrdu gore rečenog sa svojim Kancelarom vlastoručno potpisujemo i pečatom Zadarske nadbiskupije potvrđujemo ovu Povelju sastavljenu u dva primjerka, od kojih će se jedan čuvati u Arhivu Zadarske nadbiskupije, a drugi u Arhivu župe Dračevac Zadarski.

U vjeri čega...

Kancelar:
Don Josip Lenkić
 Don Josip Lenkić

Nadbiskup:
+ Ivan Prenda
 + Ivan Prenda

ODREDBE

OBLJETNICA SMRTI MSGR. MATE GARKOVIĆA

Broj: 1141/2007.

Zadar, 21. svibnja 2007.

SVIM UPRAVITELJIMA CRKAVA GRADU ZADRU

Draga braćo i sestre!

U subotu, 26. svibnja ove godine, je godišnjica smrti mons. Mate Garkovića, zadarskog nadbiskupa. Euharistijsko slavlje, u katedrali sv. Stošije u Zadru, u 9 sati, će predvoditi mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

Pozivam sve vas svećenike, redovnike, redovnice i Kristove vjernike laike Grada Zadra da svojom nazočnošću uzveličate ovo slavlje.

Svima pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

«PETROV NOVČIĆ»

Broj: 1142/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA I UPRAVITELJIMA CRKAVA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Draga braćo svećenici!

Podsjećam vas da je po odluci Hrvatske biskupske konferencije, u svim našim crkvama, milostinja 12. nedjelje kroz godinu, u nedjelju, 24. lipnja 2007. godine milostinja koju treba predati u Ekonomat s naznakom «PETROV NOVČIĆ».

Ovu kolektu je potrebno najaviti i potaknuti vjernike na sudjelovanje.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

SVEĆENIČKA REĐENJA

Broj: 1143/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

Radostan sam što Vas mogu obavijestiti da će na svetkovinu sv. Petra i Pavla, u petak, 29. lipnja 2007. godine, u katedrali sv. Stošije, preko koncelebrirane Euharistije u 19 sati, zaređiti za svećenike trojicu naših đakona: don Martina Jadreška, don Antu Sorića i don Antu Delića.

Dok Vas sve pozivam da mi se priključite u koncelebriranoj Euharistiji ređenja, potičem Vas da molitvom pratite našu novu braću te da ih s ljubavlju primite u naš prezbiterij.

Ujedno određujem da u nedjelju, 24. lipnja 2007. godine na svim svetim misama s narodom obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje. Nakon ređenja svi ste pozvani na primanje u Nadbiskupsko sjemenište «Zmajević».

Srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

46. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1144/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

S radošću Vas pozivam na ovogodišnji naš 46. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE, koji će se održati u srijedu, 20. lipnja 2007. godine, u Samostanu Bezgrešnog začeća BDM u Karinu.

P r o g r a m:

- 10.00 sati: - Euharistijsko slavlje u Samostanu, predvodi o. Nadbiskup
(*Za koncelebraciju treba ponijeti naglavnik, albu, pojas i štolu.*)
- Razgledavanje Samostana
- Zajednički objed
- Rekreacija

S radošću iščekujući naš zajednički susret, u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

27. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1055/2007.

Zadar, 9. svibnja 2007.

SVIM REDOVNICAMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Poštovane sestre redovnice,

s radošću Vas pozivam na ovogodišnji 27. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE, koji ćemo slaviti u srijedu, 6. lipnja 2007. godine, u Karmelu sv. Ilike - **Buško blato** (Tomislavgrad), prema sljedećem rasporedu:

7.30 sati:	Polazak autobusom sa starog Autobusnog kolodvora u Zadru Sv. Misu predvodi o. Nadbiskup
13.00 sati:	Zajednički objed Povratak u Zadar u večernjim satima

S radošću iščekujući naš zajednički susret, u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslovjam.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

Molimo Vas da najkasnije, do 25. svibnja 2007. godine prijavite Ordinarijatu (*Ured Kancelara*) svoj dolazak, radi organizacije prijevoza i zajedničkog objeda.

POBOŽNOST SRCU ISUSOVU U LIPNU

Broj: 1145/2007.

Zadar, b25. svibnja 2007.

Draga braćo svećenici,

Lipanske pobožnosti posvećene su Presvetom Srcu Isusovu prigoda je za okupljanje naših župnih zajednica i njihova molitvenog odgoja. Potičem Vas i na to nastojanje koje u cijelovitom pastoralnom djelu može uroditи neslućenim plodovima za pojedince i cijelu župnu zajednicu.

Ove godine pobožnost Srcu Isusovu namijenimo za naše ređenike, bogoslove i sjemeništare kao i za nova duhovna zvanja.

Svim pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

OBVEZE PREMA NADBISKUPIJI I MISNA TABLICA**Broj:** 1146/2007.**Zadar**, 25. svibnja 2007.**SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE**

S danom 30. lipnja 2007. godine, završava II. tromjesečje 2007. godine. Potrebno je podmiriti župne obveze prema Nadbiskupiji (30 % brutto redovnih primanja za I. i II. tromjesečje o.g.; «Božji grob», «Petrov novčić») kao i obveze svećenika (Misna tablica za II. tromjesečje). Oni koji nisu podmirili župne i osobne obveze za I. tromjesečje dužni su podmiriti.

+ Ivan, v. r.,
nadbiskup

UPIS U NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE**Broj:** 1151/2007.**Zadar**, 25. svibnja 2007.**SVIM ŽUPNICIMA**

Draga braćo svećenici, u novu šk. god. 2007./08. naše Sjemenište primat će nove sjemeništarce. To su tjelesno, duševno, duhovno, intelektualno i radno zdravi i sposobni mladići koji iskreno i slobodno razmišljaju o svećeničkom pozivu.

Molim Vas da razgovarate otvoreno i iskreno s mogućim kandidatima i s njihovim roditeljima o motivima njihova dolaska u Sjemenište, te da Vaša preporuka bude iskrena i sadržajna.

U prošloj školskoj godini 2006./07. upisali smo dio sjemeništaraca u Strukovnu školu, zbog niskog bodovnog praga, što se nije pokazalo dobrim iz više razloga. A i četverogodišnji smjer, u Strukovnoj školi kojeg su naši kandidati upisali, bit će od nove školske godine ukinut.

Stoga su naš Ordinarij i Ordinariji dijeceza koje šalju u naše Sjemenište svoje kandidate, odlučili da kandidate ubuduće neće upisivati u druge škole. Ali su zato donijeli odluku da će za upis u Sjemenište biti potrebno obaviti sljedeće testove: test općih sposobnosti, test ličnosti, razgovor s psihologom, sistematski liječnički pregled, a bodovni prag za upis u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. bit će 36 bodova (što će opet biti razmatrano individualno) po uzoru na neka druga Sjemeništa u Hrvatskoj.

Broj bodova za upis u gimnaziju određuju sljedeći kriteriji: opći uspjeh na kraju VII. i VIII. razreda osnovne škole, te ocjene iz hrvatskog jezika, matematike, stranog jezika, povijesti i zemljopisa na kraju VII. i VIII. razreda. Učenik je dužan priložiti za upis sljedeće dokumente: **prijavnicu na natječaj** (dobiva i popunjava u školi na dan prijave), **rodni list, domovnicu, svjedodžbe VII. i VIII. razreda osnovne škole**.

Kandidte treba prijaviti Ordinarijatu najkasnije do 20. lipnja kako bi se osigurao dovoljan broj mjesta u Gimnaziji. U prvoj polovici srpnja bit će obavljeni, u sjemeništu, svi gore navedeni testovi (o točnom datumu bit će svi naknadno obaviješteni) nakon čega će Ordinariji odlučiti koga će primiti za svoga kandidata. Primljeni kandidati bit će upisani u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II.

Potrebni dokumenti za upis u Sjemenište su: **krsni list, molba za prijam** (vlastoručno napisana od strane kandidata i naslovljena na Ordinarijat), **preporuka župnika** (naslovljena na Ordinarijat), **potpisana izjava roditelja** da su suglasni s izborom zvanja

svoga sina i njegovim odlaskom u Sjemenište (izjavu dostaviti na Ordinarijat s ostalim dokumentima, obrazac se nalazi u prilogu).

Svima pozdrav u Gospodinu.

Ravnatelj:
Don Marino Ninčević, v. r.

**UPIS NA VISOKU TELOŠKO-KATEHETSku ŠKolu u ZADRU
U AK. GOD. 2007./2008.**

Broj: 1152/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

RAZREDBENI POSTUPAK

Na razredbeni postupak Visoke teološko-katehetske škole u Zadru (=VTKŠ) mogu se prijaviti pristupnici koji su s uspjehom završili srednju školu u trajanju od četiri godine.
Uz prijavu za razredbeni ispit treba priložiti sljedeće dokumente:

- fotokopiju Domovnice
- Rodni list
- Krsni list
- svjedodžbu završnog ispita
- svjedodžbe svih razreda srednje škole
- preporuku župnika (župnici trebaju dostaviti preporuku na adresu VTKŠ ili osobno u Tajništvo VTKŠ)
- molbu
- dvije fotografije (format 4 x 6 cm i 3 x 4 cm)

Prijave bez traženih dokumenata neće se uvažiti.

Razredbeni ispit obuhvaća:

1. bodovanje postignuća u srednjoj školi:

- OPĆI USPJEH
  - HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
- Maksimalan broj bodova iznosi 40.

2. bodovanje postignuća na razredbenom ispitnom koji obuhvaća provjeru znanja iz:

- HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI
  - POVIJESTI
  - VJERONAUKE
- Maksimalan broj bodova iznosi 60

PRIJAVE I ROKOVI

SRPANJSKI ROK:

- prijave: 2. - 9. srpnja 2007.
- ispit: 11. srpnja 2007. u 9 sati
- upis: 12. srpnja 2007. u 9 sati

RUJANSKI ROK

- prijave: 29. kolovoza - 5. rujna 2007.
- ispit: 6. rujna 2007. u 9 sati
- upis: 7. rujna 2007. u 9 sati

Dokumenti se mogu predati u Tajništvo VTKŠ od 8.30 do 10.30 sati.

Mr. don Marinko Duvnjak, v. r.
ravnatelj

UVJETI PRIMANJA U KLASIČNU GIMNAZIJU «IVANA PAVLA II.»

Broj: 1153/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

Po odluci Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske ovogodišnji bodovni prag za upis u gimnazijalne programe je najmanje 46 bodova. Bodovi se dobiju tako da se zbroje ocjene iz hrvatskog jezika, stranog jezika, matematike, povijesti, geografije i općeg uspjeha u 7. i 8. razredu. Prijave za upis i upisi će se obaviti za sve srednje škole istoga dana, kada to Ministarstvo odredi.

Škola upisuje u prvi razred 60 učenika.

Ravnatelj:
Mons. Joso Kokić, prof., v. r.

MINISTRANTSKO LJETO

Broj: 1154/2007.

Zadar, 25. svibnja 2007.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

Povjerenstvo za ministrante i duhovna zvanja i ove godine organizira dva tjedna ljetovanja s ministrantima. Ove godine biti će u Franjevačkom samostanu Bezgrješnog začeća BDM u Karinu. Termini za ljetovanje su slijedeći:

I. termin:	23. – 27. srpnja 2007.
II. termin:	30. srpnja – 3. kolovoza 2007.

Prednost imaju ministranti 6. i 7. razreda osnovne škole. Broj ministranata po jednom terminu je 30. Prijave treba dostaviti u Katehetski ured do 10. 7. 2007.

Pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

SUSRET MINISTRANATA U VRANI

Broj: 1156/2007.
Zadar, 25. svibnja 2007.

SVIM SVEĆENICIMA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Draga braćo svećenici!

Godišnji susret svih ministranata Zadarske nadbiskupije održat će se ove godine u župi Vrana, 22. lipnja 2007. S tim u svezi šaljem vam sljedeće informacije:

- Ministranti trebaju biti u Vrani najkasnije do 9 sati gdje će ih animatori smjestiti u prostor ispred vanjskog oltara po Dekanatima;
- Neka s ministrantima dođu župnici i voditelji te roditelji ukoliko je moguće;
- Ministranti neka ponesu svoja ministrantska odijela;
- Svećenici neka ponesu albu i štolu bijele boje;
- Hranu i piće ponijeti sa sobom.

Program ovogodišnjeg ministrantskog susreta odvijat će se prema sljedećem rasporedu:

9.00 sati – okupljanje
9.30 sati – sv. Misa, predvodi o. Nadbiskup
(misno slavlje prati zbor mlađih župe sv. Stošija)
10.30 sati – ministrantski kviz (paralelno športska natjecanja/ igre za ministrante)
12.30 sati – zajednički objed
13.00 sati – nastavak športskih natjecanja
15.00 sati – završetak i podjela nagrada.

Mole se župnici da svoje ministrante prijave najkasnije do 15. lipnja Katehetskom uredu.

Pozdrav u Gospodinu.

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

IMENOVANJA

SVEĆENIČKO VIJEĆE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Na temelju obavljenih izbora, u smislu članka 2. Pravilnika Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije, imenujem Svećeničko vijeće Zadarske nadbiskupije, na mandat od pet (5) godina, kako slijedi:

1. Mons. Ivan Mustać – član (broj: 911/2007., od 13. 04. 2007.)
2. Mons. Pavao Kero – član (broj: 912 i 913/2007., od 13. 04. 2007.)
3. Mr. don Marinko Duvnjak – član (broj: 914/2007., od 13. 04. 2007.)
4. Mons. Joso Kokić – član (broj 915/2007., od 13. 04. 2007.)
5. Don Marino Ninčević – član (broj: 916/2007., od 13. 04. 2007.)
6. Don Srećko Petrov ml. – član (broj: 917/2007., od 13. 04. 2007.)
7. Don Tomislav Sikirić – Izborna jedinica dekanat Zadar - Istok
(broj: 918/2007., od 13. 04. 2007.)
8. Mr. don Mario Sikirić – Izborna jedinica dekanat Zadar – Zapad
(broj: 919/2007., od 13. 04. 2007.)
9. Don Igor Ikić – Izborna jedinica dekanata Benkovac i Novigrad
(broj: 920/2007., od 13. 04. 2007.)
10. Don Tomislav Baričević – Izborna jedinica dekanata Biograd i Pašman
(broj: 921/2007., od 13. 04. 2007.)
11. Mr. don Jerolim Lenkić – Izborna jedinica dekanata Nin i Zemunik
(broj: 922/2007., od 13. 04. 2007.)
12. Don Srećko Frka Petešić – Izborna jedinica dekanata Pag i Ražanac
(broj: 923/2007., od 13. 04. 2007.)
13. Mr. don Josip Radić – Izborna jedinica dekanata Ugljan, Dugi otok i Silba
(broj: 924/2007., od 13. 04. 2007.)
14. Fra Andrija Bilokapić, OFM – svećenici redovnici u samostanima na području
Nadbiskupije (broj: 925/2007., od 13. 04. 2007.)
15. Mr. don Zdenko Milić (broj: 1036/2007., od 3. 5. 2007.)
16. Don Jure Zubović (broj: 1037/2007., od 3. 5. 2007.).

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

ZBOR SAVJETNIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Ovime u smislu Kan. 502 § 1., imenujem članove Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije, na mandat od pet (5) godina, kako slijedi:

1. Mons. Ivan MUSTAĆ (broj: 1038/2007., od 3. svibnja 2007.);
2. Mons. Joso KOKIĆ (broj: 1039/2007., od 3. svibnja 2007.);
3. Don Igor IKIĆ (broj: 1040/2007., od 3. svibnja 2007.);
4. Don Srećko FRKA – PETEŠIĆ (broj: 1041/2007., od 3. svibnja 2007.);
5. Mr. don Zdenko MILIĆ (broj: 1042/2007., od 3. svibnja 2007.);
6. Don Jure ZUBOVIĆ (broj: 1043/2007., od 3. svibnja 2007.).

+ Ivan, v. r.
nadbiskup

PROGRAM HODOČAŠĆA U SVETU ZEMLJU**30. kolovoza - 06. prujan 2007. ***

- 30.VIII. (četvrtak) Sastanak svih hodočasnika u zračnoj luci Pleso u 18.30. Polet zrakoplova OU 358 za Tel Aviv u 20.20 (u Tel Avivu slijćećemo:
- 31.VIII. (petak) u 00.25. Autobusom u Netaniju (htl). Smještaj u hotelu Residence. Ustajanje u 07.30 sati. Doručak u 8.00 sati. Poslije doručka: Cezareja, Haifa, Karmel (Stella maris). Ručak u kibucu Mizra, Tabor (misa u 16.00). Tiberijada, htl. Prima, smještaj, večera u 19.00 sati. Odmor
- 01. IX. (subota) Doručak u 8.00 sati. Poslije doručka cijelodnevni izlet po Galileji: Tiberijada, lađicom po jezeru, kibuc Ginossar, brdo Blaženstva (misa), Kafarnaum, ručak (oko 13.00 sati), poslije ručka obilazak oko Galilejskog jezera. Povratak u hotel. Večera u 19.00 sati. Odmor.
- 02. IX. (nedjelja) Doručak u 7.00 sati. Polazak u Nazaret. Usput posjet Kani Galilejskoj. Posjet bazilici Navještenja Marijina, misa u njoj u 11.00 sati. Ručak u kibucu Mizra. Polazak u Jeruzalem, uz rijeku Jordan i Jerihon. Dolazak u Jeruzalem oko 17.00 sati. Smještaj u hotelu Casa Nova Jeruzalem, večera u 19.00.
- 03. IX. (ponedjeljak) Doručak u 07.00 sati. U 8.00 Razgledavanje Jeruzalema. Polazak na Maslinsku goru, Crkva Očenaša, Getsemanski vrt, bazilika Krvava znoja Isusova, Sv. Petar od pjetolva pjeva na Sionu. Ručak 12.30 u hotelu. Poslije podne Istočna vrata (Stjepanova vrata), crkva Sv. Ane (iskopine bazena Bethezde), kapela Bičevanja, Ecce homo. Poslije toga Križni put ulicom Via Dolorosa. Misa u 18.00 sati u bazilici Groba Isusova.
- 04. IX (utorak) Doručak u 7.00 sati. U 07.45 sati polazak u židovsku četvrt (via cardo), zid plača, dvorana Posljednje večere, Marijina crkva Usnuća (Dormitio). misa u 11 sati u crkvi «Ad coenaculum». Povratak u hotel, ručak u 12.30. sati. Poslije podne razgled novog Jeruzalema (Velika sinagoga, Knesset, Jad va Šem, Ain Karim). Povratak u hotel Casa Nova. Večera u 19.00 sati.
- 05. IX. (srijeda) Doručak u 7.00. U 08.00 Odlazak u Betlehem sa svim stvarima. Posjet bazilici Rođenja Isusova, razgled, misa u 11 sati u špilji Sv. Josipa. Ručak u hotelu CN Betlehem u 12.30. Poslije podne posjet Herodiumu i samostanu Mar Saba u Judejskoj pustinji (iz V. st.). Večera u hotelu u 19.00 sati.
- 06. IX. (četvrtak) Ustajanje u 06.30 sati, 07.30 misa u Betlehemu, 08.30 doručak i u 9.30 polazak na cijelodnevni izlet na Mrtvo more: Kumran, Masada, ručak u Ejn Bokeku (hotelsko naselje na Mrtvom moru) i plutanje po Mrtvom moru. Povratak u hotel. Večera u 19.30 sati. U 21.00 odlazak na aerodrom u Tel Aviv, polijetanje zrakoplovom OU 359 dana 07. rujna u 01.15 iz Tel Aviva, a slijetanje u Zagrebu u 03.45.

*Ovo je izmijenjeni program putovanja u Svetu zemlju kojega smo naknadno **dobili, čime prestaje vrijediti program objavljen u prošlom broju Vjesnika.**

Hodočašće vodi prof. dr. Adalbert Rebić.

UPUTSTVA ZA PUTOVANJE U IZRAEL

SMJEŠTAJ U IZRAELU

U Izraelu smo smješteni u crkvenim franjevačkim hotelima Netanija, Tiberijada (Prima) i Jeruzalem (tel.OO,972,2,6282791). Smještaj je u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama. Svaka soba ima WC i tuš. Hrana je izvrsna. U cijenu nije uključeno piće.

CARINA

Svi predmeti namijenjeni za vaše osobne potrebe oslobođeni su carine u Izraelu. Vrijednije foto aparate i kino kamere treba prijaviti na izlasku iz zemlje. Dobro je da sve podatke pripremite unaprijed (broj kamere...). Imajte u tu svrhu aparate pri ruci.

PUTNI PRTLJAG

Svaki ima pravo nositi u koferu stvari u težini do 20 kg. Veće kofere predajete na šalteru i oni idu u zrakoplov odijeljeno od vas, a manji, ručni prtljag uzmete sa sobom u zrakoplov. U kofere nemojte staviti ništa što u sebi ima bateriju. U zračnim lukama uvijek ostajte uz svoje stvari i čuvajte ih. Za vrijeme putovanja, osobito u Jeruzalemu, treba čuvati svoje stvari (osobito dokumente i novac).

NOVAC

U Izraelu je u opticaju izraelski novac šekel: za 1 US\$ dobijete oko 4,50 šekela a za 1,00 Eur oko 5,20 šekela. Primaju i travelers čekove i kartice (u većim dućanima). U Izraelu je najbolje plaćati sitnim dolarima (jedan, pet, deset, dvadeset dolara).

ODIJELO

Krajem kolovza i početkom rujna je u Izraelu je vrlo toplo (suptropska klima). Obucite se lagano.

INFORMACIJE O IZRAELU

Da se bolje pripravite za hodočašće, pročitajte unaprijed i svakako ponesite sa sobom *Vodič po Svetoj zemlji od Adalberta Rebića*. Poželjno bi bilo pročitati i *Biblijске starine* (od Adalberta Rebića), eventualno i *Jeruzalem 3000*. Spomenute knjige možete kupiti u knjižarama *Kršćanske sadašnjosti*.

RAZNO

Hranu sa sobom nije potrebno nositi (rakiju smijete nositi ali ne u koferima!). Voda je u Izraelu pitka i hrana zdrava. Cijepljenja nisu potrebna. Svaki dan imamo svetu misu. Hodočastimo sigurnim putevima gdje nema nemira. Hodočasnici uživaju u Svetoj zemlji posebni status, i nitko ih nigdje ne napada. Prema hodočasnicima su dapače i Izraelci i Palestinci vrlo ljubazni.

NAŠI REĐENICI

DON MARTIN JADREŠKO

Rodio se 5. studenoga 1982. god. u Zadru, od roditelja Damira i Branke rođ. Kazija. Djetinjstvo proveo u Mrljanama na otoku Pašmanu (župa Neviđane). Osnovnoškolsko obrazovanje stekao u OŠ Vladimira Nazora u Neviđanima. Pohađao i završio Ekonomsko-birotehnikčku i trgovačku školu u Zadru. Na Teologiji u Rijeci studirao teološke znanosti i boravio u Bogoslovnom sjemeništu. Dana 14. listopada 2006., u crkvi sv. Šime u Zadru, po rukama mons. Ivcana Prende, zadarskoga nadbiskupa, zaređen za đakona Zadarske nadbiskupije. Trenutno vrši službu pastoralnog suradnika u župi sv. Ante Padovanskog, Zadar-Smiljevac.

DON ANTE DELIĆ

Rodio se 12. veljače 1964. u Malom Broćancu od oca Nikole i majke Ane. Osnovnu školu pohađao u Konjskom i Klisu. Srednju građevinsku školu (zanimanje soboslikar – ličilac) završio u Splitu. Nakon mature zaposlio se u tvornici građevinske stolarije gdje radi 15 godina. Za vrijeme Domovinskog rata u dva navrata bio pripadnik 114. brigade Hrvatske vojske. U adventu 1994. u župi Gospe od Zdravlja u Splitu slušao kateheze Neokatolickog puta te na hodočašću u Parizu sa Svetim Ocem 1997. potaknut od Gospodina ustao na poziv za zvanja te dao svoju raspoloživost Crkvi. Duhovno se dalje razvijao pomognut od Centra za duhovna zvanja u Splitu. Godinu poslije odlazi u Porto San Giorgio na neokatolicku konvivenciju na kojoj je određen za sjemenište u Puli. Daljnju duhovnu i intelektualnu formaciju primao kroz devet godina u Biskupijsko-misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli. U tom razdoblju također obavio misijsku praksu kroz tri godine na području Srbije i Crne Gore. Za đakona zaređen 25. studenog 2006. u Pulskoj katedrali.

DON ANTE SORIĆ

Rodio se 29. rujna 1982. god. u Zadru od roditelja Josipa i Ike rođ. Čoza. Djetinjstvo proveo u Bibnjama, dvije ratne godine na otoku Rabu. Pohađao Osnovnu školu Stjepana Radića u Bibnjama te Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zadru. Pohađao teološki studij na Teologiji u Rijeci i boravio u Bogoslovnom sjemeništu. Dana 14. listopada 2006., u crkvi sv. Šime u Zadru, po rukama mons. Ivcana Prende, zadarskoga nadbiskupa, zaređen za đakona Zadarske nadbiskupije. Trenutno vrši službu pastoralnog suradnika u župi bl. Alojzija Stepinca, Zadar-Bili Brig.

NAŠI JUBILARCI

DON FRANJO HRG – 50. obljetnica misništva

Rođen je u Ivancu 13. kolovoza 1932., a ređen u Zadru 16. lipnaj 1957. Kao župnik je službovao od 1957. godine u Selinama i Starigradu-Paklenici; do 1963. u Turnju i Sv. Filipu i Jakovu; od 1981. u Kalima i Kukljici; od 1985. u Privlaci; od 1986. je župnik poslužitelj u Viru. Od 1987.-1990. bio je na liječenju a 1991. je umirovljen. Čestitamo!

DON ANĐELKO BULJAT – 25. obljetnica misništva

Rođen je u Suhovarama 6. lipnja 1955., a ređen u Zadru 29. lipnja 1982. Bio je župnikom od 1982. godiner u Slivnici i Vinjercu., od 1987. u Posedarju i Islamu Latinskom; od 1990. u Podgradini; od 1992. bio je privremenim upraviteljem Paga i Paške Gorice; od 1996. župnik u Bibinjama, a od 2001. u župi Uznesenja Marijina, Zadar -Belafuža. Član je Zbora savjetnika i Svećeničkog vijeća a od 2003. dekan dekanata Zadar-Zapad. Čestitamo!

MR. DON ZDENKO MILIĆ – 25. obljetnica misništva

Rođen je u Salima 3. lipnja 1957. godiner, a ređen u Zadru 29. lipnja 1982. Službovao je kao župnik od 1982. godine u Sutomišćici i Lukoranu; od 1985. bio je na studiju kanonskog prava u Rimu a 1988. magistrirao crkveno pravo na Lateranu. Zatim je bio poslužiteljem Poljica i Visočana, te kancelar Zadarske nadbiskupije. Od 1991. je župnik Sv. Šime u Zadru i Crnoga; od 1994. župnik katedralne župe Sv. Stošije u Zadru te kancelar Nadbiskupije zadarske. Od 1996. je povjerenik za sredstva društvenog priopćavanja Zadarske nadbiskupije; od 1999. dijecezanski sudski vikar i župnik župe Kraljica Mira, Zadar-Stanovi. Od godine 2001. je profesorom na VTKŠ-u u Zadru, od 2004. pridodani sudski vikar a od 2005. branitelj ženidbene veze. Od 2006. je župnik Biograda i Sv. Ivana na Kosi te dekan biogradskog dekanata. Čestitamo!

NAŠI POKOJNICI

JOSO ŠEŠAN

Rođen je 1. kolovoza 1914. hodine u Sv. Filipu i Jakovu od oca Nikole i Janje rođ. Maksan. U braku je bio s Anom rođ. Baćkov s kojom je imao dvije kćerke i dva sina, među kojima svećenika pok. don Ratka Šešana. Preminuo je 16. ožujka 2007. u umirovljeničkom domu u Zemuniku a pokopan je 17. ožujka 2007. na mjesnom groblju u Sv. Filiu i Jakovu. Sprovodne obrede predvodio je mons. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, zajedno s generalnim vikarom mons. Ivanom Mustaćem i brojnim svećenicima. Zadušnicu je predvodio župnik don Tomislav Baričević. Počivao u miru Božjem.

DANICA PETRIČEVIĆ

Dana 16. ožujka 2007., u Ninskom Dračevcu, preminula je Danica Petričević, majka benediktinke S. M. Tarzicije (Nediljke) Petričević. Rođena je 30. srpnja 1926., u Ninskom Dračevcu, od oca Pavla i majke Jele. Vjenčala se 11. studenoga 1947. godine i podigla petero djece. Bila je vrijedna domaćica, uzorna majka i pomagala svom suprugu u poljodjelstvu, plela i sivala za svoju obitelj. Bila je uzorna moliteljica, blagoslivljajući vazda ljudе, prirodu, polja i blago. Pet godina je bila vezana uz kolica ali je ostala puna duha i vredine, izričući uvijek mudre izreke, pjesmice iz mladosti i viceve. Posljednje riječi bile su joj «Slava Ocu...u vike vikova. Amen.» U odsutnosti nadbiskupa mons. Prende, koji je bio sprječen sudjelovati na sprovodu a kojega je predstavljao kancelar Nadbiskupije don Josip Lenkić, od pokojnice se opratio župnik mons. Pavao Kero, rođak don Ivan Kevrić i don Tomislav Sikirić. Počivala u miru Božjem!

STJEPAN GALIĆ

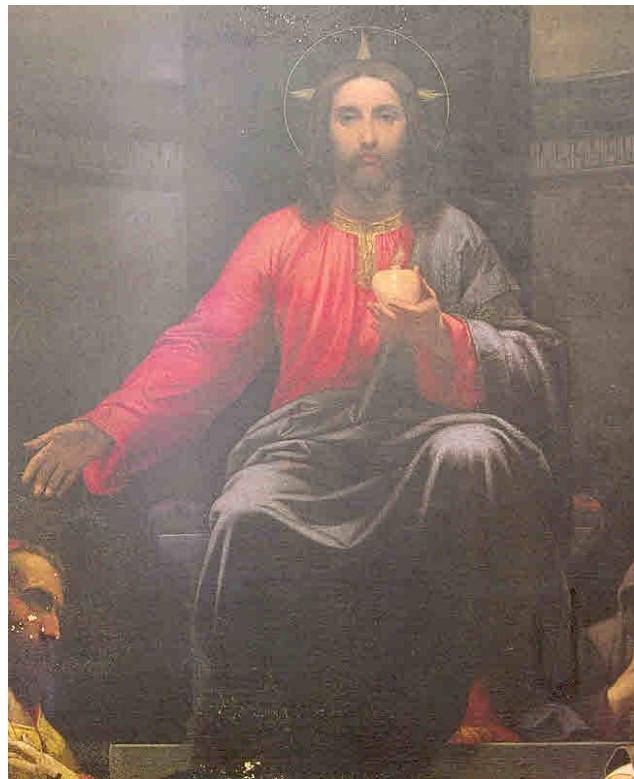
Dana 9. travnja 2007., u Brestovskom kod Kiseljaka, opremljen svetim sakramentima, preminuo je Stjepan Galić, otac svećenika Josipa Galića, SVD, župnika Kožina i Petrčana. Rodio se 4. studenoga 1933. u Liješevi. Vjenčao se 25. studenoga 1961. s Anom, rođenom Batarilo iz Brestovskog. U braku su imali jedanaestero djece, danas ukupno 24-ero unučadi. Pokopan je 11. travnja 2007. na groblju u Liješevi uz nazočnost mnogobrojne rodbine, svećenika, redovnica i prijatelja. Sprovodne obrede predvodio je o. Petar Palowski, SVD, iz Poljske. Počivao u miru Božjem!

ŠIME PERINČIĆ

Dana 18. travnja 2007., u Zadru, okrijepljen svetim sakramentima preminuo je Šime Perinčić, otac S. M. Benedikte (Asje) Perinčić. Rodio se 16. siječnja 1924. godine, od oca Luke i majke Marice Tomice rod. Dujela. U braku s Maricom Čizmin iz Sutomišćice rodilo se četvero djece. U Drugom svjetskom ratu bio je zarobljenik talijanske vojske a nakon rata je radio u Narodnom kazalištu kao šef pozornice te do mirovine kao vozač u Zavodu za zaštitu spomenika kulture. U slobodno vrijeme bavio se poljoprivredom. Zanimljivost je i njegova kočija kojom je uz ostalo vozio hodočasnike na Veliku Gospu na Belafužu te na Gospu od Zečeva u Nin. Pjevao je u stanarskom crkvenom zboru. Sprovodne obrede predvodio je don Milivoj Bolobanić, župnik Stanova uz sudjelovanje brojnih svećenika, a Misu zadušnicu, na kojoj je pjevao stanarski župni zbor, u župnoj crkvi Kraljice mira zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda. Počivao u miru Božjem.

MARIJA ŠANTEK

Marija Šantek r. Šindija, sestra našeg svećenika Šimuna Šindije, došla je na ovaj svijet, Božjom providnošću, kao drugo dijete Krsta i Danice Šindija dana 20. rujna 1965. godine u Sesvetama pokraj Zagreba. Osnovnu školu je pohađala u Sesvetama, nakon nje pohađala je srednju i završila za krojačicu. Živjela je skromno u skladu s mogućnostima, odričući se mnogo toga u životu. Svojoj braći i sestrama uvijek je prepuštala bolje. Udalila se u 24. godini života za Stjepana Šanteka iz Viduševca pokraj Gline. Dvije godine su živjeli u svom mjestu zadovoljni s onim što im je Bog podario a to su djeca Josip i Anamarija. Nadolazeće vrijeme rata donijelo ima je razdor u obitelj. Muž joj završava u četničkom zatvoru a ona je spašena zajedno s djecom zahvaljujući dobrim ljudima iz promatračke misije. Na njezinom mužu rat je ostavio velike rane stoga je po povratku iz zatvora ostavio obitelj i živio na ulici dolazeći kući samo po novac i alkohol. Godine 1995. Marija vraća se u Bibinje k ocu i majci zajedno s djecom. Na njoj su se također vidjela patnja križa koji je nosila. Dana 9 travnja 2007 godine, na uskrsni ponedjeljak vraćajući se sa sv. Mise pozlilo joj je od visokog tlaka. Preminula je blago u Gospodinu okrijepljena sv. Pričešću. S molitvom i vjerom u uskrsnuće njezina obitelj 12. travnja 2007. u Bibinjama pokopala je njezino tijelo a dušu preporučila Božjem milosrđu.

Srce Isusovo, Antonio Zona, 1853. g. Crkva sv. Marije, Zadar

KULTURNI PRILOG

NAŠI GLAGOLJAŠI

Matej Usanić

Za pojedine svećenike nalazimo obilje podataka koji nam dosta vjerno ocrtavaju njihov život a posebno poslovnu angažiranost. Prva sigurna vijest koja se odnosi na Mateja Usanića je u oporuci Margarete, žene Pavla Tetačića od 11. studenoga 1470. a sestre Šimuna Usanića, oca Matejeva. Maragreta je dakle Mateju tetka po ocu. Margareta u svojoj oporuci najprije imenuje izvršitelje oporuke: velečasnoga Šimuna Rosenića, svoga isповjednika, zatim Pavla Tetačića, svoga muža i Bartola Disinjića, svoga nećaka. Svom nećaku Mateju, sinu svoga pokojnog brata Šimuna, ostavlja jedan zlatni dukat. Zatim određuje neka izvršioc oporuke kupe jedan brevijar «secudnum consuetudine Romanae curie» za šest zlatnih dukata i neka to dadu Mateju njezinom nećaku.¹ Šteta je što ne znamo kod koga i gdje se u Zadru nalazi na školovanju Margaretin nećak Matej Usanić.

Godine 1471., dana 24. ožujka Matej Usanić, klerik i stanovnik Zadra dozvolom svoje majke prodaje jedan posjed.² Matej Usanić, klerik, stanovnik Zadra 16. lipnja 1473. prodaje dva komada zemlje Stjepanu Kusiniću iz Vrane, stanovniku Zadra za 36 libara. Kupac je dužan na godišnja podavanja vlasnicima zemlje.³ Matej Usanić klerik zadarski sa svojom majkom Marijom, udovom pokojnoga Šimuna, 1. lipnja 1476. prodaje magistru Blažu Sidiniću «fabro» kuću u području «ad fabrorum» za stotinu i osam libara.⁴ Nešto kasnije 8. svibnja 1478. doznajemo da je Matej Usanić klerik, sin pokojnoga Šimuna opći nasljednik imanja svoga pokojnoga oca. Njegov djed Matej tj. otac njegova oca Šimuna prodao je pred neko vrijeme kuću u području Zadra ali nije bio isplaćen u cijelosti i on traži dvadeset libara za isplatu duga od Petra Malića sadašnjega posjednika kuće.⁵

U procesu što se vodi između klerika Franje Martina Radojevića iz Zadra godine 1480. u Zadru i klerika Jeronima de Rubeisa iz Venecije, Matej Usanić, subđakon, imenovan je od službenoga predstavnika da u Ninu najavi presudu delegata tko je imenovan arhiđakonom ninskim.⁶ Došlo je i do protivljenja biskupa ninskoga u svezi odluke. Delegat svećenik Andrija Bribiranin, zadarski kanonik, imenovao je drugi dan i klerika Jakova Floro da ide u Nin i najavi biskupu presudu.

Matej Usanić postao je svećenik, i stanovnik Zadra. Dana 22. studenoga 1486. godine daje i prodaje maslinik u Rogovu gospodinu Zaninu, sinu pokojnoga Benedikta Zorulića stanovniku Zadra, kojeg je pred godinu dana kupio na javnoj dražbi.⁷ Svećenik Matej Usanić 26.

¹ DAZd, SZN, simon Damiani, sv. VII, svešč. 2, Op. br. 101, 11.XI. 1470. “Item reliquit Matesse nepoti suo et filio q. Simonis Ussanich fratrissui ducatum unum auri causa dilectionis... Item voluit quod pro dictos suos commissarios ematur unum breviale secundum consuetudine romanae curie pretij ducatorum sex auri quod breviale detur et dare debeat superscripto Matesse nepoti suo ut oret Deum pro anima sua..”.

² DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. VI, svešč. 7, fol. 1, 24. III. 1471/71/.

³ DAZd, SZN, Simon Damiani, sv. VI, svešč. 7, fol. 3, 16. VI. 1473.

⁴ DAZd, SZN, Petrus Dragono, sv. I, svešč. 4. 1. VI. 1476.

⁵ DAZd SZN, Johannes de Calcina, sv. VI, svešč. 10, fol. 8. 8. V. 1478. “Clericus Mateus qu. Simonis Usanich de Jadra tamquam heres dicti q. Simonis patris sui filii et ut asseruit universalis heredis q. Matei Usanich ortulani et zapatori de Jadra avi sui...”

⁶ DAZd, SZN, Johannes de Salodio. Sv. V, svešč. 17. 1480.. 6. IX. “Providus vir Matessa Ussanich subdiachonus Jadrensis ad Instantiam venerabilis viri domini Francisci Martini principalis et principaliter in ipsis litteris nominatis.. Citavit in ecclesia Nonensis hora tertiarum post missam magnam publice alta et intelligibili voce legente me predicto Joanne notario et scriba”.

⁷ DAZd SZN, Johannes de Calcina, sv. VIII, svešč. 12, fol. 3, 22. XI. 1486. «Presbiter Matheus Usanich civis Jadre per se suosque heredes et successores dedit vendidit et consignavit Ser Zanino filio Ser

listopada 1486. izabran je za suca pomiritelja u parnici što su je imali Nikola iz Hvara, stanovnik Zadra i Šimun Ljubičić postolar u Zadru.⁸ Godinu dana kasnije 2. kolovoza 1487. svećenik Matej Usanić svjedok je u parnici što ju vodi svećenik Bartol Ugrinić sa magistrom Petrom de Hispania plaćenim učiteljem u Zadru.⁹ Godine 1492. Matej Usanić, svećenik i stanovnik Zadra prodaje nešto više od gonjaja loze i pedeset maslina, što većih, što manjih, magistru Andriji iz Verone, stanovniku Zadra za 4 zlatna dukata. Teren se nalazi u području Paprat.¹⁰ Svećenik Matej Usanić, služi u crkvi sv. Šime, 16. ožujka 1493., doznajemo da je na račun ostavštine i imanja pokojnoga Mateja kovača «fabri» iz Zadra išao je u Rim za pokoj duše umrloga.¹¹

Matej Usanić, svećenik koji služi u crkvi sv. Šimuna Pravednoga, 25. lipnja 1495. izjavljuje pred Donatom de Grisogonisom, sudcem ispitateljem, bilježnikom Franjom Grisinisom i drugim svjedocima da je dužan pedeset i sedam libara Šimunu Ćoliću, svećeniku koji također služi u crkvi sv. Šimuna u Zadru i njegovom bratu Luki koji je odsutan. Javno se obavezuje na povratak novca.¹²

Godine 1505. Ivan Stanišić sakristan sv. Stošije u Zadru kupuje za 50 malih novčića tri gonjaja loze od svećenika Mateja Usanića. Loza je na terenu obitelji Bartolozi, izvan Zadra u području «Monte Osrin». ¹³

Svećenik Matej Usanić, uz druge svećenike, nalazi se u crkvi sv. Mihovila u Zadru 1517. godine prigodom vizitacije.¹⁴

Svećenik Matej Usanić 9. siječnja 1525. živi u Zadru i on je kapelan «capellanus curatus in suburbio Jadre», i da bi zadovoljio potrebe vjernika u predgrađu imenuje svojim kapelanom Grgu Mirojića, svećenika glagoljaša, i obavezuje davati trećinu svih prihoda od stanovnika suburbia i k tomu četiri solda po svakoj obitelji ili dimu. Ovaj se obavezuje da će biti na raspolaganju vjernicima noću i danju.¹⁵

Matej Usanić, prema dostupnim dokumentima pokazuje se vrijednim svećenikom i uz to dobro stajeći. On je u nemogućnosti da vodi pastoralnu brigu o predgrađu Zadra te imenuje svojeg zamjenika (kapelana) kojega dolično nagrađuje. U popisu pučanstva 1527. nastanjen je u Zadru i u njegovom domaćinstvu «Pre Mathio Usanich 3» nalaze se tri osobe.¹⁶

Vrijedno je spomenuti, da su u srednjem vijeku brojne obvezе pred javnim bilježnikom uknjižene. Svećenici plaćaju usluge koje se čine njima kao i crkvama za koje su zaduženi. Nije srednji vijek tako «mračan» kako se znade nazivati jer se o srednjem vijeku zapravo malo znade.

O. fra Petar Runje TOR

Benedicti Zorulich civi Jadre ibi presenti ementi et recipienti per se suisque heredibus et successoribus suos viginti arbores olivarum ut circa positas et existentes in ertinentiis vile Rogove abbacie Sanctorum Cosme et Damiani versus mare loco vocato dupcina super terreno dicte abbacie.. quoa olivarias ipse presbiter Matheus Usanich venditor emit ad publicum incantum ut apparere dixit publico instrumento breviarii incantus in 1485 die 13 februarij salvis et reservatis.. Et hoc pro pretio undecim parvorum...»

⁸ DAZd, SZN, Johannes Franciscus Grisinius, sv. I, sveš. 18, 26. X. 1486.

⁹ DAZd SZN, Johannes de Calcina, sv. VIII, svešč. 12. fol. 3, 2. VIII. 1487.

¹⁰ DAZd SZN, Franciscus Grisinus, sv. II, svešč. 2, fol. 8, 17. II. 1491/92/.

¹¹ DAZd, SZN, Johannes Franciscus Grisinus, sv. II, svešč. 2, fol. 8. 16. III. 1492/93/. “promitendo unam personam Romanam pro anima ispius testatoris que persona fuit dictus dominus presbiter Matheus...”.

¹² DAZd SZN, Franciscus Grisinus, sv. II, svešč. 2, fol. 11, 25. VI. 1495.

¹³ STIPE GUNJAČA, Repertorium actuum domini Antonii de Zandonatis olim publici et iurati notarii Jadre, u STARINE Knj. 42, Zagreb, 1949, str. 333.

¹⁴ DAZd SZN, Marcus Aurelius Sonzonius, sv. I, svešč. 8, 3. III. 1517.

¹⁵ DAZd, SZN, Petrus de Pago, sv. III, svešč. 3, fol. 3, 9. I. 1525. “ presbiteri Gregorij Miroslach presbiteri lingue sclave materne in dicto suburbia...”.

¹⁶ Šimun LJUBIĆ, *Commissione et relations Venetae* sv. I, Zagreb, 1876, str. 205.

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

VISOČANE

Župa Visočane u Ravnim Kotarima jedna je od najstarijih u Zadarskoj nadbiskupiji. Osnovana je u 15. st. O tom svjedoči i sačuvano zvono iz 1497. godine. Prvi spomen mjesta Visočane imamo iz 1318. godine: Vila Visochane /Smičiklas/. Župni je zaštitnik sv. Mihovil, arkandeo. Njemu je posvećena do danas sačuvana a nekadašnja župna crkva na groblju. Potječe iz 12. stoljeća.

Mjesto je dugo oko dva kilometra. Nalazi se sjeverno od Zadra udaljeno 15 kilometara. Župa je u starini pripadala drevnoj ninskoj biskupiji do njezina ukinuća 1828. godine i otad pripada zadarskoj nadbiskupiji. Smještena je između Dračevca Nisnskoga, Radovina, Poljica i općinskog mjesta Poličnika. Danas ima 95 obitelji, 370 stanovnika i 14 prezimena, a u svijetu mnogo više. Nema pošte ni liječnika.

Turci su od 15. vijeka uništili u ratovima više od 250 sela samo u zadarskom zaleđu, a poslije ih se nije obnovilo niti stotinu. Vlasti su se s vremenom mijenjali i slabo marili za mali siromašni seoski svijet od kojega su revno pobirali poreze i namete, a mlade novačili u svoje armije /Mlečani, Austrija, Jugoslavija/. Poslije turskih vremena selo se polako razvijalo jedan kilometar južnije od negdašnje župne crkve sv. Mihovila.

Crkve

1. Župna crkva sv. Ante Padovanskoga smještena je posred sela. Sagrađena je u 18. st. u skromnim dimenzijama, kao kapelica u kojoj su župnici dnevno Misu slavili jer je župna crkva sv. Mihovila bila na udaljenom mjesnom groblju. Župa je s vremenom rasla pa se osjetila potreba da se kapelica proširi i produži. Tako je 1875. godine za vrijeme župnika don Josipa Totha dobila današnje dimenzije, kameni zvonik preslicu, nova zvona i današnji glavni oltar s kipom sv. Ante. Obnovljena je 1896. za župnikovanja don Mate Zorića, a temeljito obnovljena tek 1986. godine kad je župu posluživao domaći sin don Ivan Kevrić iz Poličnika. Tada je krov pokriven kupom kanalicom, crkva otučena i ponovo ožbukana. Postavljena nova vrata i prozori, novi strop i klupe. Oko crkve saliven betonski pločnik, a okoliš zasađen borovima i zelenilom.

2. Crkva sv. Mihovila Arkandela. Sagrađena je kilometar sjeverno od mjesta, na mjesnom groblju. Stručnjaci tvrde da potječe iz 11/12. stoljeća. U neposrednoj blizini vide se ruševine starih Visočana koje srušile Turci. Prvotno je to bila mjesna župna crkva. Imala kamenu apsidu, popločana je grubim kamenim pločama. Temeljito je obnovljena 1977. godine za župnika don Ante Ivančeva.

Na crkvi sv. Mihovila obnovljen je i zvonik preslica. Staro povijesno zvono iz 1497. je pohranjeno u župnoj crkvi sv. Ante a na preslicu postavljeno novo. I stari kip sv. Mihovila je restauriran te predan na čuvanje SICU a nabavljen je novi, suvremen. Do crkve i groblja vodi od 1999. godine novi, asfaltni put koji je izradilo poduzeće "Anić" iz Smilčića.

Kapelicu u čast Gospe od Puta podigao je 1988. godine kraj rodne kuće kao zavjetni dar župljanin Marko Bukvić, pok. Tadije.

Župna crkva sv. Ante i spomenik žrtvama rata

Crkva sv. Mihovila arkandela, na mjesnom groblju

Broj pučanstva

Broj pučanstva župe Visočana prema Šematizmima kretao se ovako: Godine 1834. Visočane su imali 194 stanovnika. Godine 1856. – 168 stanovnika. Godine 1873. – 238 stanovnika. Godine 1890. – 240 stanovnika. Godine 1900. – 309 stanovnika. Godine 1906. – 277 stanovnika. Godine 1913. – 38 kuća i 298. stanovnika. Godine 1928. – 38 kuća i 403. stanovnika. Godine 1939. – prema Draganovićevom Šematizmu – duša 513 + 15. Godine 1974. – prema Draganovićevu Šematizmu – 570 stanovnika.

“Danas u svijetu živi 218 obitelji poteklih iz Visočana, a u selu 95 obitelji i 371 stanovnik. Od njih 47 neoženjenih muškaraca, starijih od 25 godina!” – piše u svojoj knjizi “Visočane” župnik don Ivan Kevrić.

Zvona

1. Staro malo zvono iz 1497. godine kruškastog je oblika, promjera 37 cm. Nosi natpis: IHS MCCCCLXXXVII, tj. 1497. Visoko je 47 cm. Likovi: Gospa s Djetetom u naručju, okrunjeni Isus, križ i slovo S, sv. Nikola, biskup. Lik sv. Ivana Krstitelja i lik nepoznatog sveca.

Zvono je jedno od nastarijih u Južnoj Hrvatskoj. Prvotno je visjelo na preslici stare crkve sv. Mihovila na groblju, a kad su za I. svjetskog rata austrijske vlasti u ratne svrhe rekvirirale veće zvono s preslice nove župske crkve sv. Ante, župljani su skinuli zvono s crkve sv. Mihovila te postavili uz ono na preslici crkve sv. Ante. Godine 1875. kupljena su dva nova zvona, a staro pohranjeno u crkvi.

2. Drugo zvono, izliveno 1875. ima promjer 60 cm. Ima natpis: PIETRO COLBACHINI FU GIO BASSANO ANNO 1875. SOLI DEO HONOR ET GLORIA. Na rubu zvona su tri medaljona s likovima Gospe, sv. Petr i križa.

3. Treće zvono obitelj iz Njemačke, gosp. Jeana Pierra de Langueville, znak njihove zahvalnosti Bogu na daru željenog djeteta, muškića Ivana Matije. Natpis: PUER NATUS EST NOBIS... PARENTES FELICES... ANNO DOMINI /1980/. Dijete nam se rodilo.. sin Ivan Matija. Sretni roditelji... Godine Gospodnje /1980/. Zvono je teško 160 kg. Nota RE. Likovi: sv. Mihovil, zaštitnik župe, i sv. Ante, naslovnik crkve. Zvono je blagoslovio nadbiskup M. Oblak 11. rujna 1988. u nazročnosti župnika Kevrića i brojnih župljana.

4. Četvrto zvono je nabavljeno za župnikovanja don Ivana Kevrića 1998. godine. Postavljeno je na preslicu zvonika stare crkve sv. Mihovila na groblju na mjesto zvona iz 1497. koje će se čuvati u muzeju. Natpis: SALIO JOSIP TRŽEC U ZAGREBU 1998. Ukrasi: sklopljene ruke i natpis: SVETI MIHOVILE, MOLI ZA NAS. VISOČANE 1998. Zvono je blagoslovio pred skupom župljana don Srećko Petrov, ml. 29. rujna 1998.

Staro zvono iz 1497. g i kip sv. Mihovila u župnoj crkvi

Glagoljaška baština

Visočane, kao i sve župe Zadarske nadbiskupije, oduvijek je glagoljaška župa u kojoj se od samih početaka rimske obrede slavio ne na latinskom već na staroslavenskom i starohrvatskom jeziku. Na kruništvu vodospreme u župnom dvoru stoji lijepo isklesani glagoljski natpis župnika don Mate Zorića (s kraja 19. stoljeća).

Zanimljiv je podatak da je nakon okružnice Bečkoga dvora iz 1887. o zabrani glagoljanja u Dalmaciji (tzv. Giambertijeva okružnica), još samo pet župa ostalo ustrajno u glagoljanju: Luka, Murvica, Veli Iž i Visočane, gdje je župnikom bio don Mate Zorić (Bezić, Razvoj glagoljaškog pjevanja, str. 200.-201.). O tome je pisao i neki anonimni «Glagoljaš» u tadašnjem polutjedniku «Katolička Dalmacija» 1893. godine, ne navodeći puna imena župa i župnika već samo inicijale. Naime, vrijeme je to oživjelog autonomaštva i pritiska od strane Talijana i Bečkog dvora da se glagoljaško bogoslužje posve ukine. Dakle, u Visočanima se bez prekida glagoljalo i «u zgodno i u nezgodno vrijeme».

U sklopu proučavanja starohrvatskog glagoljaškog pjevanja kojega je poduzela Akademija 1950-tih i 1960-godina, današnji akademik Jerko Bezić je kao etnomuzikolog vršio magnetofonska snimanja po župama Zadarske nadbiskupije u razdoblju od 1958. do 1964. rezultat čega je i knjiga «Razvoj glagoljaškog pjevanja na zadarskom području», Zadar, 1973. Zahvaljujući Bezićevu istraživanju, snimljeno je u listopadu 1963. godine i glagoljaško pjevanje u Visočanima (Vrpce Sc 14 i Sc 15, Fonoteka Instituta za etnologiju i folkloristiku, Zagreb). Na vrpcama su snimci Glagoljaške pučke pjevane mise, uživo snimljene u nedjelju u župnoj crkvi, napjevi Blagoslova Presvetim i drugih službi kroz crkvenu godinu, te više svjetovnih narodnih napjeva. Skladno i gromoglasno pjevanje svega visočkoga puka na starohrvatskom jeziku («ščavetu»), jednostavnim i milozvučnim kotarskim pjevanjem «na bas» što su ga predvodila dva kora pjevača, vrijedno je svjedočanstvo tisućljetne jedinstvene tradicije hrvatskoga glagoljanja.

Stari kip sv. Mihovila i kamena krstionica u župnoj crkvi

Župnici 20 stoljeća

Don Mate Zorić, iz Božave	1886. – 1900.
Don Joso Akfirević, iz Obrovca	1900. – 1902.
Don Fausto Mataušić, iz Silbe	1902. – 1903.
Don Ivan Pensa, iz Kaštel Štafelića	1903. – 1906.
Don Pave Košta, iz Preka	1906. – 1914.
Don Ante Vukić, iz Arbanasa	1914. – 1915.
Don Sigfrid Heinrich, iz Zadra	1915. – 1916.
Don Krste Radelić, iz Radovina	1916. – 1927.
Don Ante Matacin, iz Preka	1927. – 1931.
Don Ante Letinić, iz Zadra	1931. – 1932.
Don Ivan Veršić, iz Vinjerca	1932. – 1935.
Don Ante Čotić, iz Lisica, Humac	1935. – 1943.
Don Frane Kopman, iz Celovca, ž. Lobor	1943. – 1962.
Don Nikola Pedišić, ml. iz Tkona	1962. – 1969.
Don Bariša Protuđer, iz Letke kod Tomislavgrada	1970. – 1972.
Don Ante Ivančev, iz Brbinja	1972. – 1985.
Don Grgo Batur, iz Pridrage, poslužitelj	1982. – 1983.

Don Ivan Kevrić, iz Visočana	1985. – 1989.
Don Zdenko Milić, iz Sali	1989. – 1991.
Don Mario Soljačić, iz Zadra	1991. – 1994.
Don Nikola Tokić, iz Popovića	1994. – 1995.
Don Čedomil Šupraha, iz Kolana	1995. – 1996.
Don Nedjeljko Zubović, iz Barbata	1996. – 1997.
Don Ivan Kevrić, iz Visočana	1997.

Svećenici rođeni u Visočanima

Župa Visočane darovala je Crkvi i Domu trinaest Božjih službenika, i vrsnih rodoljuba. Najstariji don Mate Strika spominje se godine 1446. Don Petar Pinezić, glagoljaš, početkom 16. st. Slijede šestorica župnika plemena Kevrić: don Jure Kevrić, preminuo 1803., Don Martin Kevrić, + 1815., Don Luka Kevrić, + 1806., Don Šime Kevrić, + 1872., Don Tome Kevrić, + 1848. Slijede tri svećenika prezimena Brkić: don Luka Brkić, + 1799., don Grgo Brkić, + 1831. i don Božo Brkić + 1829. Don Šime Kostil, + 1756. Don Stipan Bukvić, + 1809.

Visočani se ponose svojim živim svećenicima. To su: don Šime Kevrić, sada župnik Nina i dekan Ninski, rođ. 16. 12. 1944. i don Ivan Kevrić, sadašnji župnik Visočana i poslužitelj Radovina, rođ. 22. 8. 1946., koji je 2002. godine objavio monografiju vrijednu svoje rodne župe «Visočane» i potom 2004. knjigu «Visočane II».

Rozario Šutrin

Zupni dvor

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

"VEZE HRVATSKE I SVETE STOLICE"

Priznanje Hrvatske od strane Svetе Stolice 13. siječnja 1992. g. za vatikanske je pojmove neuobičajeno brzo, a jedinstveno u povijesti vatikanske diplomacije je i činjenica da je jednu državu prznala dok je još bila u ratu, davši tako Hrvatskoj političko-diplomatsku zaštitu. Istaknuo je to u svom izlaganju "Veze Hrvatske i Svetе Stolice" u utorak 20. ožujka u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru prof. Ive Livljanić, prvi veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici (1992 -1998). Izložio je povijesni presjek tih odnosa sve do naših dana opisavši i osobne susrete s papom Ivanom Pavlom II. i predstavnicima Svetе Stolice iz vremena kad je bio sudionik procesa koje je rezultiralo priznanjem hrvatske suverenosti. Susret je organizirao Zmajski Stol u Zadru povodom spomena 320. obljetnice proglašenja sv. Josipa zaštitnikom Hrvatske po odluci Hrvatskog Sabora iz 1687. g., kad je na molbu zagrebačkog nadbiskupa Martina Borkovića, koji je bio i banski namjesnik i tri puta biran za generala Pavlinskog reda, Sabor proglašio sv. Josipa zaštitnikom ondašnjeg Hrvatskog kraljevstva.

O povezanosti Hrvatske s papama svjedoče i činjenice iz života i pontifikata sljedećih papa: papa Ivan VIII. u Pismu 879. g. blagoslovilje kneza Branimira i hrvatski narod, te je slavio i misu blagoslovivši kneza, narod i zemlju kako bi njome sretno i sigurno vladao. "To je prvi pisani dokument kojim je de facto Hrvatska bila međunarodno prznata i s pravom je taj datum uzet za Dan hrvatske diplomacije" rekao je prof. Livljanić. Papa Inocent IV. u 13. st. hrvatskim krajevima gdje se glagoljalo dopušta nesmetanu uporabu hrvaskog jezika u bogoslužju. "Tu su povlasticu Hrvati dobili sedam stoljeća prije ostalih naroda koji su to pravo stekli tek na II. Vatikanskom saboru" istaknuo je prof. Livljanić. Ivan IV. - Dalmatinac, prema predaji je Zadranin, a i za papu Siksta V. kažu da je hrvatskog podrijetla. Bazilici sv. Jeronima koju podiže u Rimu u 16. st. daje jedinstvenu povlasticu, da njeni kanonici smiju biti samo Hrvati 'rodom i jezikom'. God. 680. g. za pape Agatona Hrvati s papom sklapaju ugovor kojim su se "Svetom Petru zavjerili da neće nikad u tuđe zemlje oružane provaljivati, a papa im obećaje pomoći. Papa Ivan X. piše kralju Tomislavu i priznaje ga hrvatskim kraljem. Papa Aleksandar II. priznaje Petra Krešimira IV kraljem Hrvatske i Dalmacije. Dmitar Zvonimir je prvi hrvatski kralj kojem papa udjeljuje vladarsko znamenje: krunu, žezlo, mač i zastavu. Papa Aleksandar III. 1177. g. u Zadru je dočekan hrvatskim pjesmama.

Prof. Livljanić na osobit je način predstavio Ivana Pavla II. čija se domovina Poljska, odnosno Krakowsko vovodstvo odakle dolazi, u stara vremena nazivalo "Bijela Hrvatska". To je prvi papa koji je 1979. g. u bazilici sv. Petra služio misu na hrvatskom jeziku prigodom proslave 1100. obljetnice obnovljene vjernosti Svetoj Stolici. Prof. Livljanić je opisao i karakteristike angažmana Svetе Stolice na svjetskoj političkoj pozornici. Bilateralno surađuje s oko 170 država u svijetu smatrajući da se duhovna i svjetovna dimenzija isprepliću i upotpunjaju. Kad je započela agresija na Hrvatsku, Svetă Stolica je pozivala na mirno rješenje sukoba. Prof. Livljanić je konkretno opisao tadašnja nastojanja predstavnika Svetе Stolice i diplomatske aktivnosti koje rezultiraju državnim priznanjem 1992.

Drugi korak je bila uspostava diplomatskih odnosa između Hrvatske i Svetе Stolice 8. veljače 1992. g., te predaja vjerodajnica. Taj je čin Ivan Pavao II. nazvao povijesnom odrednicom, rekavši da su veze hrvatskog naroda s Rimskom crkvom jako stare, a priznanjem će postati još tješnje. "Htio bih ocrtati duh te povezanosti, počevši od poštovanja što ga pobuđuju Vaša povijest i kultura, te osjećaja prijateljstva i poštovanja koje gajim prema Vašem narodu, do zajedništva u katoličkoj vjeri kojoj pripada većina naših sunarodnjaka" rekao je tom prigodom Ivan Pavao II. Prof. Livljanić je rekao da mu je papa na poziv da posjeti Hrvatsku uzvratio da "taj poziv dotiče njegovu dragu želju" te da se nada da će moći ostvariti to hodočašće. A ostvario ga je čak tri puta: 1994., 1998. i 2003., te dva puta u BiH (1997. i 2003.).

Uz brojne sudionike i klapu Anima Maris, izlaganju je nazočio i zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Izrazio je radost i zadovoljstvo bogatstvom isprepletenosti brojnih veza Hrvatske i Svetе Stolice, dodavši da izlaganje prof. Livljanića podsjeća na teške i slavne dane koje nažalost često zaboravljamo.

ŽUPANIJSKA NATJECANJA IZ VJERONAUKA ZA OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE

Županijska natjecanja iz vjeronauka za osnovne i srednje škole za zadarsku nadbiskupiju održane su u srijedu 21. ožujka u Zadru. U vjeronaučnoj olimpijadi osmoškolaca u OŠ Šime Budinića u Zadru sudjelovalo je deset škola. Prvo mjesto osvojila je OŠ iz Novigrada sa 425 bodova. Slijede Smiljevac (408) i OŠ Krune Krstića Zadar (340). Plasman ostalih škola je sljedeći: Jasenice, Pakoštane, Sukošan, Preko, Benkovac, Starigrad, Posedarje. Misno slavlje za sudionike Olimpijade održano je u crkvi Srca Isusova u Zadru a pozdravnu riječ na početku susreta uputio je predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda don Gašpar Dodić. Tragom teme Olimpijade "Bog nam govori po prorocima", don Gašpar je sudionicima predstavio

posebnosti proročkog govora. Prorok je od Boga ovlašten i govori s njim; nasuprot je sferi politike i institucionalne religije kao nepotkupljivi kritičar. Njegovo mjerilo je Božja pravda a briga reći narodu istinu. Njegovo je djelovanje u određenoj povijesnoj situaciji konkretno, a mjerilo kritike je Božji zakon. Slušatelji proroka razumiju njegovu kritiku protiv nepravde. To je za kritičara i one koje se kritizira politički opasno. Smeta životu bogatih i upitan je autoritet vladara koji su, povijest je pokazala, iskoristavali siromašne i uživali na račun zapostavljenih. Povijest izraelskog naroda pokazuje da je proroku stalo do skладa između isповijesti vjere, kulta i društvene prakse.

Upitavši što je potrebno za moderne proroke, don Gašpar je istaknuo nosivo uporište: temelj moralne orijentacije, svijest o vrednotama i sposobnost za konflikt; pritom je vlastiti identitet subjekt koji djeluje i prosuđuje. Treba sigurno i točno razumijevati društvene odnose, kroz ciljano traženje informacija i kritičkog ophodenja s izvorima. Važna je građanska hrabrost u zastupanju uvjerenja u slučaju da zastupa nepopularne pozicije; znanje i sposobnost prosudbe nisu dovoljni ako nema spremnosti progovoriti u pravo vrijeme. Pitanje je kad je ponuđena ohrabrujuća riječ ili kritičko djelovanje. To su izazovi ozbiljnog angažmana u smislu proročke društvene kritike koja nije samoj sebi svrha, protivljenje radi protivljenja. Za kritički angažman potrebna je usidrenost u zajedništvo vrednota, osobno preuzeti odgovornost; kao Ivan Krstitelj može biti osamljen 'dozivač' u pustinji, ali otkrit će kritičku zadaću u pozadini zajedničkog uvjerenja i iz tog korijena crpsti snagu za prigovor. "Postati prorokom ne može se pomoći planiranog znanja. Važnim mogućnostima učenja pripada izazov uzora, uvjernjivih i osvijedočenih ljudi koji su hrabri, imaju moć razlikovanja za pravu kritiku i utjelovljuju u konkretnoj egzistenciji pravdu i volju za razumijevanjem i sporazumom. Tko je od Boga pozvan kao prorok prepusta se neproračuantoj drami života" istaknuo je predstojnik Dodić.

Vjeronaučna olimpijada srednjoškolaca održana je u Klasičnoj gimnaziji pape Ivana Pavla II. u Zadru, koja je ujedno i pobjednik natjecanja. Drugo mjesto osvojila je Ekonomsko birotehnička i trgovacka škola iz Zadra, a treće srednja škola iz Biograda. Misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je don Zdenko Dundović, nadbiskupijski povjerenik za mlade, izražavajući nadu da su mladi i u tom zajedničkom druženju i natjecanju otkrili Božju ljubav; jer u svijetu doživljavamo da nas mnogi odbacuju i ne razumiju, ali Bog je taj koji nas prihvata. U natjecanju je sudjelovalo 16 škola gimnazijskog i strukovnih usmjerenja. Uz troje prvoplasiranih, sudionici su i Srednja strukovna škola Vice Vlatkovića, Obrtnička škola Gojka Matuline, Pomorska škola, Zadarska privatna gimnazija, Hoteliersko turistička i ugostiteljska škola, Medicinska škola Ante Kuzmanića, SŠ Stanka Ožanića, Gimnazije Vladimira Nazora, Jurja Barakovića i Franje Petrića, Prirodoslovno grafička škola, Škola za tekstil, dizajn i primjenjenu umjetnost te SŠ Bartula Kašića iz Paga.

GODIŠNJE PROLJETNO ZASJEDANJE HRVATSKOG CARITASA

Konkretno, konstruktivno, sa željom i vizijom: te riječi opisuju sadržaj proljetnog zasjedanja Hrvatskog Caritasa održanom u četvrtak 22. ožujka u dvorani nadbiskupijskog Caritasa u Zadru. Na 38. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog Caritasa okupili su se ravnatelji Caritasa iz svih hrvatskih biskupija. Sjednicom su predsjedali ravnatelj Hrvatskog Caritasa vlč. Ivan Milović i Biskupska komisija HBK za Caritas u sastavu: predsjednik HC-a mons. Josip Mrzljak te članovi mons. Juraj Jezerinac i mons. Đuro Gašparović. Susret je okupio 20 vijećnika Upravnog vijeća Hrvatskog Caritasa iz cijele Hrvatske, uz ravnatelje biskupijskih Caritasa sastav čine i zamjenik ravnatelja HC-a Vice Batarelo, mons. Vladimir Stanković, generalni vikar zagrebačke nadbiskupije i vlč. Ivica Radeljak, predstavnik HKVRP-a.

Rezime prošlogodišnjeg rada HC-a i najavljene buduće smjernice karakteristika su susreta na kojem su podnesena izvješća o konkretnim rezultatima niza projekata HC-a, uz dodatna pojašnjenja konteksta i 'povijesti' svakog vida organiziranog karitativnog djelovanja od strane vlc. Milovčića. Osvrnuo se na Nedjelju Caritasa, 3. nedjelju Došašća koja je trajno podsjećanje kršćana što je to Caritas i izraz kršćanske biti. Potiče na davanje i trud da se nađu oni kojima treba pomoći. Sredstva se dijele u tri dijela, 45 % župi, 45 % nadbiskupiji, a 10 % nacionalnom Caritasu. Vlc. Milovčić je istaknuo pozitivnu činjenicu postojanja 'konkurentnih ideja' u cijelokupnoj mreži karitativnog djelovanja od župne, preko dekanatske i nadbiskupijske razine. "Zbog postojanja brojnih župnih inicijativa ljudima treba sve predočiti, pa nek odluče koju svrhu žele pomoći. Potrebe su velike i nemojmo gledati samo u svom dvorištu" rekao je vlc. Milovčić.

Boris Peterlin voditelj je projekta Izgradnja mira i Božićne akcije 'Za tisuću radosti', te je predstavio tu akciju koja se provodi 4. godinu zaredom, a svaka sljedeća imala je povećanje od 10 do 15 %. O njenoj realizaciji po biskupijama izvjestili su i ravnatelji biskupijskih Caritasa. Akcija je potaknula mrežu dobrotvora u koju su se uključile tvrtke i gradovi, ove godine s 250 000 kn i Hrvatska vlada. God. 2006. sa prikupljenih 4,5 milijuna kn pomognute su obitelji u potrebi preko biskupijskih caritasa, škola, crkvenih i građanskih udruga, 30 dječjih vrtića i desetak ostalih projekata. U 4 godine prikupljena je pomoć u vrijednosti oko 15,5 milijuna kn. Tom je Akcijom 2005. god. pomognuto 5 398 obitelji i manji projekti. Ostvareni su ciljevi te Akcije, da se uočavaju potrebni, potiču djeca, mladi, konkretno djeluju i preuzimaju odgovornost za druge. Naime 2005. g. školska djeca i nastavnici ostvarili su 25 % od ukupnog iznosa, a polovicu od toga, oko 600 000 kn sami su raspodijelili potrebnim obiteljima u svojoj okolini.

Maja Škifić, dipl. socijalna radnica, izvijestila je o programu "Crkvena obiteljska savjetovališta". U 9 hrvatskih biskupija djeluje 12 obiteljskih savjetovališta, dva su osnovana i u Mostaru i Banja Luci. HC se brine za stručno usavršavanje obiteljskih savjetovatelja organiziranjem supervizijskih susreta i edukacijskih radionica na temu nasilja u obitelji, u što su utrošena donacijska sredstva Croatia Osiguranja. No upitno je na koji će se način dalje razvijati zbog nedostatka sredstava za kontinuirano obrazovanje i superviziju, a zbog svoje konkretne usmjerenosti na problem garancija su uspješnog i kvalitetnog rada obiteljskih savjetovališta. Istaknuta je zanimljiva primjedba: pitanje je koliko smo mi kršćani, konkretno HC, 'agresivni' u zastupanju svojih ideja, koliko izlazimo sa svojim projektima vani. Sigurno je da u Ministarstvu obitelji postoje sredstva, a svjedoci smo kako i minornije projekte kojekakvih udruga nailaze na pomoć proračunskih sredstava. Programi HC-a su kvalitetni, treba ih samo kvalitetno predočiti i u suradnji s državnim institucijama raditi na zaštiti mladih, braka i obitelji. Suzana Borko, voditelj Odjela za trajnu edukaciju HV-a voditelj je programa Župnog caritasa i volontarijata, a Vice Batarelo predstavio je projekt Menagment i socijalno zagovaranje. HC ga provodi s KBF-om u Zagrebu. Ima 7 studenata od kojih je jedan i diplomirao, a oko 100 studenata na listi je čekanja za sljedeću generaciju. Riječ je o neprofitnom menagmentu, no upitno je u kojoj će se formi taj projekt dalje razvijati; za njegovu je provedbu potrebna visokoškolska ustanova, no nadležna Kongregacija smatra da taj kolegij ipak ne spada na teološku ustanovu.

Ivan Fureš, voditelj Odjela za poticanje razvoja malog poduzetništva HC-a predstavio je program Stvaranje egzistencije u sklopu kojega se provode projekti edukacije u poduzetništvu. Uz dosadašnje kreditiranje malog poduzetništva, promiču i razvoj zadrugarstva koje je socijalno osjetljivije od drugih oblika poduzetništva. Iako je stigmatiziran nakon Drugog svjetskog rata, njegov je korijen u kršćanskem svijetu i ne odnosi se samo na poljoprivredu, ostvariv je i u obrazovnoj djelatnosti. Istaknuta je potreba njegove pravednije zakonske regulative u Hrvatskoj, kao što je u Europi. HC je u suradnji s austrijskim Caritasom, zakladom Erste iz Beča, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje i županijama pristupio pilot projektu poticanja na poduzetništvo nezaposlenih

visokoobrazovanih osoba kroz obuku i savjetovanje u Ličko senjskoj, Sisačko Moslovačkoj i Vukovarsko srijemskoj županiji. U Vukovaru dar tog programa živi i 50 % polaznika srpske nacionalnosti. Održavaju se radionice za poslovno planiranje i mentorski podržavaju pojedinačni i ekipni poslovni planovi kao uporište za pokretanje poduzetničkih projekata. Prednost u realizaciji i to uglavnom u područjima od posebne državne skrbi imaju kategorije koje se teže uključuju u tržišnu utakmicu: nezaposleni mladi stručnjaci, osobe s posebnim potrebama i one starije od 50 godina, žene poduzetnice i hrvatski branitelji. Planira se i savjetovalište za izlazak iz dužničkog ropstva. U završnici je izrada kompletног programa za rad s braniteljima kojima bi se pružila radno egzistencijalna, duhovna i emotivna terapija.

Program Naša zemlja predstavio je voditelj projekta Jelenko Bašić. Riječ je o istraživanju tržišta dobavljača, opreme i izvođača radova koje provodi HC. Nositeljima gospodarskih programa servira istražene nabavne mogućnosti, omogućujući im tako smanjenje troškova izrade projekta i elimira rizik razvoja programa. Naime početni troškovi projektiranja najčešće su razlog odustajanja od razvoja projekata koji im se pružaju. Investitor u konačnici odlučuje kojeg dobavljača usluga će odabrati, no izradu projekta će platiti tek na kraju ako do realizacije dođe. To je karitativna nota kojom uštedjuju obiteljska gospodarstva. Realiziraju se svinjogojski programi i planira projekt obnove zapuštenih maslinika u zadarskom i šibenskom zaleđu. Uz pomoć stručnjaka s Agronomskog fakulteta, teoretskom i praktičnom edukacijom doseljenika sposobili bi se ljudi u tim sredinama, a obnova maslinika bila bi jedan od načina njihove ekonomske i socijalne integracije. Vice Batarelo je izvijestio o Tjednu solidarnosti s BiH koji bi se nakon ovogodišnjeg pilot projekta ubuduće održavao svake godine. U tijeku je izrada konkretnih programa u koje će se uložiti prikupljeni novac u Hrvatskoj. O Međunarodnim aktivnostima HC-a izvijestila je Roberta Brusić. Pomoglo se školovanje djece u Ekvadoru kroz godinu dana, misija Lusu, Kenija i HIV pozitivne osobe u Južnoafričkoj republici. Istaknuto je da se u afričkim zemljama s malom količinom novca za europske prilike tamo ostvaruje izuzetno velika pomoć u osiguranju životne egzistencije, školovanja. Najavljen je i sudjelovanje HC-a na Generalnoj skupštini Caritasa Internacionale u lipnju u Rimu, gdje za rizničara konkuriра i financijski stručnjak Grigor Vidmar, član Upravnog odbora HC-a. Na tu odgovornu dužnost nominirala ga je međunarodna središnjica Caritasa gdje je volontirao. Najavljen je mogućnost osnivanja Fonda za hitne intervencije u HC-u.

Pozdravnu riječ sudionicima susreta uputili su i domaćin, zadarski nadbiskup Ivan Prenda i mons. Josip Mrzljak. Obojica biskupa osvrnuli su se na najnoviju postsinodalnu pobudnicu pape Benedikta XVI. "Sacramentum caritatis" koja pobuđuje svijest o potrebi organiziranog karitativnog djelovanja. Istaknuli su da HC prati hrvatska zbivanja i potrebe našeg društva, osobito položaj njegovog ugroženog dijela. Mons. Prenda je poželio sudionicima neumornu osjetljivost usprkos ograničenim mogućnostima i sredstvima, kako bi i na karitativnom i socijalnom polju posvjedočili pravo lice Crkve i Kristovu ljubav prema čovjeku. Čestitao je novoimenovanom varaždinskom biskupu mons. Mrzljaku rekavši da je to ujedno i priznanje HC-u. Nakon matične biskupije to je prvi posjet mons. Mrzljaka kao varaždinskog biskupa nekoj drugoj biskupiji. Izrazio je zadovoljstvo činjenicom da se svako godišnje zasjedanje HC-a održava u drugom gradu, jer se na taj način upoznaje rad biskupijskih Caritasa i izvan nacionalne središnjice. "Ne možemo ostati mirni na brojne potrebe našeg društva i Crkve" istaknuo je mons. Mrzljak, a konkretni projekti HC-a u svojoj materijalnoj i duhovnoj dimenziji najbolji su odgovor i slika što Crkva čini za čovjeka. O svome radu vodstvo HC-a će upoznati i hrvatske biskupe na proljetnom zasjedanju HBK.

**BLAGDAN PREMINUĆA SV. BENEDIKTA /
OTVORENA KAPELA "ŠPILJA SV. BENEDIKTA"**

Blagdan Preminuća sv. Benedikta, osnivača Benediktinskog reda, u srijedu 21. ožujka koludrice benediktinskog samostana sv. Marije u Zadru proslavile su misnim slavljem koje je predvodio o. Ante Badurina, gvardijan franjevačkog samostana sv. Mihovila, ali i spomenom dvaju osobitih događanja iz njihovog samostanskog života. Opatica Anastazija Čizmin proslavila je 23 godine otkako joj je kao opatici udijeljen blagoslov Rimske Crkve čime je službeno započela dužnost upravljanja zadarskim benediktinskim samostanom. Na prijedlog opatice od prije tri godine, uoči blagdana dovršena je jedinstvena kapela, Špilja sv. Benedikta, koju je uredio akademski kipar Igor Maštruko. U Špilji s kipom sv. Benedikta u prirodnoj veličini u molitvenom stavu, po uzoru na istu takvu u talijanskom Subiacu, gdje je tri godine prije osnivanja reda živio sv. Benedikt, nalaze se i košarica i križ - košarica kao znak one koju je monah Romano spuštao Benediktu u špilju dostavljajući mu hranu za vrijeme njegovog trogodišnjeg života u njoj. Uz podlogu CD-a gregorijanskog pjevanja zadarskih koludrica, kipar Maštruko izradio je zahtjevan zadatak špilje u marmorino boji, vjerne originalnoj u Subiacu. Dijelom je polubetonska a dijelom od laminata, u kombinaciji agrotekstila i fasadnog kita. Nalazi se u najstarijem dijelu samostana naslonjena na tisućogodišnji zid, jedini koji nije stradao u povjesnim razaranjima samostana. Na njenom romaničkom svodu vjerojatno će se postaviti 12 svijećnjaka u luku. Uoči blagdana koludrice su se okupile u špilji sv. Benedikta izmolivši himan 'Proljeća vječnog' i razmatrajući tekst o Preminuću sv. Benedikta pod nazivom "Kako je braći najavio smrt". Nakon Vekenegine kapele na prvom katu zvonika crkve sv. Marije, uređene prije godinu dana, Špilja sv. Benedikta drugi je jedinstveni molitveni prostor samostana u kontemplativnom životu zadarskih koludrica kad se povlače u samoću.

Sv. Benedikt je u špilji iskusio granice i muke osamljeničkog života, ali je osnovao i zajednicu jer čovjek se usavršava i napreduje uz pomoć drugoga; zajednica okuplja raspršenu Božju djecu u jedno, rekao je o. Ante u propovijedi, upozorivši i na sadašnji izmijenjeni redoslijed vrednota, molitva i rad, koji je stvorio sve vrijedno u našoj civilizaciji. "Od moli i radi postalo je 'radi a moli koliko dospiješ'. Onda je došlo 'radi i radi', moli je otpalo. Pa se govori i 'ne radi ako baš ne trebaš i uživaj'. Tako je potpuno srušen poredak koji je stvorio sve vrednote našeg svijeta kad je bilo prvenstvo duhovnog" upozorio je o. Ante, dodavši da se zato treba vratiti izvorima i uspostaviti narušeni poredak s prednošću božanske vertikale. Poželio je da slijedimo put plodnog života Benedikta koji je bio graditelj Božjeg zajedništva. I samo značenje imena Benedikt otkriva njegov put i savršenu podudarnost sa životom u kojem je bio blagoslov mnogima. Bog ga je vodio cilju, u početku nije znao kamo ide, a na njemu se izvršilo obećanje dano Abrahamu, da će se njime blagoslovljivati sva zemљa. Nekad je u svijetu bilo 37 000 benediktinskih samostana i stotine tisuća redovnika, a danas je 650 samostana i 20 000 benediktinaca. O. Ante je istaknuo potrebu čitanja Božje riječi, da njome rasvjetljavamo sve životne događaje, po uzoru na sv. Benedikta koji Sveti Pismo u svom Pravilu citira oko 200 puta.

ACIES - GODIŠNJA SVEČANOST ČLANOVA MARIJINE LEGIJE ZA ZADARSKU NADBISKUPIJU

Acies, godišnja svečanost članova Marijine legije koji se svake godine održava uz blagdan Blagovijesti, održan je u subotu 24. ožujka u župi na Puntamici u Zadru za Kuriju Zadar-Zapad, a u nedjelju 25. ožujka u župi Benkovac za kuriju Zadar-Istok. Susret je započeo molitvom krunice i legijskih molitvi, a pohodili su ga duhovnici prezidija, stotine legionara i zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Mons. Prenda je predvodio misna slavlja u župnim crkvama na Puntamici i u Benkovcu i sam obnovio vjernost Mariji polaganjem ruke na legijski stijeg, kako su učinili i svi aktivni legionari. Tom prigodom članovi tog crkvenog pokreta uz riječi "Sav sam tvoj, Kraljice i Majko moja, sve što imam tvoje je" obnavljaju obećanje dano Duhu Svetom za vršenje apostalata i članstvo u Legiji. Nadbiskup Prenda veliki je podupiratelj djelovanja tog crkvenog pokreta, a otkako je nedavno u Zadru osnovano više upravno tijelo tog pokreta, Komicij, odgovaran za širenje Marijine legije do juga Hrvatske, svojim zauzimanjem pomaže da se Marijina legija proširi i u južnim dalmatinskim biskupijama koje su povjerene vodstvu zadarskog Komicija.

Mons. Prenda je izrazio priznanje radu legionara i radost da može biti dionik te obnove i Marijine obitelji u nadbiskupiji, po kojoj Crkva i Krist rastu u mnogima. To je važno otajstvo kojim se ulazi dublje u tajnu života i predanja Marijinog ljubavi i vodstvu. Riječi bezrezervnog predanja Mariji 'Totus Tuus' bile su papinsko geslo i pape Ivana Pavla II. Uvijek će biti onih koji će cijeniti apostolat legionara, posjete potrebnima u domovima i raznim ustanovama, ali i onih koji će omalovažiti i obezvrijediti to što čine. "No nemojte se nikad obeshrabriti ako doživite prezir. Bitno je kakvim srcem idete ljudima" poručio je mons. Prenda legionarima, potaknuvši ih da ne žale ni truda ni vremena u vršenju apostolata, opskrbljeni žarom i voljom za nj. "Po vlastitoj svetosti Bog će govoriti drugima i djelovati na druge. U mjeri koliko smo njegovi bit ćemo djelotvorni apostoli" istaknuo je zadarski nadbiskup, pozivajući na otvorenost srca, da ga Bog obuzme kao što je i Marijino.

Obnova je čin koji nastupa kad je nešto narušeno, no obnova legijskog obećanja je podsjećanje legionara što je Gospodinu obećao. "Ako je moje predanje Bogu po Mariji usnulo, neka se probudi. Ako je ugaslo, neka se ražari. Ako je palo u tamu, neka se rasvijetli" rekao je duhovnik kurije Zadar-Zapad don Mario Soljačić, istaknuvši da obnova obećanja znači predaju potpunog bića i želju za obnovljenom suradnjom s Bogom, jer je on veći od naših klonuća i uvijek ostaje vjeran.

SUSRET PREDSTAVNIKA NADBISKUPIJE S TURISTIČKIM VODIĆIMA I AGENCIJAMA U GRADU ZADRU

"U svakom gostu vidimo i Krista, svaki je dragocjen, želimo da se ugodno osjeća i provede ugodno vrijeme u gradu. Crkva želi pokazati bogatstvo, kulturu i povijest grada, ali i mora čuvati dignitet sakralnih prostora" istaknuo je generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać na susretu turističkih vodiča i predstavnika turističkih agencija s predstavnicima zadarske nadbiskupije održanom u utorak 27. ožujka u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Susretu su nazočili i kancelar nadbiskupije don Josip Lenkić i članica Povjerenstva za pastoral turista prof. Ana Vukić. U želji da se što bolje pripremi turistička sezona, Nadbiskupija želi čuti konkretna iskustva turističkih djelatnika za vrijeme vođenja turističkih grupa i posjeta sakralnim objektima. Vikar Mustać i kancelar Lenkić ujedno su župnici dviju turistički atraktivnih i najposjećenijih crkava u gradu, katedrale sv. Stošije i svetišta sv. Šime, te je izneseno niz prijedloga kako odnos gost, agencija, vodič, Crkva učiniti još boljim i kvalitetnijim.

"Crkva ima dvostruku zadaću: pokazati ljudima koji dolaze kulturu i povjesno bogatstvo naših znamenitosti, ali i sačuvati dostojanstvo i sakralnost crkvenih objekata" naglasio je mons. Mustać, istaknuvši da treba pomiriti te stvarnosti i u tom odnosu iznaći optimalno rješenje. U predsezoni, već intenzivnoj posjetom grupa, nužno je definirati i dogоворити

ponašanje vodiča i odnos gostiju prema crkvama koje pohode. Temeljem toga zadarski nadbiskup će odrediti upute kojih se treba pridržavati. "Mi nismo dvije stranke u postupku. Svima nam je u interesu da to što činimo bude u redu, da sezona bude ugodna za nas i vas i da se nesporazumi riješe u začetku" poručio je vikar Mustać turističkim djelatnicima. Oni će dobiti orarij u kojem će vremenu crkve biti otvorene, osim sv. Donata koji nije u nadležnosti Nadbiskupije i sv. Krševana koji nije uvijek otvoren. Ta je satnica važna i zbog prolaznih grupa iz drugih gradova. U crkvama sv. Donata i Krševana nema svetohraništa te imaju drugačiji status. Vikar i kancelar su upozorili na potrebu da se poštue sakralni, molitveni prostor u crkvi gdje je svetohranište, dolično vladanje u njemu i odijevanje. Preporuka je da se za vrijeme službe ne posjećuje crkva prolazeći kroz nju remeteći tako bogoslužje. To se ne može činiti ni u civilnim događanjima, dok se izvode predstave u kinima ili kazalištima, upozorio je mons. Mustać na poštivanje i prepoznavanje značenja i dostojanstva euharistijske službe. U crkvama gdje je svetohranište tumačenja se trebaju obavljati ispred crkve. U zadarskoj katedrali za ljetnih je mjeseci organizirano cijelodnevno dežurstvo, no svetište sv. Šime nije otvoreno cijelog dana. U suradnji s Turističkom zajednicom pokušat će se dogovoriti i mogućnost da materijalno pomogne dužnost cijelodnevног čuvanja crkvenog objekta. Od samih je vodiča došao prijedlog da se ulazi za organizirane grupe u te crkve naplaćuju kao i drugdje u svijetu, da bi se na taj način podmirili troškovi čuvara. Istaknuli su i da su naspram educiranih i registriranih vodiča problem oni neregistrirani koje bi trebalo identificirati, kao i agencije koje uredno ne izvršavaju svoje obveze plaćanja Nadbiskupiji preko vaučera. "Mi kao udruga vodiča imamo svoju osobnost i nećemo praviti ekscese ukoliko Nadbiskupija, zbog obostrane sigurnosti, definira koji to vodiči odnosno agencije ne izvršavaju svoje obveze" poručili su vodiči, podržavajući rigoroznije mjere Nadbiskupije u identificiranju neodgovornih agencija neplatiša.

"Crkva nije trgovačko društvo i ne želi komercijalizirati sakralne objekte" poručio je mons. Mustać, pozivajući na vrednovanje sakralnog prostora i da se ne krše liturgijske norme. Sakralni objekti žele se staviti na raspolaganje ali da ih ljudi poštuju, da je orarij usklađen. Izrazio je želju Crkve za mogućnošću da se gosti iz kojeg god govornog područja dođu uključe u crkveni život, da imaju informaciju i prakticiraju vjeru za vrijeme odmora, da tamo gdje budu imaju lijepi doživljaj u susretu s vjerskim zajednicama

Ana Vukić, dugogodišnja turistička djelatnica je naglasila: "Koliko cijenimo svoju državu i sakralne objekte toliko će i nas cijeniti. Gosti se moraju podvrići određenom ponašanju i mi se moramo znati postaviti prema njima. Poštujmo i cijenimo to što imamo, da nismo sačuvali i pazili svoju baštinu ne bismo je imali do naših vremena".

PREDSTAVLJEN ČASOPIS ZA INTELEKTUALNA I DUHOVNA PITANJA "NOVA PRISUTNOST"

"Nova prisutnost", časopis za intelektualna i duhovna pitanja u izdanju Kršćanskog akademskog kruga, koji je u svom najnovijem broju posvećen sociologu religije pok. dr. Željku Mardešiću, predstavljen je u srijedu 21. ožujka u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Na predstavljanju su sudjelovali zadarski nadbiskup Ivan Prenda, akademik Ivan Supičić, predsjednik Kršćanskog akademskog kruga koji je s dr. Mardešićem i pokretač tog časopisa, dr. Stipe Tadić, sadašnji urednik časopisa i mr. don Marinko Duvnjak, ravnatelj Visoko teološko katehetske škole u Zadru na kojoj je predavao i dr. Mardešić. Predstavljanju časopisa prethodilo je služenje mise zadušnice za Mardešića u katedrali sv. Stošije.

Mr. Duvnjak je između ostalog rekao da je dr. Mardešić uvijek ostajao iznad dnevnopolitičkih konfrontacija i rasprava u društvu i Crkvi. "Znao je da je nerijetko posrijedi sukob različitih interesa i ideologija, a ne napor za promicanje općeg dobra ili evandeoske vrednote" rekao je mr. Duvnjak, dodavši da je Mardešić analizirao i prosuđivao, nikad osuđivao. Citirao je fra Antu Vučkovića: "Mardešić je živio za Crkvu i u njoj, a nije živio od Crkve". Zato je imao slobodne oči, jer ljubav prema novcu čini da čovjek gubi rasuđivanje, a Željko nije ljubio novac nego istinu.

Najnoviji broj Časopisa (V-1-2007) objedinjuje iz opusa Mardešića niz studija i radova koje je posljednjih godina svoga života pisao o procesu sekularizacije u odnosu na različita religijska, društveno-politička i kulturna gibanja u svijetu. "Moderno čovjek može biti istovremeno kršćaninom i nekršćaninom, ovisno o tome koja je tema u pitanju. Međutim, sekularizacija nije donijela samo nevolje i opasnost za kršćanstvo, nego ima i mnoge pozitivne učinke. Ona je pomogla Crkvi da izđe iz podređenosti i postigne neovisnost spram svijeta i njegovih koristoljubivih ponuda, da bude slobodna u odnosu prema državi i politici. Sekularizacija je oslobođila povjesno kršćanstvo od mnogih njegovih štetnih naslijeda: nagodbi s državom, šutnje o društvenoj nepravdi, težnje za svjetovnom moći, pučkog praznovjerja, upadljive neskromnosti, ljudskog sveznanja, neograničenog izmišljanja neprijatelja i uzaludnih osuda svijeta u razvitu. Plemići, ideolozi i političari počeli su otpadati jer više nisu nalazili koristi, ali su zato svjedoci vjere ostajali vjernijima" citirao je mr. Duvnjak dr. Mardešića, zaključivši: "Kršćanstvo nikad ne mijenja svijet kad mu se na isti svjetovni način suprostavlja, nego kad postaje drugačije od svijeta, kad ide stopama svoga Učitelja u osobnom obraćenju i ljubavi prema neprijateljima. To je put obnove koji je zacrtao Drugi vatikanski koncil".

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda opisao je Mardešića, koji se potpisivao i kao Jakov Jukić, riječima "Koncijski kršćanin. Time je sve rečeno". Izvorni, istinski kršćanin, znanstvenik, kod kojeg se nije radilo o teoretskim postulatima, ideologiji, doktrinarstvu, 'soljenju pameti', nego o istinskom uvjerenju, duhovnom i životnom nasljeđovanju. Taj misaoni čovjek i kršćanin

nije se umanjivao u svom ljudskom i duhovnom trajanju, uvijek iznova člancima i živim susretima obogaćivao se kao Kristov vjernik laik u Crkvi, rekao je mons. Prenda za Mardešića koji je u knjizi "Zašto vjerujem" govorio i o pobunama koje su ga dovele do zrelog kršćanina: svijet prve pobune, poniženi razum, svijet druge pobune, ponižena moralnost i svijet treće pobune, ponižena dobrota.

Akademik Supičić je rekao da Mardešića obilježava kršćanski, integralni, univerzalni humanizam koji ne isključuje nijednog čovjeka i ništa iz čovjeka. To je humanizam za sve kulture koji nije bio mentalna konstrukcija nego životni stav njegovih ljudskih odnosa, život i praksa. Tim vjerodostojnim osvajao je ljude, rekao je akademik, dodavši da je ono ljudsko božanska iskra u čovjeku, u kršćanstvu je sav humanizam. Mardešić nije uzimao deklarativni, dekorativni humanizam nego na egzistencijalni način, vitalno. Obilježavao ga je univerzalni personalizam, što znači poštivanje svake osobe, njenih prava, ne samo individualno nego na općoj razini. "Otuda je u Mardešića bila prisutna i nova prisutnost velikih i aktualnih, životnih, stvarnih pitanja mirotvorstva zauzimajući se za ozbiljno, zauzeto oprštanje svim ljudima, unutar Crkve i među religijama" rekao je ak. Supičić. Mardešić je rezimirao bit čitavog kršćanstva stavom da je u kršćanstvu bitna dobrota. U mnoštvu tema, o bilo kojem problemu da se radilo, uvijek je nastojao doprijeti do srži same stvari, istine o sebi i drugima bez prikrivanja i prešućivanja u institucijama i ljudskim odnosima. Otkriva i najneugodnije činjenice, skida maske, privide, napušta stoljetne iluzije, deformacije. U Mardešića su se prožimali kritički, samokritički i proročki duh, uvijek gledanje naprijed s nadom. Nije osuđivao čovjeka kad je konstatirao i ružne stvari, uvijek je govorio blago i dobromanjerno. Govorio je o Crkvi u suvremenom svijetu. Prvo, to je Crkva siromaha, zapostavljenih, neukih, rubnih, prezrenih. To je za sva vremena. Drugo, Crkva dobrote i milosrdne ljudskosti. Dobrota i ljudskost su bitno. Treće, Crkva nade i radosti, jer pesimistički kršćani su sablazan, beznađe je protukršćanstvo. Četvrto, Crkva mirotvorstva, pomirenja i pitanja. Peto, Crkva dijaloga sa svijetom. "Poslanje Crkve je obraćeni i spašeni, a ne pobijedeni i poraženi svijet" isticao je Mardešić.

Dr. Stipe Tadić govorio je o oznakama suvremenog kršćanstva u kojem vjeru napuštaju kršćani. Sekularizacija je opća pojava prisutna u svim društвima i karakterizira je pad vjerske prakse, u velikim gradskim središtima ali ne mimoilazi ni ruralne sredine. Obilježava je apstraktnost i bezživotnost religije, religiozne vrednote na ljestvici vrednota padaju sve niže. Mnogi ne prihvataju dogmatsko vjerovanje nego izabiru istine prema vlastitom nahođenju, vjerska pripadnost za sve vjernike nema istu važnost. Djeca i žene, nedjelatni građani, najredovitiji su u crkvi. U suvremennom svijetu utjecaj je različitih promjena, kriza u obitelji je razlog i duboke krize religije. Kršćanstvo postaje vjera bez Crkve i svećenika, sve je manje crkvenih prostora. Tadić je upozorio i na nespremnost Crkve na urbanu revoluciju, nerazumljivost religijskog jezika.

U pitanju kako prereći evanđeosku poruku današnjim ljudima i tražiteljima svetog, Tadić je istaknuo sukob tehničkog i religioznog mentaliteta. Religioznost se sve više individualizira, sekularizacija rađa novim traženjima iskustva nečeg posve drugog. Sekularizacija ne dovodi u pitanje religiju, nastoji je sagledati u širim procesima. Ona je pročišćivač religijskih događaja i poosobljenje vjere, a to se može u malim grupama. Suvremeni kršćanin će biti osobno uvjereni vjernik. "Kraljevstvo Božje neće se ostvariti povjesnim trijumfalizmom Crkve. Težnja za svjetovnom moći na ovoj zemlji i postupanje po svjetovnoj logici pokazalo se promašenim" istaknuo je Mardešićevu misao dr. Tadić.

Kršćanski akademski krug osnovan je na tragu ideja Mardešića sa željom da bude u službi duhovnih gibanja u Hrvatskoj u povezivanju kršćanskih intelektualaca, duhovnog dijaloga i umreživanja onih koji se osjećaju blisko.

MISA ZADUŠNICA POVODOM GODIŠNICE SMRTI MONS. ŠIME DUKE

Povodom godišnjice smrti crkvenog dobrotvora, osobnog papinog prelata i svojevremeno tajnika Vatikanskih arhiva mons. Šime Duke, u srijedu 28. ožujka u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru misu zadušnicu za mons. Duku služio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

Tu je crkvu, u kojoj je i pokopan, mons. Duka osobito volio, te ju je, uz niz drugih crkava, i obnovio nakon što je bila oštećena za bombardiranja u Drugom svjetskom ratu. Razlog osobite naklonosti toj crkvi je zasigurno i činjenica što u njoj počiva i tijelo zadarskog nadbiskupa Vicka Zmajevića koji je doveo Arbanase u Zadar, a mons. Duka je bio porijeklom Arbanas. "Mons. Duka je svoju vjeru svjedočio brojnim dobročinstvima u svijetu, a osobito u svome rodnom Zadru i Zadarskoj nadbiskupiji. Za života mu nije stalo da išta od nas primi, nego da svojoj rodnoj Nadbiskupiji pomogne u nastojanju da se Zadar opskrbi sakralnim prostorima za nove župe, a poslije Domovinskog rata da se obnovi porušeno i sačuvaju kulturna, sakralna dobra nadbiskupije" rekao je mons. Prenda, dodavši da je svojim biskupima ordinarijima smatrao biskupa Porta Santa Rufine u Rimu i zadarskog nadbiskupa. U oporuci je zamolio zadarskog nadbiskupa da zatraži od župa koje je pomagao da prikažu jednom godišnje misu za njegovu dušu. Mons. Prenda je zahvalio Bogu za tog prijatelja i dobročinitelja čiji je život opisao u svjetlu navještene Božje riječi da će pravednici zasjati kao zvijezde na nebu.

Jer, smrt može biti prisutna na podmukli način u vremenu, umiranje koje ispunja čovjekovu svakidašnjicu u prijetvornom i besramnom djelovanju uperenom protiv drugih ljudi. "Postoji smrt tamo gdje stanuje isprazna slavičnost, oholost, zavist, egoizam, nasilje. Prava smrt, i prije fizičke smrti je smrt duha gdje je pravda pogažena" upozorio je nadbiskup. No zemaljski život mons. Duke oslikava druga stvarnost. "Postoji život koji se hrani njegovanom, obdržavanom i čuvanom pravdom. Ima život koji obasjava trpljenja i zrači časnim nakanama i djelima koji se uzdižu iznad uskih interesa ili obrane vlastita ugleda. Mudrost umnih nikad ne može biti sahranjena, umnost Božjih ljudi nikad ne umire. Nebo otkriva ljepotu istine zauvijek. To im je dostatna i dragocjena nagrada" istaknuo je nadbiskup Prenda, moleći Gospodina da mons. Duki podari mjesto u svome Kraljevstvu.

CVJETNICA

"Potpunim predanjem Sina Božjeg Ocu na križu rađa se novo čovječanstvo. Time su relativizirane sve moći i vlasti ovog svijeta. Time su sve zemaljske 'pravde', svi procesi i presude kojima su se uime ideologija ili bilo kojih ciljeva davale ili i danas daju legaliteti dovedeni u pitanje s najuvjerljivijeg mjesta - s križa, na kome je presudila smrt Isusa Krista. Misterij smrti postaje misterij života i pobjede" rekao je to zadarski nadbiskup Ivan Prendā u propovijedi misnog slavlja na nedjelju Muke Gospodnje-Cvjjetnicu 1. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru, na čijem je trgu blagoslovio maslinove grančice.

Razlagao je križ kao poslušnost Ocu i čin solidarnosti s ljudima, to je bit Kristova otajstva i kršćanskog života kojem je usredotočen korizmeni trud na pokori i obraćenju. "Put koji Isus prihvata da spasi ljude i da vlada u suprotnosti je s bilo kojim razumskim očekivanjem jer on ne izabire moć i bogatstvo nego nemoć i siromaštvo, nezaštićenost i prezir" istaknuo je mons. Prendā. Vrhunska ljubav kojom se Isus dariva gubitkom samg sebe, postajući tako solidaran sa svim ponižavanima, bolesnima i patnicima, dala je mjeru Isusovom poništenju i očitovala radikalnu promjenu ljudskih situacija. Takva ljubav svjedoči: prava veličina čovjeka ne стоји u moći, bogatstvu, društvenom položaju. Njegova veličina je u ljubavi koja se otvara drugome, solidarna je, bliza čovjeku u potrebi, u službi je drugome, poručio je mons. Prendā, dodavši da Bog pobjeđuje patnju i smrt ne uzimajući je iz čovjekova života, nego uzimajući je na sebe. Samo je vjera kadra čitati svemoć Božju u nemoći jednog križa. To je nemoć Ljubavi. Isus ne umire jer ga ubijaju nego iz poslušnosti, radi našeg spasenja, slobodno i potpuno, iz ljubavi. "Pravi Bog izmiče našem pojmu pravde koja bi se odmah odlučila za osvetu nad zločincem i nad optužiteljima Nevinoga. Njegova se pravda otkriva i očituje u opraštanju i oduizmanju ubojici tereta vlastita grijeha. Pobjeđeni koji opraća, oslobađa pobjednika smrtonosne agresivnosti pokazujući mu kako ljubav pobjeđuje mržnju" istaknuo je mons. Prendā.

Vrhunac navještaja Božje službe na Cvjetnicu je čitanje Muke. "Tom izvještaju treba pokloniti više pozornosti nego procesiji s palama i maslinama. One su samo znak naroda koji kliče svome Kralju i priznaje ga kao Gospodina koji spašava i oslobađa. No njegovo kraljevsko dostojanstvo ostvaruje se na zbušujući način, na križu. U toj tajanstvenoj sablazni poniženja, trpljenja i posvemašnje napuštenosti ispunja se spasenjski plan Božji" rekao je mons. Prendā, dodavši da se u sudaru s križem vjera ljudi. Teret križa pritišće, postavlja se pitanje zašto to trpljenje i čini se da daje pravo moćnoj nepravdi i zloči. "Na križu umiru sve lažne slike Boga

koje je iznjedrila ljudska pamet a koje mi i nesvjesno hranimo. Čovjeku je lakše prihvatljiv Bog bez križa, Bog bez patnje i bez umiranja" poručio je mons. Prenda.

U križu kršćanska zajednica čita tajanstveni Božji plan i klanja se Kristovoju kraljevskoj vlasti. Ta se vladavina otklanja od shema ljudske moći i pokazuje kojim putem, ljudski gledano neologičnim, prolazi slava koja postaje mjera sučeljavanja vjere i života i provjera u služenju čovjeku, zaključio je nadbiskup Prenda u propovijedi.

MISA POVODOM DRUGE GODIŠNICE SMRTI PAPE IVANA PAVLA II.

Povodom druge godišnjice smrti pape Ivana Pavla II., misu za blagopokojnog papu u ponedjeljak 2. travnja u katedrali sv. Stosije u Zadru predslavio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

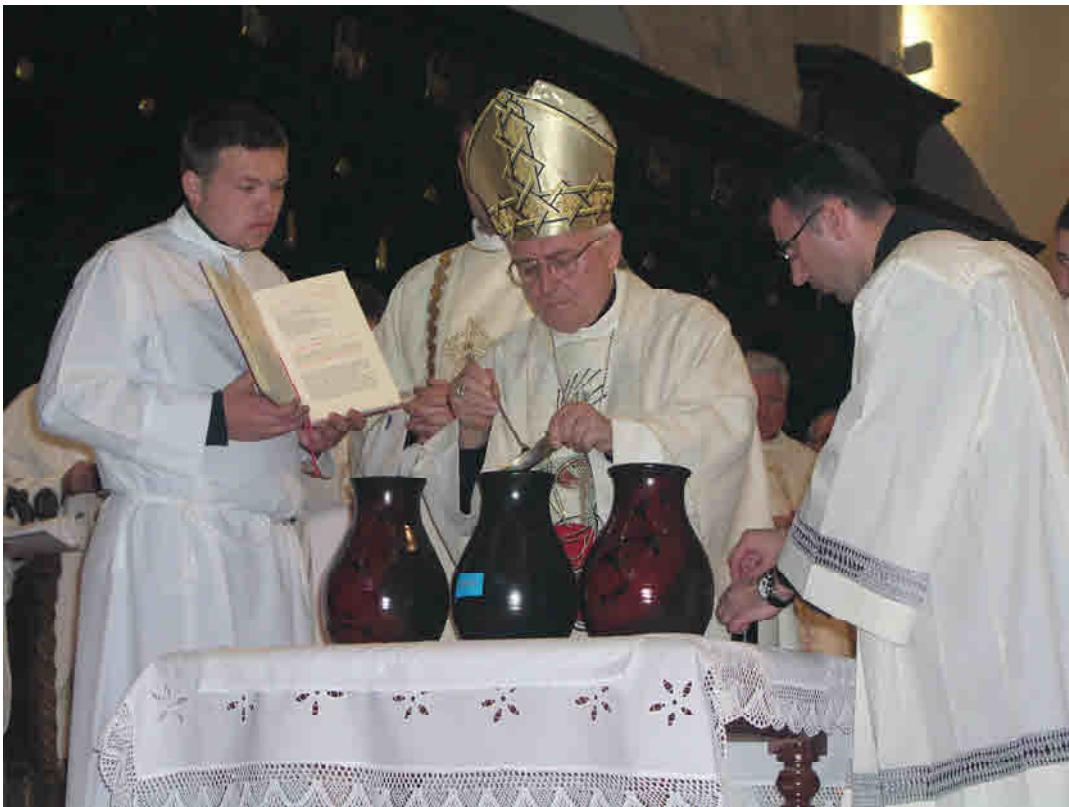
Po njegovom je liku zasjala nježnost Božjeg očinstva, ljepota Krisotova križa i snaga Duha Svetoga, rekao je mons. Prenda za papu Ivana Pavla II., nazivajući ga gigantskim likom pastira Crkve koji se takvim pokazao u molitvi, vjeri, nadi, trpljenju, revnosti, navještaju, ljubavi prema Bogu i čovjeku. "Krist, istinski sluga Gospodnjii, dariva nam kroz povijest Crkve one koji su s njim bivali sluge Gospodnje, a među njima je i Ivan Pavao II" poručio je mons. Prenda. U svom postjubilejskom pismu Nadolaskom novog tisućljeća papa sržnim smatra razmatranje Kristova lica u njegovim povjesnim obilježjima i otajstvu, ispovijedano kao smisao povijesti i svjetlo na našem putu. "Kad je Kraljevstvo u pitanju, nema vremena za obaziranje unatrag, a još manje za mirovanje u lijnosti. Puno nas očekuje i zbog toga moramo posegnuti za djełovnim postjubilejskim pastoralnim planiranjem. Pa ipak, važno je da ono što ćemo postaviti pred sebe bude s Božjom pomoći, duboko ukorijenjeno u razmatranje i molitvu" podsjetio je nadbiskup na papine riječi. Istaknuo je i njegovu uvjerljivost kad je prignut zemlji godinama i bolešću, pred likom Raspetoga u bazilici sv. Petra u Godini Jubileja rekao: "Tražimo oproštenje za sve promašaje Crkve u povijesti i dajemo oproštenje za bezbrojne nepravde učinjene Crkvi kroz 20 stoljeća njene povijesti".

Taj sluga Gospodnji, poput svoga Učitelja-Isusa, prigrlio je križ svojih patnji jer je istim Duhom video da je to volja Očeva, kao što je Njegov i naš Učitelj izgovorio u Getsemanskom vrtu 'Ne moja, nego tvoja volja Oče'. Zato je nebrojeno puta ponavljao pred očima svijeta "Totus Tuus-Sav tvoj!", rekao je mons. Prenda, spominjući se njegove smrtne borbe nakon atentata, patničke šutnje na Cvjetnicu 2005. i Svjetski dan mlađih koje je toliko volio. Stotinu i tri putovanja diljem svijeta ostvarivao je s velikim naporima, od početka narušena zdravlja. Samo su tri godine bile bez tih teškoća (1978-1981), rekao je nadbiskup, navodeći osobine tog pape: veliki evangelizator suvremenog svijeta, miljenik i izabranik Božji, čovjek velikih pogleda o Bogu i čovjeku, neumorni borac za ljudska prava i dostojanstvo čovjeka, neumorni zagovornik siromaha i ugroženih.

Nadbiskup je pozvao vjernike na molitvu da ga Crkva proslavi, jer je Crkva koju je toliko ljubio potrebna njegova zagovora. Sve što je ostavio obvezuje nas i potiče da ne stojimo, da vidimo što Crkva živi poslije njega i s njim, ponosni smo na baštinu koju je ostavio, rekao je nadbiskup, pozivajući da se i mi njemu molimo za darove potrebne Crkvi i narodu. Zadrani ga vole i poštuju kao vrhovnog pastira Crkve, no "držimo ga na poseban način i svojim papom, jer smo ga imali sreću prije četiri godine pozdraviti, čuti u srcu našeg grada i doživjeti blagoslov njegove desnice katedrali i vjernicima. Vjerujem da nitko neće nikada zaboraviti riječi koje se citiraju u mnogim prilikama: Zemljo Hrvatska, Bog te blagoslovio; Mladeži hrvatska, Bog te blagoslovio" istaknuo je nadbiskup Prenda.

MISA POSVETE ULJA

Na Veliki četvrtak 5. travnja zadarski nadbiskup Ivan Prendža predvodio je Misu posvete ulja u zadarskoj katedrali sv. Stošije. Nadbiskup je posvetio ulje za upotrebu u slavljenju svetih sakramenata, a ovogodišnje prirodno maslinovo ulje, oplemenjeno ljudskim radom i marom, dar je iz župe Nadin u zadarskom zaledu. Na toj misi svećenici su obnovili svoja svećenička obećanja. Budući da je Veliki četvrtak u znaku svećeničke zadaće koju je Krist povjerio dvanaestorici i svima koje je htio dionicima svoga neprolaznog svećeništva, nadbiskup je pastirsku riječ podrške, poticaja i ohrabrenja na osobit način uputio svećenicima. U danu naročitog očitovanja zajedništva prezbiterija, mons. Prendža je potaknuo vjernike, također u velikom broju nazоčne u katedrali, da zahvalni Kristu za svećenike podrže njihovo djelo posvećivanja i zalaganja za rast Kraljevstva u vjernicima. "Budite njihovi suradnici u posredovanju vam milosti, budite njihovi vjerni suradnici u pastoralu" poručio je nadbiskup laicima.

Da nam svakidašnje ne poništi ono što je veliko i otajstveno, imamo potrebu podsjećanja što je Gospodin učinio kad je na nas stavio svoje ruke i učinio nas dionicima svoga Otajstva, poručio je mons. Prendža svećenicima, razmatrajući znakove kojima im je dano svećeništvo: polaganje ruku i pomazanje njihovih ruku svetim uljem. "Čovjekova ruka je sredstvo djelovanja i simbol sposobnosti da se suoči sa svijetom, da ga "uzme u ruke". Gospodin je položio na nas svoje ruke i želi da naše ruke u svijetu postanu njegove. On ne želi da te ruke učinimo svojim posjedom, nego da ih izručimo njegovom božanskom dodiru, stavljajući se u službu njegove ljubavi" poručio je mons. Prendža svećenicima, istaknuvši da ruke svećenika trebaju biti izraz i znak darivanja i prožimanja svijeta Kristovom ljubavlju. A za to treba pomoći Duhu Svetoga. Nadbiskup je pozvao svećenike, pomazanike Božje, da mu se ponovno stave na raspolaganje kako bi našli svoj puni smisao i izvršili svoje poslanje u ime Oca u snazi Duha Svetoga. "To se događa kad mu dopustimo da nas prožme svojom milinom koja postaje snaga za sve oblike napora koji nas mogu snaći zbog kušnji tijela, svijeta i Zloga" poručio je

nadbiskup, ukazavši da je zato potrebna intimnost s Ocem u molitvi, razmatranju i kontemplaciji; jer je u izgrađenom nutarnjem životu tajna izdržljivosti, apostolske plodnosti i pastoralne ljubavi koja uklanja činovnički mentalitet u služenju ljudima.

Duboko značenje riječi svećenik je: postati prijatelj Isusa Krista, istaknuo je mons. Prenda, dodavši da ih Gospodin po svećeništvu čini prijateljima, sve im je povjerio, o čemu svjedoče znakovi za vrijeme svećeničkog ređenja: polaganje ruku, predaja Evandelistara, kaleža, te vlast odrješivanja. Prijateljstvo podrazumijeva zajednišvo misli i djelovanja i zato Mu se neprestano treba vraćati svakog dana u zalaganju u Crkvi. Nadbiskup je istaknuo da su prijatelji Isusovi i prijatelji međusobno: istog odabranja, pomazanja i poslanja. "Na ovaj dan njegove ljubavi prema nama moramo se u dubini srca upitati koliko volimo njega i koliko se volimo međusobno? Jesu li vrijedne ozbiljnijeg spomena naše nesavršenosti i nespretnosti na putu ostvarenja prijateljstva s Njim i našeg međusobnog prijateljstva, kad u Njemu vidimo Otkupitelja od svih naših slabosti" upitao je mons. Prenda, istaknuvši da prijateljstvo podrazumijeva praštanje i prihvaćanje. "Najbolje izgrađuje prijateljstvo onaj tko zna prvi ljubiti, tj. praštati. To je izraz Duha Kristova koji sve preobražava." poručio je mons. Prenda, poželjevši svećenicima da ih Kristovo povjerenje ojača kako bi ispunili očekivanja Velikog svećenika i onih kojima ih On šalje.

MISA VEĆERE GOSPODNE

"Čin pranja nogu kao gesta ljubavi i poniznosti, ustanova Euharistije i utemeljenje svećeništva - taj troplet je bit iz koje Crkva živi, crpi snagu i po čemu je prepoznatljiva kao zajednica. Ta tri Isusova otajstvena dara trajni su zadatak svakoj generaciji Crkve, usko vezana za njen život i trajanje do konca svijeta" rekao je zadarski nadbiskup Ivan Prenda u propovijedi Mise Većere Gospodnje koju je predvodio na spomen ustanovljenja euharistije i svećeništva na Veliki četvrtak 5. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Nadbiskup je oprao noge dvanaestorici predstavnika ovogodišnjih krizmanika iz 12 gradskih župa. Nakon mise Svetu otajstvo prenio je u Božji grob gdje je puk ostao u molitvi i klanjanju, a pjevanje Gospinog plača predvodio je Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnanjem Žana Morovića.

Mons. Prenda je potaknuo da puni zahvalnosti molimo da prepoznajemo neizrecivi dar euharistije, pozvao je na molitvu za svećenike i našu međusobnu ljubav, jer smo pozvani biti znak ljubavi. "Molimo za taj ozbiljan, nekad pretežak zadatak. Treba nam duh Kristove ljubavi da bismo bili svjedoci ljubavi" poručio je nadbiskup. Gospodin je dao Crkvi svećeništvo, nalog ljubavi i podario je samog sebe u euharistiji. Veliki četvrtak sadrži bogatstvo Božjih otajstava koje treba produbit, razumijeti i u njih ući. Donosi neizrecive dubine Božje ljubavi koja je odredila tijek ljudske povijesti. Ta se ljubav izrekla za vrijeme Pashalne večere, htjela se darovati svijetu i dati mu one koji će navještati i svjedočiti ljubav, rekao je nadbiskup, poručivši da nismo samo slušatelji o povjesnom činu, nego i sudionici. On jest povijestan, ali mi ulazimo u tajanstveno zajedništvo Krista i apostola. Krist nam je predao spomen posljednje večere kao znak konačne i nezaslužene ljubavi. Prati noge značilo je iskazati poštovanje, to je činio sluga. "Time je Isus htio dati neprolaznu poruku - ljubav koja služi, brani, razumije, brine se, namiče. Ta ljubav je zakon Crkve. Što ostaje tamo gdje se ne ljubi? Tu smo na velikom ispituvjere i vjernosti Kristu" upozorio je mons. Prenda. Isusov čin pranja nogu učenicima primjer je da i oni čine uzajamno kao što je on učinio; ne da obave neki obred, nego da služe u svakoj zajednici i u sva vremena, kako bi među njima vladala ljubav Kristova. "Unutar Crkve uzajamni odnosi vrednuju se po ključu služenja, a ne vlasti. Nalaze svoj najbogatiji izraz u euharistijskom činu" istaknuo je nadbiskup, upitavši koliko uistinu razumijemo otajstvo euharistije. Crkva ga uvijek iznova treba produbiti, Krist je uvijek s nama i daje se u svakom trenutku.

"PASSIONICA"

Sadržaji religiozno kulturnog projekta "Passionica" zadarske udruge Baćina, koji se pod pokroviteljstvom Zadarske nadbiskupije ove godine organizira prvi put, održani su od subote 31. ožujka do Uskrsnog ponedjeljka 9. travnja u crkvama i galeriji Arsenal, gdje je postavljena izložba fotografija Ljudevita Griesbacha "Alojzije Stepinac, Hrvatsko hodočašće u Svetu Žemlju 1937." Održana je i Izložba maslinovih grančica zadarskog kraja, osobito sa otoka, s karakterističnim tradicionalnim pletenjem maslinovih grančica na palmama. U katedrali sv. Stošije Crkveni zbor sv. Cecilije i KUD Kanica iz Preka izveli su oratorij "Svit za spasom vapije", scensko glazbeno skazanje pod vodstvom dirigenta Ive Nižića, u dramatizaciji i režiji Milene Dundov. U crkvi sv. Frane Kualjske posestrine i pobratimi i pučki pjevač predvođeni umjetničkim voditeljem Slavkom Ivošem prikazali su Kualjsku muku - glagoljanje. U katedrali sv. Stošije Katedralni zbor sv. Stošije pučkim napjevom predvodio je Gospin plač, a na Uskrsni ponedjeljak u Arsenalu je održana prodajna izložba pisanica zadarskih umjetnika "Uskrsni blagdanski stol" uz sudjelovanje KUD-a "Sveti Mihovil" iz Vrsi.

Passionica, kao i svaki budući projekt Baćine, humanitarnog je karaktera. Ulaz i sudjelovanje u događanjima je besplatno, ali je udruga tiskala donacijske karte u vrijednosti od 20 kn čijom će se kupnjom pomoći ovogodišnja Korizmena akcija zadarske nadbiskupije za pomoć Crkvi u BiH. Članovi Baćine, etnolog Livio Marijan i Žan Morović, voditelj Katedralnog zbora sv. Stošije, istaknuli su edukativno prezentacijsku funkciju 'Passionice' čiji je cilj upoznati javnost s domaćom kulturnom baštinom koja je uz bok onoj europskih naroda. Na tragu udruge Europasion koja promiče očuvanje pasionske kulture među europskim narodima i Baćina želi prikazati pasionsku kulturu u našoj pučkoj tradiciji, kako bi se njeni vrijednosni elementi u doba globalizacije i potrage za identitetom sačuvali za budućnost. Riznicu našeg identiteta želimo iznijeti na vidjelo, očuvati i njegovati ono što je tradicija proizvela, kaže prof. Marijan. Na temelju štovanja Kristove muke u hrvatskoj pučkoj tradiciji izražena je pasionska baština, a osobiti izraz kulturne vlastitosti zadarskog kraja je glagoljaštvo.

VELIKI PETAK

Zadarski nadbiskup Ivan Prendā predvodio je na Veliki petak 6. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru Službu Muke Gospodnje, a nakon obreda glavnom ulicom grada održana je duga procesija vjernika predvođenih nadbiskupom koji je u pratinji feralu nosio križ do crkve sv. Šime, gdje je njime puku udijelio blagoslov. U homiliji je mons. Prendā Muku po Ivanu opisao dojmljivom, s izrazitim doživljajem da ju je napisao očevidec koji je do u tančine opisao mesta gdje su se odvijali dramatični događaji završnice Isusova života. Spomenuta je hladnoća te noći, vatra koju su zapalili apostoli želeći se ugrijati čekajući ishod suđenja, potok Cedron. No nadbiskup se zadržao na promišljanju Velikog petka u svjetlu opisa dvaju likova, Isusovih apostola: Petra i Jude. Obojica su učinila nešto neočekivano. Petar je u nekoliko navrata, još sasvim ne razumijevajući, izjavljivao ono što nije izražavalo bit Isusova poslanja, na koncu je i zanijekao Isusa pred sluškinjom. A Juda je izdao Učitelja. "Koji je mrak ušao u tu dušu kad je odlučio izdati Isusa, koji misterij zla je kuhao u njegovoj savjesti kad ga je odlučio predati za prolazni dobitak, materijalnu zaradu" upitao je nadbiskup. No Juda je ipak shvatio da je predao pravednika, bacio je novce u hram želeći ih vratiti, potom se objesio. Petar je bio 'vrućeg' temperamenta, osoba koja se brzo oduševljava, ali i brzo splasne; čovjek za velika djela, ali sposoban i za loša, rekao je mons. Prendā. No Petar se vratio Učitelju postavši prvim vjesnikom Kristove pobjede. "Petar je zatajio Isusa i vratio mu se kajući se, a Juda, kojeg je Isus nazvao prijateljem, ga je izdao i otiašao. Isus je prihvatio raskajanog Petra, a Juda je ostao pojama izdaje. Odvratno je izdati oca, brata, prijatelja, domovinu, Crkvu" upozorio je nadbiskup Prendā.

Pozvao je da u poniznosti priznamo da svatko od nas nosi nešto od Judine osobnosti: žudnju za svjetovnom moći, zaradom, ugledom, zbog čega pristajemo i na izdaje životnih vrijednosti. S jedne strane živimo svakidašnje srozavanje zbog slabosti, a s druge strane želimo slijediti Učitelja. Razapeti smo između težnje za ljubavlju i požude da tu ljubav izobličimo egoizmom,

upozorio je mons. Prenda. Kako izaći iz te bijede, upitao je nadbiskup, ponavljajući Pavlove riječi po kojima se u svojoj nutrini slažemo s Gospodinom, no izvanjskim djelima to nismo u stanju pokazati. Krist nas po nutarnoj milosti oslobođa od zla, poručio je mons. Prenda, poželjevši da Isusu, dok ga ljubimo na krštu, kažemo: "Svrstali smo se uz Petra, makar smo nestalni u vjernosti Tebi. Svi naši križevi govore o tome kako se mučimo sa slabostima, ali Te ne želimo izdati".

VAZMENO BDJENJE

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda predvodio je na Veliku subotu 7. travnja svečano Uskrsno bdjenje s blagoslovom novog ognja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Uz blagoslov krsne vode u Višeslavovoj krstionici vjernici su obnovili svoje krsno obećanje.

Sadržajna starozavjetna čitanja Bdjenja iznova uvode u tajne Božje ljubavi, rekao je nadbiskup Prenda, nasuprot izgubljenom sinu koristeći sintagmu jednog suvremenika, 'izgubljeni otac'. To je metafora za Boga koji je svojom ljubavlju praštao, čekao, nudio se i dozivao izgubljenog sina. Naš se Bog potican ljubavlju htio očitovati kao Stvoritelj svega vidljivoga, svih stvorenja i čovjeka. Čitanja su protkana ljubavlju Oca koji stvara i ljudskim odgovorom koje nije uvijek bio izraz ljubavi, rekao je mons. Prenda, dodavši da je povijest zbog grijeha dobila nove puteve, no Bog - Ljubav uporno ide za čovjekom. Bog je uz čovjeka, s njim je na putu padova i lutanja. Bog je uvijek uz narod koji se odmeće od njega i vraća ga, nekad i kaznama, što je mudrost odgajateljske pedagogije kojom Bog ljubi čovjeka i uvijek najavljuje Otkupitelja, poručio je nadbiskup. U teškim povijesnim trenucima Bog je obećao svoju vjernost, donio je narodu spasenje i ispunio svoja obećanja. Božja Riječ pokazuje ispunjenje svih obećanja. Stvoritelj ne nudi više proroke po kojima progovara, nego Sina Božjeg koji je bio kadar ponijeti svijet svojom žrtvom i ljubavlju. "Danas, na odmaku od 2000 godine, možda smo izgubili doživljaj ljepote Saveza kojeg Bog sklapa sa svojom djecom" rekao je nadbiskup Prenda, poželjevši da budemo svjesni veličanstvenih djela koje je Bog učinio za čovjeka u povijesti spasenja.

USKRS

"Bez uskrsnuća kršćanstvo bi bilo neki religozni nauk. Ne bi bio događaj, činjenica koja uključuje Boga trojstvenoga i čovjeka otkupljenog i pozvanog na život zauvijek. Kršćanstvo se i danas rađa i razvija iz temeljnog proglosa: Isus Krist raspeti je uskrsnuo" poručio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda u propovijedi euharistijskog slavlja koje je na svetkovinu Uskrsa 8. travnja predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru, udjelivši na kraju mise i papinski blagoslov s potpunim oprostom. Kršćani se svake nedjelje, tjednog uskrsa, u euharistiji vraćaju izvoru svoje vjere, Crkve i života, nadi da je zlo u korijenu poraženo te da ima smisla zalagati se za bolji svijet. To je Uskrs, istaknuo je mons. Prenda. "Na Uskrs ne slavimo samo minuli, davnii Kristov događaj, nego slavimo Njega, Uskrsloga. Slavimo Njegov iskorak iz vremena u novo postojanje kojem nema kraja. Uskrs je istinski kvasac novog čovjeka i novog svijeta. Crkva želi biti kvasac novog života" poručio je nadbiskup, istaknuvši: "Crkva tvrdi da se na dnu mnogih promjena nalazi mnogo toga što je nepromjenjivo i što ima svoj najdublji temelj u Kristu. Zbog te odgovornosti za društvo i stvarnosti uskrsa, Crkva vidi u svom narodu svoju moralnu ulogu, obvezu i odgovornost da mu pomogne i ponudi ono što drugi ne mogu ili ne znaju pomoći".

Crkva želi svjedočiti uskrsloga, živog Gospodina, jer je svjesna da sa svojim narodom nosi neprolaznu baštinu kršćanske poruke o Kristu koji je udario temelje novom čovjeku i svijetu,

rekao je nadbiskup. "Crkva je također svjesna da su mnoge teškoće u hrvatskom društvu povezane s tzv. tranzicijskim promjenama i procesima. Dugogodišnja oklopljenost negativnim ideološkim odrednicama otežala je novo snalaženje svih građana i kršćana u novim pravnim okolnostima. O mnogim stvarima razmišljamo na stari način" istaknuo je mons. Prenda, upozorivši na brojne teškoće u demokratskom sazrijevanju hrvatskog društva, oštro raslojavanje u otvorenosti novom ekonomskom sustavu. "Teško se dolazi do istinskog dijaloga koji vidi i želi opće dobro kojim se pojedine grupe trebaju izdići iznad sebičnih interesa, a vidjeti dobro naroda. Ovome je društvu potrebno više solidarnosti i brige za siromašne i ugrožene. Vidljivi materijalni napredak nije bez ozbiljnih pitanja. Dok su u tijeku reforme na mnogim područjima društvenog života, ostaju mnoga pitanja na duhovnom i moralnom području o kojima će ovisiti naša budućnost" upozorio je mons. Prenda, istaknuvši da će upravo o stavu kršćana prema životu u hrvatskom društvu u mnogome ovisiti naša budućnost. Izdvojio je tri vrednote od temeljnog značenja za kršćansku budućnost: život, obitelj i kršćanska vjera. Vjera je temelj našeg pogleda na Boga, čovjeka i moralno etička načela, ali je ona i kulturološki gledano obilježila sva područja našeg života. "Tu vjeru smo dužni prenijeti novim pokoljenjima kako bismo sačuvali svoj identitet. To je dužnost obitelji, škole, ali je velika odgovornost i na Crkvi. Treba nam podrška svake obitelji i svih otvorenih sredina na zajedničkom djelu odgoja našeg naroda u vjeri i moralnim načelima" poručio je mons. Prenda. U tim naporima nismo sami. Uskrsli Gospodin je nazočan među nama svojom Riječi i životom u euharistiji. "Imamo čvrste temelje nadi da se nećemo izgubiti i da nećemo klonuti. Krist je Bog života koji jamči život. Mi mu vjerujemo i na njega se oslanjamо" zaključio je nadbiskup Prenda, poželjevši da Gospodin, po uskrsnoj sigurnosti koju nam je dao, učvrsti u nama vjeru i hod za Njim.

Svjetlo slavno uskrsloga Krista!

GLAGOLJICA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI U SREDNjem VIJEKU

"Glagoljica u zadarskoj nadbiskupiji u srednjem vijeku" autora Petra Runje vrijedno je znanstveno djelo koje otkriva niz nepoznatih podataka o djelovanju glagoljaša, temeljem autorovih istraživanja dosad nepoznatih i neiskorištenih izvora: Arhiv franjevaca trećoredaca u Zadru i Zagrebu, Arhiva franjevaca sv. Frane i Državni arhiv u Zadru, Vatikanski tajni arhiv. Na 208 stranica autor analitički opisuje razvoj glagoljice te je, radi preglednosti i jasnoće, srednjovjekovno razdoblje podijelio na tri perioda: od pojave glagoljice do Zadarskog mira 1358., od 1358.-1409. i od pada pod Veneciju 1409.-1530., kraja zlatnog razdoblja glagoljice. Donosi popis crkava u kojima se celebriralo na staroslavenskom jeziku, kratke životopise svećenika glagoljaša i njihove knjige, djelovanje među vjernicima i suradnju sa svećenicima koji su se služili latinskim, prepisivače i pisce, bratovštine. Arhivski podaci za prvo razdoblje su oskudni a za treće najobilniji, ali do danas malo iskorišteni. Nedostaje dokumenata za točan prikaz višestoljetne prisutnosti glagoljice na zadarskom području na kojem nema glagoljskih grafita i kodeksa starijih od 14. st. U drugoj polovici 14. i u 15. st. glagoljica je obilato zastupljena u ruralnim sredinama i samom gradu, što potvrđuju sačuvani kodeksi i zapisi svećenika glagoljaša u njima, te upotreba glagoljice u bogoslužju u crkvama. Prisutna su sva tri pisma, glagoljica, latinica i cirilica, a glagoljica je temeljno. Runje pobija paušalne ocjene da su glagoljaši neuki i siromašni, što je posljedica nepoznavanja arhivske gradi. Naprotiv, glagoljaši se služe u bogoslužju svim crkvenim knjigama, brevijarima, misalima, psaltirima i lekcionarima, neki su završili i visoke škole izvan Dalmacije, poučavali su djecu i posjedovali dobra. Autor ističe i dva biskupa od iznimnog doprinosa razvoju glagoljice s kojima i završava zlatno razdoblje glagoljaštva u nadbiskupiji: Juraj Divnić redio je glagoljaše, a Šimun Kožičić Benja izdavao je glagolske tiskane knjige. Sa zadarskog područja potječe jedinstveni primjer na glagoljici, Regula sv. Benedikta. Fra Petar Runje, istraživač srednjovjekovnih duhovno kulturnih kretanja u Južnoj Hrvatskoj, zaključuje da u srednjem vijeku u zadarskoj nadbiskupiji vlada sklad, u nepodijeljenoj vjerničkoj zajednici ravnomjerno su zastupljeni latinski i glagoljaši te čine jedinstveni kler zadarske Crkve. Pretpostavlja se da je glagoljica u liturgiju uvedena krajem 9. st., a glagoljaši, među kojima se ističu benediktinci i franjevci trećoredci, dali su veliki pečat vjerskom i nacionalnom identitetu hrvatskog naroda.

ZAHVALNO MISNO SLAVLJE U PRIGODI "DANA ŽUPANIJE"

Misno slavlje na "Dan županije" u ponедjeljak 16. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Ivan Mustać, povodom proslave "Dana Zadarske županije" u sklopu kojih se od 10. do 27. travnja u cijeloj županiji održava niz društveno-kulturnih i sportskih događanja.

Crkva ne može biti samo promatrač zbivanja u društvu, nego treba i sudjelovati u njegovom svekolikom razvoju aktivnostima na vjerskom, kulturnom i školskom području, rekao je mons. Mustać, izražavajući priznanje i zadivljenost napretkom županije koji je vidljiv u usporedbi nekadašnjeg i sadašnjeg razdoblja. No uloga Crkve je da se ne ostane samo na tom izvanjskom, materijalnim dostignućima, rekao je generalni vikar. To su uvjeti koji trebaju omogućiti normalan i siguran život ljudi, ali to je polovica potrebnog. "Bez konkretnog čovjeka sve to lijepo nema svrhe. Ako generacije koje dolaze iza nas odbace naša bogatstva i odriču se prostora, onda je to uzalud. Ako sve to stvorimo, a ne bude nas, ljudi koji će to koristiti, pitamo se je li uzalud žrtva tolikih koji su dali svoj život za obranu domovine i imaju omču optužbi po sudovima. Ako ćemo sve prepustiti drugima i rasprodati, kojeg smisla ima taj napredak i stvaranje" upozorio je mons. Mustać. Istaknuo je da treba raditi za duhovno dobro čovjeka, uvijek i u svako vrijeme. To traži mudrost upravljanja, mudro vodstvo i pravu procjenu, jer svi su u napasti hoće li prodati dobra, privremeno nešto postići ili napraviti

dugotrajniji projekt, naglasio je mons. Mustać, poručivši da sve što se pošteno radi, pa i uz kušnje i poteškoće, neće propasti. Bog je uvijek uz one koji ga ljube. Svako drugo rješenje može biti samo privremeno, prašina koja će se raspršiti, upozorio je vikar, uz riječi "Ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji". Zato je i Uskrsno vrijeme impuls. U zadarskoj županiji živi oko 160 000 stanovnika, a velika većina su katolici i trebali bi podržavati dobro koje Županija čini, rekao je mons. Mustać.

U misnom slavlju sudjelovali su zadarski župan Ivo Grbić i svi županijski djelatnici. Mons. Mustać im je čestitao njihov Dan i poželio Božji blagoslov u radu; svi koji vrše odgovorne službe u društvu da se zalažu za opće dobro, da budu prenositelji vrednotu, graditelji općeg dobra i da rastemo u svjetlu vjere. Misnom slavlju prethodilo je polaganje vjenaca kod središnjeg Križa na Gradskom groblju te molitva za poginule branitelje i sve stradale u obrani domovine. U Hrvatskoj kazališnoj kući održana je Svečana sjednica Županijske skupštine kojoj su nazočili i crkveni predstavnici.

ZAVRŠEN FORMACIJSKI SUSRET ŠKOLE ANIMATORA ZA ZADARSKU NADBISKUPIJU

Formacijski susret Škole animatora 2006./07 u zadarskoj nadbiskupiji završen je u subotu 21. travnja u župnoj kući u Bruškoj, župi Benkovačkog dekanata u zadarskom zaleđu. Oko 15 srednjoškolskih i studentskih djevojaka i mladića iz zaleđa i grada sudjelovalo je na posljednjem dnevnom susretu na temu 'Duhovna dimenzija animatora'. To je završni, peti stupanj Škole animatora, nakon čega slijedi specijalizacija koja će ove godine u srpnju na Baškim Oštarijama okupiti animatore iz Hrvatske i BiH. Među njima će biti i zadarski animatori koji su se okupili u Bruškoj, gdje su u molitveno meditativnom programu i radionicama otkrivali duhovnu dimenziju tog poziva za angažman mlađih u župi; oni nisu turistički animatori nego djeluju u župnim zajednicama, te se kvalitetnim animatorom ne može biti bez osobnog susreta s Kristom. Zato je sastavni dio formacijskog susreta i euharistijsko klanjanje. Animatori u Bruškoj, predvođene don Igorom Ikićem, odgovornim za Školu animatora u zadarskoj nadbiskupiji, kroz program su vodili Ivana Petrak, voditeljica Ureda za mlade HBK, inače instrukturica animatora, Zvonimir Bilušić, animator Šibenske biskupije i Josip Mamić, salezijanski animator iz Zagreba.

Nakon početnog informativnog dijela, formacija animatora u sljedeća četiri susreta obrađuje teme identitet animatora, njegovo mjesto i pripadnost u zajednici, upoznavanje s vještinama i sposobnostima animatora potrebnima za rad u grupi te duhovnu dimenziju animatora. Mladi tako upoznaju svoje kvalitete i talente i uče kako ih primjeniti za rad s mlađima u zajednici u kojoj se susreću s različitim ulogama. U kolovozu o.g. na Animatorskom ljetu u OŠ Primošten okupit će se animatori iz cijele Hrvatske koji su prošli formaciju i pronašli svoje mjesto u spektru mogućnosti koje se nude u župi: molitvena, liturgijska, biblijska, karitativna, kreativna, rekreativna. Projekt Škole animatora vodi Karmela Tomašević, u zadnjih pet godina u Hrvatskoj je obuhvatilo deset (nad)biskupija, a od ove godine održava se i u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. U zadarskoj nadbiskupiji djeluje pedesetak specijaliziranih animatora, a u Hrvatskoj oko četiri stotine.

Sudionici škole animatora u Bruškoj

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA - "KATEHEZA MINISTRANATA"

Mjesečni susret zadarskog prezbiterija održan je u srijedu 18. travnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Započeo je euharistijskim klanjanjem u sjemenišnoj kapeli koje je predvodio don Ante Ivančev, župnik Privlake, a izlaganje "Kateheza ministranata" održao je don Zdenko Dundović, povjerenik za duhovna zvanja zadarske nadbiskupije. Polazeći od konkretnе situacije mjesne Crkve, želja je Nadbiskupije ponuditi upute u izgradnji ministrantske zajednice u župi, sa željom da se prepozna pravo mjesto i uloga koju mladi čovjek može imati u Crkvi. Mnogi dječaci s veseljem služe oltaru, a to može doprinijeti duhovnom rastu pojedinca i župne zajednice, rekao je don Zdenko, istaknuvši kako ozbiljno shvaćena i življena ministrantska služba odgaja, čuva i ospozobljuje ministrante da kao odrasli budu suradnici župniku u promicanju duhovnih vrijednosti. I u krizi duhovnih zvanja u Crkvi, ministrantska zajednica može postati izvor zvanja. "Ministrante nije dovoljno brojiti nego ih treba strpljivo odgajati, za osobni i zajednički angažman. Oni su budući sjemeništarci, službenici Svetoga, s jasnim ciljem: služiti Bogu" naglasio je povjerenik za zvanja. Govorio je i o svrsi i ciljevima ministrantske zajednice koja nije obično društvo, karakterizira je prijateljstvo i povezanost Kristova Duha. "Zajednica je za svakog čovjeka znak velike sigurnosti i najprikladniji oblik učenja i uvođenja u životnu aktivnost. Ministrant se u zajednici ne osjeća osamljenim u službi nego produbljuje smisao i značenje svoga poziva. Zajedničko ministrantsko služenje zbližuje i ujedinjuje, to je slika i stvarnost prijateljstva koje dolazi od Krista. Ta zajednica omogućuje ministrantu doživljaj življenja kršćanskog zajedništva" istaknuo je don Zdenko Dundović. Govorio je i o ustrojstvu ministranata koje ima svoju zakonitu stupnjevitost: ministranti pripravnici, mladi i stariji, istaknuvši potrebu da se vodi briga o službenom upisu i svečanom uvođenju u ministrantsku službu.

Najbolje vrijeme stupanja u ministrante je nakon sv. pričesti, u 9./10. godini života. Dundović je upozorio da treba poštivati i sačuvati vrijeme priprave za ministrantsku službu koje može trajati tri mjeseca ili više. Postupnim uvođenjem u službu, uz praktične vježbe, pripravnik se upoznaje s potrebnim za službu: crkvom, oltarskim prostorom, sakristijom, predmetima kojima će se služiti, vladanjem. Nije razborito što brže pripuštanje euharistijskoj službi, pa ni onda kad nema dovoljno ministranata. S mlađim ministrantima (4.-6. raz.) potrebno je obrađivati teme: liturgijska godina, liturgijski predmeti, dužnost ministranata kod podjeljivanja sakrameñata. Sa starijim ministrantima (7.i 8. raz.) mogu se obrađivati istine naše vjere, duhovno-moralna problematika mladih, životni poziv. O ministrantima brinu duhovni vođa, svećenik, voditelj ministrantske zajednice, preporuča se i pomoć akolita, bivših ministranata, roditelja. Istinsko ministriranje ne može se održati bez molitve i pravog odnosa s Isusom, a radi daljnog sazrijevanja i jačanja društvene dimenzije ministranata potrebno je organizirati tjedne, mjesечne i godišnje susrete. Redoviti susret sastoji se od molitvenog, poučnog i rekreativskog dijela. Povjerenik Dundović je izložio i niz konkretnih inicijativa i poticaja u skladnom i planski organiziranom radu s ministrantima čija je služba prvi stupanj priprave za duhovni poziv, buduće pastire, duhovne učitelje i dobre očeve, poručivši: "Ministrantska služba je duhovni vrt zvanja. Taj vrt treba s mnogo ljubavi i strpljenja gajiti i brinuti se, kako bi donio očekivane plodove".

SUSRET (NAD)BISKUPA NA TEMU UPISA KANDIDATA U SJEMENIŠTE

Četvorica hrvatskih (nad)biskupa iz čijih biskupija sjemeništarci pohađaju Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' u Zadru sastali su se u utorak 24. travnja u zadarskom sjemeništu i razmatrali temu upisa kandidata u sjemenište. Riječki nadbiskup Ivan Devčić, krčki biskup Valter Župan, gospočko-senjski Mile Bogović, zadarski nadbiskup Ivan Prenda i ravnatelj Sjemeništa 'Zmajević' don Marino Ninčević razgovarali su o upisu sjemeništaraca u Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju ili druge škole; o visini bodovnog praga; što sa sjemeništarima koji izgube školsku godinu ili onima koji su otpušteni iz Sjemeništa, a preko njega su se upisali u Gimnaziju.

Razmatrani su kriteriji temeljem kojih se kandidati upisuju; jesu li preporuke župnika uvijek dostatne, te se spominjala praksa glede tih pitanja u drugim sjemeništima u Hrvatskoj. Biskupi su informirani i o uvjetima u nekim privatnim gimnazijama gdje se bodovni prag

individualno određuje, te odnosu Škole i Sjemeništa s obzirom na kompetencije odgojitelja u svezi izleta, maturalnih večera, roditeljskih sastanaka i opravdanja izostanaka. Zaključeno je da će ubuduće svi kandidati prije nego budu primljeni u Sjemenište trebati proći određene testove a bit će vrednovan i njihov uspjeh u školi.

Sastanak u zadarskom sjemeništu nastavak je susreta koji je u ožujku održan u Gospicu, a propituje kako u sadašnjem društvu i vremenu ostvarivati odgojni proces kandidata u formiranju njihove cijelovite osobnosti. Kojim načinima i odgojnim metodama potaknuti skladan razvitak sposobnosti sjemeništaraca na duhovnom, tjelesnom, intelektualnom, moralnom, estetskom i radnom području, jer odgoj u Sjemeništu treba stremiti odgoju slobodne, mnogostruko razvijene humane i stvaralačke osobnosti. Nakon sastanka biskupi su se susreli i sa sjemeništarima iz svojih biskupija. Sjemenište 'Zmajević' pohađa 28 sjemeništaraca: iz Zadra je njih 15, Rijeke 4, Gospica 6, Krka 2 i jedan sjemeništarac Provincije sv. Jeronima.

PROMOCIJA DIPLOMIRANIH STUDENATA VTKŠ-A

Svečanost promocije i uručivanja diploma 31 diplomiranim studentu Visoko teološko katehetske škole (VTKŠ) u Zadru održana je u četvrtak 26. travnja u svečanoj dvorani te Škole. Prigodne riječi i čestitke vjeroučiteljima uputili su dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta iz Zagreba prof. dr. Tomislav Zdenko Tenšek, moderator VTKŠ-a zadarski nadbiskup Ivan Prenda i ravnatelj Škole mr. don Marinko Duvnjak. U 15 godina djelovanja te ustanove, koja je od 2000. g. pod akademskim sponzorstvom zagrebačkog KBF-a, to je druga promocija diplomantata tog učilišta kojeg je dosad upisao 291 student; diplomiralo ih je 78, a trenutno ga pohodi 47 studenata.

Ući u konstruktivan dijalog sa suvremenom kulturom stečenim znanjem, poznavanjem Svetog pisma i otajstava naše vjere; tu je želju dekan KBF-a Tenšek uputio diplomiranim vjeroučiteljima koji ulaze u život intelektualnog i duhovnog služenja i djelovanja. U mjeri u

kojoj budu u stanju prenositi kršćanske sadržaje kroz vlastito uvjerenje, moći će biti zdrava ponuda intelektualnih i kršćanskih sadržaja u sekulariziranom društvu, što zahtijeva autentičnu mudrost i svetost. U svom je govoru dr. Tenšek istaknuo i velike muževe Crkve prvih stoljeća, sv. Klementa i Origena, na koje je ovih dana u prigodnim katehezama ukazao i papa Benedikt XVI. Oni su bili veliki učitelji čuvene teološko-katehetske škole u Aleksandriji u 3. st. To je učilište bilo zahtjevno i ambiciozno, izučavale su se filozofske, teološke, egzegetske i katehetske discipline kako bi katehete stekli sveobuhvatno znanje i spremu za evangelizaciju u ozračju grčko-rimske, uvelike poganske kulture. "Ta je škola, osobito zahvaljujući toj dvojici velikih muževa Crkve, bila svjesna zadatka kojeg Crkva ima izvršiti u ondašnjem društvu. Povjesno promatrajući, taj je velebnii pothvat velikih Aleksandrinaca postao intelektualni stožer kasnije teološke misli i katehetske pouke Crkve kroz povijest" istaknuo je dr. Tenšek, povezujući poslanje te Škole sa zadarskom VTKŠ. Naglasio je da Sveti Pismo nije dovoljno samo izučavati i tumačiti, već je cilj studija duhovno razumijevanje Pisma, mistično shvaćanje Božje riječi i istinski duhovni život bez kojeg nema prave kateheze i katehizacije. Izučavanjem Svetog Pisma i njegovim molitvenim čitanjem Crkva se uvijek obnavlja i pomlađuje, Božja riječ je povlašteno sredstvo koje vodi tom cilju, citirao je Benedikta XVI. dekan KBF-a. Poželio je katehistima sklad između nauka i života, izučavanja filozofskih i teoloških disciplina te žar u prenošenju znanja i evanđeoskog navještaja na ponos znanosti, Crkvi i narodu.

Nadbiskup Prenda i ravnatelj učilišta mr. Duvnjak istaknuli su činjenicu ljudskog i kršćanskog sazrijevanja diplomanata nošenih dvama krilima, vjerom i razumom. Time se, mišju Ivana Pavla II., ljudski duh uzdiže k promatranju istine za koju smo odgovorni približiti je sebi i drugima. Mons. Prenda je izrazio radost da je VTKŠ sposobila velik broj kateheti i stavila ih na raspolaganje Crkvi u njenom navjestiteljskom i svjedočkom poslanju; Krist ih je okrenuo Crkvi-zajedništvu i zajednici, odakle se hrani njihov poziv. Mr. Duvnjak je istaknuo veliki značaj te visoke crkvene škole na kojoj se poučava teološka i filozofska znanost, religiozna pedagogija, katehetika i ostale humanističke znanosti u kršćanskoj kulturi. Svrha je sposobljavati vjernike da syjesno i aktivno sudjeluju u evangelizaciji svijeta,

da na osobit način žive i navještaju kršćanski nauk, predaju vjeronauk u školama, sudjeluju u župnom pastoralu i vrše apostolat u javnom životu. Ravnatelj je zahvalio svim predavačima na Školi, gdje djeluju i profesori iz Zagreba i Splita, te je u skladu s reformom visokog školstva najavio i prijelaz VTKŠ-a sa četverogodišnjeg na petogodišnji studij.

U glazbenom dijelu svečanosti sudjelovali su Kvartet studenata i Zbor VTKŠ-a u orguljaškoj pratnji tajnice Škole prof. Arijane Mračić. Promociji su nazočili i dr. Andelko Domazet, prodekan KBF-a Sveučilišta u Splitu, dr. Josip Šimunović, zamjenik predstojnika Katehetskog instituta KBF-a u Zagrebu, prof. dr. Mirko Jakić, prorektor Sveučilišta u Zadru i predavač na Školi, te ostali predavači iz Zadra, Splita i Zagreba. Uime diplomiranih studenata riječ je uputila Marijana Lisica Smolić. U zahvalnosti profesorima, istaknula je da ih stečeno zvanje obvezuje u svijetu i među kršćanima, iako je svaki kršćanin, bez obzira na svoje zvanje, pozvan živjeti i svjed očiti Radosnu vijest.

BDJENJE ZA DUHOVNA ZVANJA

Prepoznati, odgojiti, podržati - te su riječi naglašene u propovijedi zadarskog nadbiskupa Ivana Prende kojom se obratio mladima predvodeći Bdjenje za duhovna zvanja koje je uoči 44. svjetskog molitvenog dana za zvanja održano u četvrtak 26. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Zajedništvo brojnih odraslih i mladih te svih crkvenih stvarnosti: svećenstva, redovništva, đakona i sjemeništaraca slika je Bdjenja koje su pjesmom animirali zborovi mladih iz zadarskih župa sv. Stošije, sv. Josipa i bl. Alojzija Stepinca, pod ravnjanjem nadbiskupijskog povjerenika za zvanja don Zdenka Dundovića. S upaljenim svijećama

sudionici Bdjenja obnovili su krsno obećanje, a svjedočanstvo o duhovnom pozivu izrekao je đakon Martin Jadreško, ovogodišnji svećenički ređenik zadarske nadbiskupije.

"Nije Gospodin ostavio naše obale, mreže, brodove, polja i carinarnice. Nije ostavio sva ona mjesta na kojima je nalazio i pozivao apostole. Prenio je to u svako vrijeme. Pozvani smo to prepoznavati" poručio je mons. Prenda, poželjevši da osobe u postojećim zvanjima budu vjerne, izazovne i uvjerljive, kako bi bili snažno mjesto svjedočanstva Božje prisutnosti, polet za one koji su u nedoumici i strahu odazvati se Božjem zvanju. "Neka poziv postane velikodušnost, odlučnost da se ide. To je povijest rađanja, razvijanja i trajanja zvanja koje Krist želi kako bi nastavio svoje djelo" istaknuo je mons. Prenda. Govorio je i o potrebi da Crkva bude povezana duhom ljubavi i jakim osjećajem zajedništva jer je ono bitno za nicanje zvanja. Bitno je doživljavati jedinstvo, zajedništvo, kako bi se u zajednici raslo s odabranim, poslanim, posvećenim. Stoga je nadbiskup pozvao redovništvo i svećenstvo da osobito u prigodi Nedjelje Dobrog pastira razmišlja o svom svjedočenju, Božjoj ljubavi koja je posegnula za pojedincima s određenim ciljem, i da mladi razmišljaju o svom pozivu u Crkvu u kojoj treba prenositi otajstva vjere i dijeliti sakramente. U želji da se osluškuje što Gospodin želi da činimo i molimo, mons. Prenda je potaknuo na otkrivanje tajne Božjih susreta s čovjekom kojeg zove, šalje, kojem se u svojoj ljubavi obraća da ide ususret drugima i ostvari svoj plan spasenja.

Nadbiskup Prenda je pozdravio velike darove Crkvi u osobama posvećenog života, poželjevši da Gospodin umnoži one koji su pozvani djelovati za Crkvu zajedništva. Bog zove i traži pojedinca za zajednicu, istaknuo je nadbiskup, a tragom i papine poruke "Zvanja za Crkvu zajedništva". Stoga je i Bdjenje odaziv pozivu Gospodina da je žetva velika i pape Benedikta XVI. koji o tome na osobit način progovara prigodom Svjetskog dana molitve za zvanja.

SUSRET NADBISKUPA PRENĐE I PROVINCIJALA DRUŽBE BOŽJE RIJEČI

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda primio je u petak 27. travnja u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru u službeni posjet o. Franza Pilsa, provincijala austrijske provincije Družbe Božje riječi iz Mödlinga u okolini Beča. Provincijal Pils je nadbiskupu izložio program djelovanja verbita i pogled na njihov budući rad u zadarskoj nadbiskupiji gdje ta redovnička zajednica djeluje već 24 godine. Uz kuću u Zadru, u Hrvatskoj su još dvojica verbita djelatna u Zagrebu. Mons. Prenda je provincijalu izložio svoja očekivanja u svezi prisutnosti članova Družbe Božje riječi u nadbiskupiji, istaknuvši mogućnost da se na osobit način posvete biblijskom pastoralu. U Godini župne kateheze u nadbiskupiji pokazuje se potreba biblijskog produbljivanja kateheza i kompetentnog načina rada sa Svetim Pismom na razini župe i u manjim grupama. Nadbiskup i provincijal smatraju da je autentično življenje redovničke karizme verbita najbolji put plodnosti njihove karizme u nadbiskupiji u kojoj vode župe u Diklu, Petrčanima i Kožinu, a verbitu je povjerena i dužnost vojnog kapelana. Za boravka u Zadru o. Pils se susreo i sa članovima svoje zajednice predstavivši im svoja očekivanja, želeći vidjeti kako rade i što mogu pružiti. U nastojanju da se poduzmu konkretni koraci dogovoreno je da će Provincija otaca verbita mons. Prendi predložiti svoj program i tražiti odobrenje za njegovu provedbu.

"BUDUĆNOST EUROPSKE UNIJE I RELIGIJE" - PREDAVANJE

Dr. Michael Weninger, savjetnik Europske komisije za politička i institucionalna pitanja, u četvrtak 26. travnja u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru održao je izlaganje na temu "Budućnost Europske unije i religije". Dr. Weninger je autor i nedavno objavljene knjige "Europa bez Boga?", prve koja na stručan i kompetentan, analitički način opisuje aktualnu temu sadašnjeg trenutka političke etike: odnos političkih i crkvenih, religijskih institucija u okviru Europske unije, s ciljem da predstavi forme, granice i mogućnosti institucionalnog organiziranja religija, Crkava i vjerskih zajednica.

U izlaganju je dr. Weninger istaknuo obvezu da institucije u EU koje predstavljaju njene građane moraju biti i odraz njihovih nastojanja, htijenja i želja, a to znači i njihove religioznosti. Iako u preambuli europskog ustava nije izričito spomenuta kršćanska baština, ustav je uvelike inspiriran kršćanskim vrijednostima, naglasio je predavač, dodavši da se u

drugom dijelu europskog sporazuma govori o vrijednostima. "U 1. članku govori se o ljudskom dostojanstvu. To je senzacionalno, jer se u nitijednom pravnom sporazumu ne spominje činjenica ljudskog dostojanstva. To je kršćanska definicija dostojanstva, da je čovjek stvoren na sliku Božju" istaknuo je dr. Weninger, dodavši da je to osnova i za određivanje ljudskih prava. Ukaao je i na važnost 47. i 52. članka koji govore o participirajućoj demokraciji, religiji i Crkvama koje imaju važnu ulogu i s kojima će europske institucije voditi dijalog koji treba biti otvoren, transparentan i regularan. "Europa nikad neće postati ujedinjeni dom za sve Europljane bez Katoličke crkve" istaknuo je dr. Weninger, upozorivši da će Europa biti religiozna onoliko koliko budu religiozni njeni građani. Predavač je izrazio optimizam u uređenje odnosa između Crkve i institucija EU te je pozvao na potrebu većeg misionarenja i svjedočenja. Potaknuo je i na upoznavanje dva važna dokumenta, postsinodalnu pobudnicu pape Ivana Pavla II. "Crkva u Europi" i doktrinalno Pismo kardinala Josepha Ratzingera "Uloga vjernika laika u političkom životu".

Ines Grbić, Tiskovni ured

DRŽAVNO NATJECANJE IZ VJERONAUKA ZA SREDNJE I OSNOVNE ŠKOLE

Državno natjecanje iz vjeronauka za osnovne škole održano je od 7. do 9. svibnja 2007. u Vinkovcima. Tema natjecanja bila je Bog nam govori po prorocima. Zadarsku nadbiskupiju predstavljali su učenici Marija Anzulović, Ana Baraba, Ana Buterin i Gorana Buterin iz Osnovne škole Novigrad pod vrijednim vodstvom svoje vjeroučiteljice Nede Anzulović. Učenice Osnovne škole Novigrad osvojile su šesto mjesto. Prvoplasirana ekipa na Vjeronaučnoj olimpijadi za osnovne škole bila je Osnovna škola V. Nazor iz Svetog Ilije, drugo mjesto osvojila je Osnovna Škola fra. K. Adžića iz Pleternice, a treće mjesto Osnovna škola A. Šenoe iz Zagreba.

Državno natjecanje iz vjeronauka za srednje škole održano je od 10. - 11. svibnja u Vinkovcima. Ovo je treća godina zaredom kako se održavaju vjeronaučna natjecanja za učenike srednjih škola. Tema ovogodišnje Vjeronaučne olimpijade bila je Biblija - pisana riječ Božja. Vjeroučenici diljem Hrvatske praćeni podrškom i pomoći svojih vjeroučitelja marljivo su se i ustrajno pripremali za ovu etapu natjecanja. Prije toga morali su proći školsko natjecanje, zatim županijsko, a najbolje plasirani na županijskom natjecanju dobili su čast ali i velik zadatak - predstavljati na Državnom natjecanju svoju Županiju/ Nadbiskupiju. Bojan Pažek, Bojan Rizvan, Matea Biloglav i Marina Meštrov učenici Klasične gimnazije Ivana Pavla II s pravom javnosti pod vodstvom svoje vjeroučiteljice s. Viktorije Gadža predstavljali su Zadarsku nadbiskupiju na Državnom natjecanju iz vjeronauka. Pred četvero mladih ljudi stavljen je iznimno težak zadatak da brane boje svojeg grada i Nadbiskupije.

Naime Vjeronaučna olimpijada nije zamišljena isključivo kao natjecanje već i kao druženje. Stoga je prvog dana Vjeronaučne olimpijade bio upriličen program na kojem su učenici iz trinaest biskupija Lijepe naše predstavljali svoje gradove, škole i biskupije iz kojih dolaze. Svojim nastupima program su obogatili učenici Gimnazije M. A. Reljković, Zdravstvene škole iz Vinkovaca i nezaobilazni Shorty.

Drugog dana održano je natjecanje koje je započelo pismenim ispitom, nakon pismenog djela natjecanja uslijedilo je euharistijsko slavlje u crkvi Sv. Euzebija i Poliona koje je predvodio biskup Hranić. Biskup je u homiliji međuostalim rekao mladima: " Vjerujem da ste svjesni da naša sredina i naše društvo, gospodarstvo, kultura, društveni život i politika uz uspjeh, razvoj, kreativnost i znanje trebaju također i dobrotu srca, ljubav prema drugima,

solidarnost, velikodušnost i poštene. Uz pismoznance trebaju vizionare, odvažne, čestite i samoprijegorane ljude čiji glas i doprinos ima proročku težinu."

Nakon euharistijskog slavlja uslijedio je drugi dio natjecanja Biblijska slagalica i treći završni dio Milijunak.

Na Državnom natjecanju iz vjeroučiteljice s. Marije Toplišnjak. Drugo mjesto osvojila je ekipa Požeške biskupije, a treće mjesto zauzela je ekipa Gimnazije " Vukovar " iz Đakovačke i Srijemske biskupije. Ekipa Zadarske nadbiskupije osvojila je sedmo mjesto.

Martina Maričić, Katehetski ured

Obred pranja nogu, Veliki četvrtak 2007.

KRONIKA

OŽUJAK, 2007.

27. NADBISKUP PRIMIO POGLAVARSTVO OPĆINE NOVIGRAD – Radi riješevanja nekih potreba općine Novigrad, a u svezi s određenom imovinom župe Novigrad o. Nadbiskup je primio u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru, članove Poglavarstva te Općine .

28. GODIŠNICA SMRTI MONS. DUKE - U crkvi Gospe od zdravlja, o. Nadbiskup je predvodio koncelebriranu Misu o prvoj godišnjici smrti mons. Šime Duke, svećenika i dobrotvora Nadbiskupije. Nazočni su bili i neki članovi njegove obitelji iz Italije.

29. SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - U Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru, pod predsjedanjem o. Nadbiskupa održana je 18/II. sjednica Ekonomskog vijeća Nadbiskupije.

30. DAN KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA - O. Nadbiskup i o. Nadbiskup u miru, u pratinji don Darija Mataka, tajnika, nazočili su proslavi Dana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i svečanostima podijele znanstvenih gradusa, u Međubiskupijskom sjemeništu na Šalati u Zagrebu.

31. USTOLIČENJE MONS. JOSIPA MRZLJAKA - O. Nadbiskup je sa svim članovima Hrvatske biskupske konferencije sudjelovao u svečanoj koncelebriranoj Misi u katedrali u Varaždinu, kada je ustoličen novi varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak.

TRAVANJ, 2007.

1. CVJETNICA U KATEDRALI - Na Nedjelju Muke Gospodnje (Cvjetnicu), o. Nadbiskup je predvodio blagoslov maslinovih grančica na Trgu sv. Stošije i svečanu Misu s pjevanom Mukom u katedrali sv. Stošije. Pjevalo je katedralni zbor pod vodstvom mo. Žana Morovića, a Muku po Luki su pjevali g. Brane Buturić, g. Zdenko Stipčević i don Martin Jadreško, đakon. Misu je prenosila HTV na II. programu.

2. PASIONSKI DOGAĐAJ U KATEDRALI - «Svijet treba spasenje», pasionski oratorij izveli su u katedrali KUD «Konica» iz Preka i Zbor pod ravnanjem mo. Ive Nižića, autora oratorija. O. Nadbiskup je bio nazočan.

3. „KALJSKA MUKA“ - U crkvi sv. Frane o. Nadbiskup je bio nazočan izvedbi „Kualjske muke“, u izvođenju župe pjevača i recitatora iz Kali, pod umjetničkim vodstvom g. Livija Marijana, etnologa.

4. PASIONSKI KONCERT U CRKVI SV. MARIJE - O. Nadbiskup bio je na duhovnom koncertu, pasionskog karaktera koji je izveo Zbor Glazbene škole u Zadru pod vodstvom prof. Branke Višić-Karavida, u crkvi sv. Marije u Zadru.

5. VELIKI ČETVRTAK - U katedrali sv. Stošije, u Zadru, Nadbiskup je predsjedao koncelebriranoj Misi, gotovo cijelog prezbiterija Nadbiskupije i posvetio Ulja, za Potvrdu i Bolesničko pomazanje. Navečer je također u katedrali predvodio Misu Večere Gospodnje te dvanaestorici ovogodišnjih krizmanika oprao noge. Sudjelovao je i na večernjoj svetoj uri u katedrali. Pjevalo je Katedralni zbor koji je na klanjanju poslije obreda izveo “Gospin plač” drevnu pučku varijantu Muke Gospodina našega Isusa Krista.

6. VELIKI PETAK – O. Nadbiskup je predvodio svete obrede Velikoga petka u katedrali te predvodio procesiju sa svetim Križem ulicama Grada od katedrale do crkve sv. Šime.
7. USKRSNO BDIJENJE – O. Nadbiskup je predvodio Vazmeno bdjenje koje je započelo u 21 sat u katedrali sv. Stošije.
8. USKRS - Svetkovina Uskrsa je svečano slavljena u katedrali. Misu u 11 sati predvodio je o. Nadbiskup, koncelebrirao je o. Nadbiskup u miru i drugi svećenici. Misu je prenosio Hrvatski radio - Studio Zadar. Navečer je predvodio Misu u 19 sati o. Nadbiskup u miru, a Nadbiskup ordinarij je koncelebrirao. Na glavnoj Misi je pjevao Katedralni zbor, pod vodstvom Žana Morovića. Za orguljama je bio Dragan Pejić. Navečer je pjevao Zbor mladih katedralne župe pod vodstvom don Zdenka Dundovića.
9. USKRSNI PONEDJELJAK - O. Nadbiskup je u crkvi sv. Šime, navečer, predvodio Misu u koncelebraciji sa svećenicima. Pjevao je Središnji crkveni zbor pod vodstvom mons. Pavla Kera.
12. POSJET NACIONALNOJ I SVEUČILIŠNOJ KNJIŽNICI - U pratinji tajnika don Darija Mataka, o. Nadbiskup je posjetio Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Tom prigodom ga je primio prof. dr. sc. Tihomil Maštrović, novi ravnatelj Knjižnice, koji je Nadbiskupa upoznao s radom te ustanove. Zanimalo se za rad Nadbiskupske knjižnice «Zmajević».
14. KRIZMA U ŽUPI PODGRADINA - O. Nabiskup je četvrdestdevetorici krizmanika podijelio sakrament sv. Potvrde u župi Podgradina.
15. KRIZMA U NINU - O. Nadbiskup je predvodio u župnoj crkvi sv. Anselma, sv. Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde pedesetorici krizmanika.
- 16.-19. ZASJEDANJE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE - O. Nadbiskup je sudjelovao u radu 34. zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije, u Zagrebu. Raspravljalo se o mnogim važnim pitanjima Crkve u Hrvata i donijeli određeni zaključci za život Crkve/vidi priopćenje/.
21. KRIZMA U ŽUPI GOSPE LORETSKE - O. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament sv. Potvrde šezdeset i dvojici krizmanika, u župi Gospe Loretske, u Arbanasima, u Zadru.
22. KRIZMA U PRIVLACI - O. Nadbiskup je predvodio Misu i podijelio sakrament svete Potvrde četrdesetdevetorici krizmanika
23. NADBISKUP U ŽUPI SV. ANTE - O. Nadbiskup je bio u župi sv. Ante Padovanskoga, u Zadru, na susretu s krizmanicima te župe i roditeljima i kumovima u pripremi za slavljenje sv. Potvrde u toj župi.
24. NAD/BISKUPI U ZADRU- U Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» u Zadru sastali su se mons. Ivan Devčić, riječki nadbiskup, mons. Valter Župan, krčki biskup, mons. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup i mons. Ivan Prendža, zadarski nadbiskup. Sjemeništarci tih četiriju dijeceza žive u Sjemeništu i školjuju se u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru. Raspravljali su o pitanjima koja zadiru u život sjemeništa, o uvjetima primanja u Sjemenište, o zastupanju sjemeništaraca u Klasičnoj gimnaziji i o praznicima sjemeništaraca.
26. PROMOCIJA STUDENATA VTKŠ U ZADRU - U dvorani Sveučilišta u Zadru održana je II. promocija diplomiranih studenata Visoke teološko katehetske škole u Zadru. Promaknut

je 31 student u diplomirane vjeroučitelje. Nazočni su bili: mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru profesori VTKŠ, u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta iz Zagreba, znanstvenog sponzora VTKŠ promociji je predsjedao prof. dr. Tomislav Zdenko Tenšek, dekan KBF. Diplome je novim vjeroučiteljima predao mons. Ivan Prenda, nadbiskup i moderator VTKŠ-a.

16. MOLITVENO BDJENJE ZA ZVANJA - Istoga dana navečer Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio Molitveno bdjenje za duhovna zvanja uz Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja. Bdjenje je pripravio don Zdenko Dundović, povjerenik za duhovna zvanja s mladima iz različitih župa grada Zadra.

27. NADBISKUP NA TRIBINI NA SVEUČILIŠTU - "Uloga religija u Europskoj zajednici" bio je naslov predavanja koje je održao dr. Michael Weninger, savjetnik u Komisiji EU u Bruxellesu. Bio je nazočan i o. Nadbiskup.

28. KRIZMA U ŽUPI SV. ANTE - O. Nadbiskup je predvodio Euharistiju i podijelio sakrament sv. Potvrde brojnim krizmanicima, na broju 112, u župi sv. Ante Padovanskog, Zadar-Smiljevac.

29. KRIZMA U PAGU – Preko svečane svete Mise u župnoj crkvi Marijina Uznesenja u Pagu o. Nadbiskup je podijelio sakrament sv. Potvrde mladima župe Pag /59/.

30. NADBISKUP SA ŽUPNICIMA I ODGOJITELJIMA U SJEMENIŠTU - O. Nadbiskup je bio nazočan godišnjem susretu odgojitelja Nadbiskupskog sjemeništa «Zmajević» sa župnicima sjemeništaraca iz Riječke i Zadarske nadbiskupije te Krčke i Gospičko-senjske biskupije.

SVIBANJ, 2007.

2. SUSRET S RODITELJIMA I KRIZMANICIMA U ŽUPI BL. ALOJZIJA - O. Nadbiskup je, prije slavlja sv. Potvrde za krizmanike župe bl. Alojzija Stepinca, Zadar-Bili Brig, imao odvojene susrete s roditeljima krizmanika i samih krizmanika te župe.

3. BLAGOSLOV ZVONA U DRAČEVČU ZADARSKOM - Na zamolbu župnika Dračevca Zadarskog, don Gašpara Dodića, o. Nadbiskup je, u okviru Službe Riječi, blagoslovio tri nova zvona koja je župi darova g. Šime Lenkić, vjernik, sada nastanjen u Australiji.

4.-6. NADBISKUP U BISKUPIJI GJÖR - Na poziv mons. L. Papaia, biskupa Györa, Mađarska, o. Nadbiskup je u pratinji svoga tajnika don Darija Mataka, boravio u toj biskupiji i predvodio godišnje hodočašće Gradišćanskih Hrvata iz Mađarske, Austrije i Slovačke, u györsku katedralu milosnoj Majci koja se od 17. stoljeća štuje u tom gradu.

7. BLAGDAN SV. DUJE U SPLITU - Na svečanoj proslavi sv. Dujma, mučenika, zaštitnika Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije, o. Nadbiskup je, na njegov blagdan sudjelovao u svečanoj procesiji i Misi na splitskoj rivi.

9. POSVETA CRKVE U KISTANJAMA - Za vrijeme svečane sv. Mise, o. Nadbiskup je, uz sudjelovanje velikog broja svećenika i vjernika, doseđenih Janjevaca, posvetio oltar i župnu crkvu sv. Nikole, biskupa u Kistanjama.

10. BLAGDAN GOSPE LORETSKE U ARBANASIMA - O. Nadbiskup je na blagdan Gospe Loretske, naslovnice crkve i zaštitnice vjernih Arbanasa, predvodio sv. Misu i veliku, tradicionalnu procesiju ulicama arbanaške župe.

11. PROVINCIJAL TOLIĆ KOD NADBISKUPA - U Nadbiskupskom domu u Zadru, o. Nadbiskup je primio o. dr. Željka Tolića, provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita. Razgovarali su o pastoralnom djelovanju otaca Franjevaca u Zadarskoj nadbiskupiji kao i o mjestu Samostana u Karinu, u kontekstu Nadbiskupije.

11. NADBISKUP PRIMIO RAVNATELJA NAC. KNJIŽNICE I REKTORA - Na poziv o. Nadbiskupa, prof. dr. Tihamil Maštrović, ravnatelj Hrvatske nacionalne knjižnice i prof. dr. Ante Uglešić, novi rektor Zadarskog sveučilišta, posjetili su Knjižnicu Zadarske nadbiskupije. Zanimali su se za njezino sadašnje stanje i za buduće njezino mjesto u okviru zadarskih javnih knjižnica.

12. KRIZME NA BILOM BRIGU I ŽUPI SV. IVANA U ZADRU - O. Nadbiskup je slavio sv. Mise i podijelio sakrament sv. Potvrde u župama bl. Alojzija Stepinca, na Birom Brigu, i u župi sv. Ivana, u Zadru.

13. KRIZME U SV. FILIPU I JAKOVU I SIKOVU - O. Nadbiskup je slavio sv. Mise i podijelio sakrament sv. Potvrde krizmanicima u župi Sv. Filip i Jakov i mjestu Sikovo.

13. KRIZMA NA STANOVIMA - Istoga dana u popodnevним satima o. Nadbiskup je za vrijeme sv. Mise podijelio sakrament sv. Potvrde krizmanicima župe Kraljice mira, na Stanovima, u Zadru.

14. BLAGDAN GOSPE OD ŽEČEVA - U Marijanskem svetištu Zadarske nadbiskupije, u Ninu, na blagdan Gospe od Zečeva o. Nadbiskup je predvodio svečanu koncelebriranu Misu s velikim brojem svećenika i procesiju s Gospinim kipom kroz grad Nin.

17.-22. NADBISKUP U KANADI - Na poziv Hrvatske katoličke misije u Windsoru, Kanada, o. Nadbiskup je u pratnji don Milivoja Bolobanića, bio gost-voditelj Kanadsko-hrvatskog folklornog festivala na kojem tradicionalno sudjeluju mnogi folklorni sastavi iz cijele Kanade. U subotu, 19. i nedjelju, 20. svibnja, predvodio je svete Mise za sve sudionike i domaće hrvatske vjernike u Windsoru.

23. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA - O. Nadbiskup je predsjedao redovitoj mjesecnoj svećeničkoj rekolekciji u Nadbiskupskom sjemeništu «Zmajević» u Zadru. U prvom dijelu don Mario Gržanov je pred molio krunicu u kapelici Sjemeništa, a u drugom dijelu je vlč. Ivan Džinić, svećenik Đakovačke biskupije, održao predavanje: Katehizacija u obitelji.

SADRŽAJ

Nadbiskupova riječ, 3

SVETA STOLICA

Papin blagoslov Urbi et orbi, Uskrs 2007., 4

Papina poruka za 44. svjetski dan molitve za duhovne zvanja, 6

Papina poruka za 41. svjetski dan društvenih komunikacija, 8

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje Stalnog vijeća HBK, 30. 03. 2007., 10

Priopćenje s 34. plenarnog zasjedanja HBK, 16.-19. 04. 2007., 10

Pismo-poziv hrvatskih biskupa na hodočašće u Istru, 13

ZADARSKA NADBISKUPIJA

34. god. skupština prezbiterija Zadarske nadbiskupije (nastavak), 14

Povelja posvete crkve u Kistanjama, 24

Povelja blagoslova zvona u Dračevcu Zadarskom, 15

ODREDBE, 25

Imenovanja, 32

Program hodočašća u Svetu zemlju - 2007., 33

NAŠI REĐENICI, 35

NAŠI JUBILARCI, 36

NAŠI POKOJNICI, 37

KULTURNI PRILOG

P. Runje: Naši glagoljaši – Matej Usanić, 39

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

Župa Visočane, 41

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE, 47

KRONIKA, 79